

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A virtus.

Budapest, augusztus 5.

(s.) Hires a bácskai virtus. Messze földön nincsen párja. Szilaj őserő, fegyelmet nem tűrő temperamentum egyesül benne egy adag léhasággal. Alapjában kedves a bácskai típus az ő gavalléros és vidám felületességével, amely tiltakozik a szigorú erkölcsbíráskodás ellen, becézve legyezetet sok mindenfelét, amit a komolykodó morál nem hajlandó akceptálni; de ebben az elnéző kedélyességében senkinek sincs jussa az erkölcsök romlottságát látni, mivelhogy a bácskaiak általában jó fiúk s az ő duhaj mivoltukban van lélek és eredetiség. Azután meg igaz is, hogy semmi okuk siránkozni a siralomvölgyben. Gazdagok, erősek, sok a földjük és kitűnő; az uri tempóra szépen telik, a bajt nem ösmerik, a szomorúságot is csak hirtől. A legmódosabb vármegyék közül való Bács-Bodrogyvármegye, hatalmas városi empóriumokkal, amilyen Szabadka, Ujvidék, Zombor — mind külön törvényhatóság, Bajával együtt — viruló mezőgazdasággal, fiatal, de fejlődő iparral és kereskedéssel. Ebben a zsiros országban — mert Bácska, az külön ország — nem csoda, ha a busulást a lóra bizzák, akinek elég nagy a feje, s szabad folyást engednek a hires, nevezetes bácskai virtusnak.

Kár, igazán nagy kár, hogy szégyent hozott a Bácskára és rossz hirbe keverte a bácskai virtust valaki, aki pedig nevezetes képviselője volt ennek a virtusnak, a legnevezetesebbek közül való azon az áldott földön, ahol huszonnégyóra tartózkodás alatt mulhatatlanul meg kell ismerkedni mindenkinél a bujdosó pohár ősi intézményével. Bizony nagy kárt tett a Bácska becsületében a szabadkai polgármester, Mamuzsich, a

Lázó. Aki pedig, amint mondtuk, igen jeles példánya volt a bácskai típusnak, lévén a legkiválóbb mulatócimbórák egyike őt törvényhatóság területén. Első volt a zöld asztalnál, de első a kocsmá fehér, vagy vörös asztalánál is. Mikor asztal alá itta az összes tanácsbeliket, meg az uri társaság egyéb oszloppait, ment egyenest a hivatalába és úgy elgázította a város dolgait, mint a pinty. Ha néha-néha az asztal alá került a daliás polgárnagy is — mert szép szál ember ám Mamuzsich Lázár — senki azon meg nem ütődött, mert az nem nagy sor Bácskában; és senki sem talált benne kivételt, ha megessett olykor, hogy az utszéli árokban szedte föl a polgármestert fényes nappal a városi hajdu. A városi hajduk már be voltak rendezkedve erre a funkcióra. Markos legénynek kellett lennie valamennyinek.

Az idegen meg aztán valóságos csodát látott azon, hogy ez a vig cimborá micsoda kiváló dolgokat produkált mégis az ő városában. Tizenhét év óta hatalmasan épült szépült az azelőtt poros, piszkos, nagy, de rendetlen bácskai város. Mamuzsich polgármester-éje alatt kapott gázvilágítást, csatornázást és vízvezetékét, rendes kövezetét és villamos vasutat; évről-évre csinosodott; hatalmas középületek emelkedtek, kaszárnyák, iskolák s egyéb nyilvános intézetek. Aki vagy tíz esztendeig nem látta Szabadkát, tíz esztendő múltán alig ismert reá. A változás roppant mód imponált. És az idegen azután módfelett elesodálkozott, hogy ebben a városban mégis lövöldöznek a városházán. Megtörtént ugyanis, hogy néhány esztendő előtt a városi közgyűlés termében, stante sessione rásütötte a revolverét Mamuzsich Lázár polgármesterre a tulajdon unokatestvére, Mamuzsich Ágoston. A csattanós argumentum akkor persze országos

szenczió volt, de Szabadkán nem okozott különösebb háborgást. A két atyafi régi haragosa egymásnak, hát mi különös van abban, ha az egyik le akarja puffantani a másikat? Megesik az ilyesmi akárhányszor a kocsmában; miért ne essék meg egyszer a városházán is, amely ugysis olyan eleven érintkezésben van a vigság tanyáival a jóvérű polgármester révén?

A dörrenés elhangzott, a füstje elszállott, s jó Mamuzsich Lázó vigan adminisztrált tovább a maga módja szerint a városházán és a kocsmában. Mig most egyszerre egy rettenetes dörrenés állítja meg mulatozása közben, nagyobb és pusztítóbb, mint az a másik. Nem revolver hangja ez a borzasztó dörrenés, hanem kartácsé, amely szétrombolta egy pillanat alatt Mamuzsich Lázárnak tizenhét éves kiskirályságát. És a robbanás lángjánál most igazán mély megdöbbenéssel látja az ország a népességre harmadik magyar város rémes közállapotait. Hüledezve olvassuk azt a szörnyű bünelajstromot, amelyet a belügyminiszter ráolvas a szabadkai magisztrátusra. Ehhez fogható szennytömeget sohasem láttunk egy rakáson. Mamuzsich és társai lefőzték minden eddigi elődjüket. Lefőzték azzal az uri *non chancel* szal is, amelyvel manipulációkat folytattak. Nem félték ezek se Istentől, se embertől, se ördögötől. Még Mamuzsich Ágótól sem, aki lövöldözhetett és káromkodhatott, amennyit akart, se lövése, se szitkozódása nem nyitotta fel az emberek fülét és szemét, vakok voltak és süketek tovább is. És mindez jóformán a közönség szemelattára történt, fényes napvilágnál, nyílt utcán, akárcsak a Lázó duhajkodásai. Értelhetlen, hogy lehetett az a város olyan sokáig vak és süket. Legföljebb egy magyarázata lehet. És ezt az

TÁRCA

Hihetetlen történet.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Molnár Ferenc.

A délvidekről Pestnek rohogó vonaton együtt jött egy nagyon tudós férfiaval, kinél a legalaposabb természettudományi műveltség a legmélyebb vallásossággal párosult. A tudós férfi a fény- és hőtan legújabb hipotéziseiről is a legkitűnőbbben volt tájékozva s egyben az újtestamentum összes csodáit mint csodákat magyarázta, nem a kiseszü hitetlenek felületes cinizmusával, hanem a nagyszívű hívők biztos érvelésével. S mivel a fegyvertáram jóval kisebb volt az övénél, részint a dacos tagadás terére szorultam, részint pedig beismertem, hogy meggyőzött.

Egy állomáson kiszállt az egyik utitársunk. Arcból jött, s bizony valószínű volt, hogy meghalni ment haza. Mellbeteg, csontig aszott emberke volt, aki a halál felé közeledő emberek nagy számadását végezte: az egész uton hallgatóan nézett maga elé, s fáradsággal lélekezett.

— Szegény ember — mondta a tudós férfi — ez se él már sokáig. A tébécé utolsó stádiuma...

S arról kezdünk beszélni, hogy egy napon mindnyájan elmegyünk innen, mert idegenek vagyunk ezen a földön. Idegenek és zsellérek, mint a biblia mondja. Vitaközben dacosan mondtam:

— Isten akkor veszi el életünket, amikor akarja. Neki nincs szüksége az én beleegyezésemre, ha meg akar fosztani az életemtől. De nekem viszont az ő beleegyezésére nincs szükségem, ha meg akarok halni.

A tudós férfi mosolygott.

— Ugyan, ugyan.

— Igen. Ha akarom, egy perc múlva nem élek. Ez az én akaratomtól függ.

— Ugy. És honnan tudja ön, hogy isten nem adta beleegyezését az ön halálához, sőt tovább megyek: hogy isten nem akarta az ön halálát?

Honnan tudja ön, hogy isten minden öngyilkosság előtt mosolyogva adja beleegyezését abba, hogy egy lángocsa kilobbanjon a földi tüzekből? Honnan tudja, hogy nem az ő rettenetes lélekzete oltja ki az életet a gégecs emberből, aki azt hiszi, hogy maga fűtja el az élete lángját? Hallgattam.

— Hallotta gróf Zarkavölgyi történetét? El fogom mondani: nem mint példát, mert annak komikus. De hasonlít a példához. Történetnek érdekes, bár kissé hihetetlen.

És ekkor hallottam utitársamtól gróf Zarkavölgyi esetét, amely a következőképpen hangzik:

Gróf Zarkavölgyi Pál, miután anyagilag teljesen tönkrement s piszkos adósságokba keveredett, a hamis kártyázásra adta magát. Ez kisült róla a kaszinóban, s gróf Zarkavölgyinek külföldre kellett mennie. De már akkor lelikleg és testileg teljesen megtört, s pénz nélkül, becsület nélkül, betegnek érkezett egy területi fogadóba. Ott már az első napon belátta, hogy ezen a világon többé semmi keresni valója nincs. Gyermekei nem voltak, a felesége már rég elvált tőle, s gróf Zarkavölgyi úgy vélte, hogy senkinek se fog fájni, ha ő itt, ezen a szép vidéken fűvelő magát.

Tehát magára zárta a hotelszoba ajtaját és leült leveleket írni. Három levelet írt s mindenik úgy kezdődött, hogy: „Mire ön e sorokat olvassa, én már...”. Az első levél a területi rendőrfőnöknek szült s ebben a gróf arra kérte a rendőrséget, hogy ne boncoltassák fel, s hogy az itteni temetőben tegyék nyugalomra. A második levél feleségének írta, ebben becsánatot kért és érzékenyen elbucszott tőle. A harmadik levél barátjának legfőbb hitelezőjének neve volt olvasható.

Mikor mindezzel készen volt, a leveleket letette az asztal közepére, táskájából elővette tizenkétlevélű finom angol revolverét s konstátálta, hogy mind a tizenkét golyó benne van. Aztán leült a karosszékbe s gondolkodott, hogy miként lölje magát fűbe. Szeretett volna egy pillanat alatt, minden fájdalom nélkül meghalni. Észébe jutott, hogy a szájjadláknak irányított golyó a legbiztosabb halál. Főlemelte tehát a revolvert s éppen ki akarta nyitni a száját, hogy a legbiztosabb helyre illeszse a pisztoly csövét, mikor hirtelen megütötte a guta. Kezéből kiesett a revolver, meghalt.

Mikor másnap rája törték az ajtót, úgy találták halva, a karosszékben. Mellette a földön a revolver, asztalán a három bucsuzó levél. A rendőrség egy ideig titokzatos büntényre gondolt, mert a revolverből egy golyó sem hiányzott, testén a legszigorubb kutatással sem találtak lött sebet s az asztalon levő levelekről kétségen felül bebizonyosodott, hogy mind a hármat maga gróf Zarkavölgyi írta.

Kénytelenek voltak abbahagyni a vizsgálatot, de a rendőrfőnök még hosszú éveken át mindig megvakarta a tarkóját, amikor erre a titokzatos esetre gondolt. Ithon voltak, akik azt mondták, hogy gróf Zarkavölgyi maga volt az ördög, mások úgy vélték, hogy e mögött is csalás rejlik, s a gróf a koporsóból kiszökve, Amerikába ment, míg ismét mások egyáltalán nem hitték el az egész történetet.

— En se hiszem, — mondta erre harmadik utitársam, aki eddig egy szót se szőtt. — És különben is egy ilyen bizarr históriával nem lehet filozófiai olveket magyarázni. Ez nem magyarázata az ön teóriájának, hanem karrikatúra. Ez nem komoly dolog. Ez vagy roppant ritka véletlen, vagy közönséges hazugság.

— Vogye, aminek akarja — jegyezte meg a tudós férfi, homlokán az istenfélők derűjével.

egyét — rosszul esik kimondanunk — a bácskai erkölcsökben kell keresnünk mégis. Akármennyire megszoktuk is, hogy a beteg adminisztráció egy-egy fekélyének felakadtán általános igazságokat igyekszünk dedukálni, ettől a szokásunktól ez egyszer térjünk el. A szabadkai eset egészen speciális. Nem hiszszük, hogy mindenütt lehetséges ekkora korupciót ekkora szemérmelenséggel olyan huzamosan és rendszeresen folytatni. Csak ott eshetett ez meg, ahol a közdolgokat is akkora mértékben irányítja a pajtáskodás, a mulató bruderek szolidaritása, mint Szabadkán és a kapcsolt részekben. Tünet ez is, amelyen gondolkozni kell és bizonyára fognak is gondolkozni abban az áldott és alapjában egészséges országrészben, a híres-nevezetes Bácskában, amelynek a népe hajlik a nagystíliu korhelykedésre, de azért erős és okos nép, s bizonyára tud okulni is. És annyi okulást a Széll-éra purifikáló munkájának eddig egy fejezete sem hozott, mint ez a legujabb.

Ne általánosítsunk tehát, de ne is szidjuk a bácskai erkölcsök romlottságát. A virtus mégis csak virtus, akármennyire kompromittáltak is a nevezetes Lázó és társai, akik lefőzték összes többi nagy elődjeiket. Amihez utóvégre megint csak virtus kellett.

BELFÖLD

A kivándorlás ellen. *Temesvárról* jelentik: Széll Kálmán miniszterelnök Rátótról értesítette a kivándorlási kongresszust, hogy személyesen nem vehet részt és képviselőt sem küld, mert nem akarja, hogy a kongresszus vitáit bármely irányban is befolyásoltassa. A kormány álláspontját a pozsonyi gazdasági kongresszuson fogja nyilvánlatkoztatni. A miniszterelnök kijelenti, hogy a kivándorlást már a közel jövőben törvényhozásilag rendezni fogja. Láng miniszter Mészék Endre miniszteri titkárt bízta meg képviselével, kimerítő tudósításra utasítván őt. Febr. 1902. honvédelmi miniszter Gasteinből sajnálatát fejezte ki, hogy kurájának betartása miatt nem vehet részt a kongresszuson. Az ügy fontosságát kellőleg méltatván, bejelentette, hogy belép rendes tagul.

A szabadkai botrány.

Budapest, augusztus 5.

A *Politikai Értesítő* híradása nyomán megírta az egész fővárosi sajtó és megirtuk mi is, hogy amire eddig a közigazgatásban példa nem volt, egy egész város megrovás alá került. A szabadkai városházán ugyanis a belügyminiszter egy hétszáz tagból álló deputáció kérésére szigorú vizsgálatot rendelt el, melynek során a könyvnyomtatás híre szerint kiderült volna, hogy a város törzsvagyonából egy millió nyolcszáz ezer korona eltűnt, miniszteri jóváhagyás és közgyűlési meghatalmazás nélkül pedig még háromszor annyit keltettek el. Főkönyvek hamisítása, törvényellenes ügyvitel, hosszú sor visszaélés, a tisztikar nagyrésznélküli rosszhiszeműsége és a legsúlyosabb vádak a polgármester ellen: mindez szerepel az állítólagos bűnlajstromban. Van azonban még szó burkolt pénzügyi műveletekről, melyekkel a város károsodott és egyéb súlyos természetű vádokról. A könyvnyomtatás híre természetesen a legnagyobb szenzációt keltette s a fővárosban ma alig is beszéltek egyébről, mint a szabadkai botrányról. A délutáni órákban aztán *Mamuzsich Lászlár* szabadkai polgármester a *Budapesti Napló* szerkesztőségének a következő távirati nyilatkozatot küldötte:

A mai fővárosi lapokban a *Politikai Értesítő* nyomán megjelent közlemény, hogy Szabadkán 1,800,000 korona eltűnt s hogy háromszor annyit miniszteri és közgyűlési jóváhagyás nélkül elkötöztet: *valótlan* és ezért a *Politikai Értesítő* közleményének íróját *aljas rágalomnak* jelentem ki. Tény az, hogy a városi pénztárak a legnagyobb rendben tállattak s csakis a katonai osztaglányl történt az elszállásolási pénzekkel a szállásbiztos részről *nagyobb visszaélés*, melyből azonban a városra egy fillér kár sem hárul. *Tisztviselők szabálytalansága és hivatalos hanyagsága* miatt történtek miniszteri intézkedések, ezeknél azonban megvárando a folyamat-

ban levő vizsgálat eredménye. Audiatur et altera pars. Soraim közlését tisztelettel kérem. *Mamuzsich Lászlár*, polgármester.

Meg kell jegyeznünk, hogy egyes, este megjelenő újságok a szabadkai polgármester urnak más szövegezésű nyilatkozatát is közlik s egyikben a polgármester a kiküldött miniszteri biztost azzal vádolja, hogy a vizsgálat legkezeletesebb feltételeivel sem volt tisztában. Nekünk csak ahhoz a nyilatkozathoz van közünk, melyet a szabadkai polgármester ur hozzánk küldött. Valami megnyugtató cáfolatnak világgért se találjuk a nyilatkozatot. Egy megvádolt város — ha igaztalan a vád — nem altera pars, annál már mégis csak több önértéket lehetne elvárni egy ártatlanul meghurcolt testlettől. És ami a cáfolat után megmarad a vádakból, sőt amit a nyilatkozat maga is koncedál, az is tülélg. De van valami megnyugtató is a nyilatkozatban: a folyamatban levő vizsgálat.

A félhivatalos *Magyar Nemzet* ma esti száma az ügyről a következőket írja:

Számos panaszra, mely a belügyminisztériumhoz érkezett, *Buth Károly* belügyminisztériumi osztálytanács megvizsgálta Szabadka sz. kir. város közigazgatási és háztartási ügyvitelét. *Buth Károly* osztálytanácsos 1901. évi december 17-ikén kezdte meg és 1902. évi február 28-án fejezte be a hivatalos vizsgálatot. Ennek eredménye alapján, a Szabadka sz. kir. város közigazgatási és háztartási ügyviteléről észlelt nagymértű hiányok és szabálytalanságok miatt Széll Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter 1902. évi május 28-án kelt s Szabadka város közigazgatásához, valamint a közigazgatási bizottsághoz intézte 45.606/1902. sz. a rendeletével elrendelt *a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot*. *Mamuzsich Lászlár* polgármester, *Tillmann Zoltán* főszámvérvő, *Prokesh Mihály* ellen, akiket a törvény szerint nyomban állásukból is felfüggesztettek; továbbá fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot indítottak *Jakabcsics Gyula* gazdasági gondnok, *Lubibratics Kelemen* pénzügyi tanácsnok, *Herczegh Lajos* rendőrkapitány, *Martyn Róbert* pénztári tiszt, *Hujlovics Boldizsár* számvizsgáló, *Kamiocky Bogdán* pénztári tiszt, *Szalay Máté* rendőrkapitány, *Botisch József* aljegyző, *Birkás Lajos* tanácsnok, *Sohmied György* kórházi orvos, *Kohihauser József* levéltárnok, *Opolcer Ádám* irnok ellen; többnyire a vagyoni felelősség iránt is iolyik az eljárás. A belügyminiszteri leirat 180 pontban foglalta össze a közigazgatási bizottsághoz mint fegyelmi hatósághoz intézett leiratában ezen szabadkai városi tisztviselőket terhelő szabálytalanságokat. A fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat folyamatban van és nem tudni még, hogy mikor érhet véget. A szabadkai polgármester elleni, valóságnál taktikából, most „*Ujabb bűnkronika*” cím alatt lenyomatták és néhány fillért árulják a belügyminiszternek ezt a kétféle leiratát, valamint a táblázatos összeállítását, melyben a 183 pontban összefoglalt pénztári hiányok és mindenféle szabálytalanságok esetei vannak feltüntetve. A most folyó vizsgálatnak és fegyelmi eljárásnak lesz feladata, hogy a hibákat megállapítsa és a vétkeket tisztviselőket fegyelmi alá vonja.

A bűnlajstrom.

Már tegnap röviden ismertettük a belügyminiszter leiratát, amely felsorolja a város vezetőinek bűneit, a polgármester felfüggesztéséről és a fegyelmi vizsgálat megindításáról értesíti a város közönségét. Ma előtűnik van a pártatlanul álló leirat egész terjedelmében és alább közöljük belőle a következőket:

A leirat az alábbi kezdődik, hogy a miniszter a kiküldött miniszteri tanácsos jelentése mellett eléje terjesztett vizsgálati adatokból azt a megítélését keltő meggyőződést merítette, hogy a város közigazgatásában ugyiszólván az egész vonalon az ügy- és pénzkezelésben és legfőképpen vagyonkezelésben és háztartási vitelben *pártatlan rendellenesség* uralkodik, melyet a feltárt hiányok törvény- és szabályellenességek, sőt visszaélések egész halmazsa szomorú világításba helyez.

Határozottan elvárja a miniszter, hogy a város közönsége ezen hiányok és szabálytalanságok megszüntetésére és a rend helyreállítására vezetői intézkedések megtételéről minden tévona nélkül gyorsan és kellő erőlyvel fog gondoskodni és fenntartja magának, hogy megfelelő időmúltával az intézkedéseknek valóban és helyesen megtörténtéről és jogánjáról kiküldendő közkegyi utján is meggyőződést szerezen.

A súlyos helyzet okait keresve, a miniszter úgy látja, hogy bizonyos részben maga a város közönsége is közvetve hozzájárul ahhoz, hogy e szomorú állapot keletkezhetett s mintegy gyökeret vert, mert bizottsága közgyűléseiben hosszú idő alatt gyakran

felülkerekedett a tárgyilagosság rovására a személyi irányzatok támadása és védelme körül iolyó harc, a midőn is e pártusák miatt nem foglalható helyet azon nyugodt és szenvedélytelen megbrálás, mely nélkül a város közönségére háruló felelősséget és ellenőrzést jog és kötelesség kellő sikerrel nem gyakorolható. Ezenkívül úgy látja, mintha a város közönsége túlzott aggályokat táplált volna a korszerű fejlődéssel együttjáró terhek viselésével szemben s ennek iolytán sok rendtelenség beharapódását lehetővé tette abban a fellevésben, hogy ez által az adóteher könnyebbül.

De a létező bajnak közvetlen ióközítőit a *tisztikarban kell keresni*, amelynek körében a pontosság, lelkiismeretesség, a kötelességesség, szorgalom, ügyesület és buzgalom nem látszik oly mértékben kifejeletnek, mint azt a közszolgálat érdeke követeli, viszont *erős nyomai találhatók a felelőtlenségnek, a könnyelműségnek, sőt itt-ott a rosszhiszemű visszaélésre való tulajdonságok* is.

Ha a tisztikar nagyjában ilyennek mutatkozik, ez csak annak a jele lehet, hogy a vezetés *kellő gondot nem fordít* a tisztviselői erények fejlesztése és ébrentartására; ebből pedig az következik, hogy a tisztikar vezetője, a polgármester a város közigazgatásának helyes vezetését, a céltudatos, a józanon takarékos gazdálkodás irányítását, a törvény és szabályrendelvények előírt felelősséget és ellenőrzési fontos kötelesség teljesítését vagy egyéb meg nem engedett célok-nak tudatosan árendelést, vagy feladatának sikeres betöltésére szükséges képesség hiányzik, mert tekintve, hogy 18 év óta áll a tisztikar élén, nem lehet helye annak a melegségnek sem, hogy hivatalának rövid tartama miatt feladatukra kellő megismerésére elegendő idő és tapasztalat rendelkezésére nem állott.

A városnak az okszerűtlen gazdálkodás által rendezetlenül vált pénzügyi helyzetének gyökeres rendezése *éveken át mellőzött* és csak pillanatnyi, nem ritkán burkolt, káros, mert csak rendtelenséget iokozó és a város törzsvagyonának állagát *vesztézető* pénzügyi műveletek vétetek igénybe a helyett, hogy a gyökeres rendezés és reális előirányzás, esetleg közkegyi pótdó megfélelő emelőse mellett történt volna meg.

A tisztviselők a vezetés fogyatékosságánál és javadalmasuk alig megfelelő mérvénél fogva *nélkülöz* hivatali kötelességei kellő teljesítésére való *szorgalmat*, úgy éppen ettől eltérő irányban látszana vezetett a polgármester s az ennek hatalmi befolyása alatt álló tanácsok által; mert mintegy *beleneveltek* a *könyvnyomtatásba*, a város vagyonának *rendellenes kezelésébe*, sőt *visszaélésekre* való csábításnak tótenek ki annak következtében, hogy fizetések egy harmadáig terjedő előlegekben könnyen részesítettek és pedig többszörösen, az *előzők levonása nélkül*, továbbá, hogy nincs gond arra, hogy utiköltésekre és egyéb célokra nyert előlegeket idejében és pontosan elszámolják, hanem évek során hagyatnak a számadással tartozásban. Jutalmazásban való részesítettség is tervezetik akkor, midőn inkább az ellenkező volna ok.

Ily irányban való vezetés csak romlást idézhet elő és pedig a városét, melynek moztató szervei a tisztviselők.

A város vagyoni károsodása körülí bajok legfőbb okozóiát még a főszámvevőben vélem találhatni, ki úgy tűnik jel, mint aki hivatali kötelességei teljesítésében *talán a leghanyagabb, legkönyvnyomtatásba*, lelkismeretlen és rosszhiszemű cselekedetekre hajlandó.

A vizsgálat adatai szerint ugyanis nem csak hogy a főszámvevő vezetése alatt álló városi számvévség leginkább észrevételek alá eső hivatala a városnak, melynek ügykezelése legsúlyosabb kifogások alá vonható; de a főszámvevő önmaga ad példát arra, miként lehet a különben is rendetlenül és megbizhatatlanul vezetett főkönyvekbe *utólag tételeket bejegyezni*, *helytelen címek alatt könyvelni*, könyvelési művelettel *felhatalmazás nélkül hitelátíráshatásokat teljesíteni*, hamis naplókra helyett, vagy naplókra nélkül nem létező tételeket állítólag hibák kiegyenlítésül bejegyezni és zárszámadásokat a főkönyveknek meg nem felelő, legalább is *tudva íves adatokkal egybeállítani*.

A miniszter ezek után feltárja azt az állapotot, amelybe a város ügy-, pénz- és vagyonkezelése és háztartásának rendje jutott.

Az ügykezelésnek csupán áttekintő vizsgálata is már a következő főbb hiányokat és szabályellenességeket hozta napfényre: a kellő nyilvántartások iránynak, vagy a létező fogyatékosságok és a rovatok pontatlannal töltetnek ki; a határidők meg nem tartának, az irattári kezelés körül rendtelenség van, az ügyiratok helytelenül választanak szét, sőt nyom nélkül elvesznek, gyakori az indokolatlan elnöki utalványozás, a kihágási ügyek fejletlen intézetnek el és az iletek kellő végrehajtása elmulasztatik; közgyűlési vagy kormányhatósági jóváhagyást igénylő intézkedések nélkül a végrehajtatnak, itt-ott téves, vagy a tényállás egész valójában fel nem tárt jelentések szerkesztettek.

A pénzkezelés és számvitel terén a vagyonkezelés és háztartás rendjében *botrányokotokatán mondható* állapot látszik fenntartani, mert itt a *teglényesebb hibák, törvény- és szabályellenességek és a legsúlyosabb becsapítás alá eső mulasztások* nagy számmal állapítottak meg.

A város jóvedelmeinek és kiadásainak jelentékeny része nem közvetlenül a házipénztárba folyt be, iolytán nem onnan közvetlenül fizetik ki a jogosultnak.

Itt ismét fel vannak sorolva a visszaélések, ezek közt még a pénztári eredmény simos helyesen a könyvekben feltüntetve és így a főkönyvekben számdékosan és rosszhiszeműleg, mert legalább is *hanyagság* iolytán hamis adatok vannak bejegyezve. A zárszámadások nem a főkönyvekből, hanem a régi zárszámadás és a folyó napló adatai alapján készültek

és a főkönyvek jóval később állították össze, amelyek, hogy mennyire nem tekintendők hiteleseknek, a beszerzett és hozzáam bemutatott példányból kitűnik.

A kiadások nagyjábólra előlökkel kiutalványoztatnak, a hitel általában be nem tartatik; a meghatározott hitel minden meghatalmazás nélkül más órára fordítatik; a költségtérítés maga is helytelen számítások alapján tehető, az előirányzott bevételekbe nem jöhetnek, a határidőhöz köztül fizetések kellő időben nem teljesíthetnek, a szállított követelések rendszeresen ki nem egyenlíthetők. A folytonos pénztári hiányok pótlására az alapok készletén felül többrendbeli kölcsönök, nagyobb részben felhatalmazás nélkül vétetek igénybe; az ingatlan eladásaiból befolyt összegek nagy része elkötetett; a kölcsöntörlesztésre előirányzott összegek más órára fordítottak, úgy hogy a város háztartásának rendszeres menete csak nagyobb kölcsön után s a közpénzi pótlód nagyobb mérvű emelésével biztosítható. Eltekintve ugyanis rendszeres fedezettel bíró adósságtól, a vizsgálatkor talált állapot szerint 1,575,082 korona 49 fillérel mutatkozott a városnak az a tartozása, melynek fedezete nincs. A háztartás rendtelenségének főoka található azon körülményekben, hogy a város követeléseit vagy egyáltalán nem, vagy lanyhán hajtatták be; az adott előlegek el nem számoltatnak és egyes követelések elő nem iratnak.

A tanács törvény és felhatalmazás nélkül négyhavi fizetési előleget kétvéti törlesztésre utalványoz olyanoknak, akik még a régi előlegekkel is tartoznak. A törlesztési feltételek sem tartanak meg. A példával előljár a főszámvévo és számtörvö tisztviselő. A város pénzével való gazdálkodás egyik megvilágító adata az is, midőn a sertéshizláló-telep kisajátítása körül a tárgyaló bizottságba kiküldött Mamuszich Lászlár s még két tisztviselő, habár a kisajátító a város lévén s a költségek ennek terhére estek, jegyzéket adtak be, amelyben a polgármester háromszori előkösködésért 80 forintot s a többiek is ilyen arányú összeget számítottak fel különböző működésükért. Ezen jegyzék kifejtése azon álcimon, hogy a sertéshizlaldák ügyében Budapestre kiküldött bizottság utköltés s készíadásainak összege, lett a számvévoég által vélezményezve s a polgármester kezébe 390 korona kintvalya.

Mindezek után közli a miniszter a város közönségével a közigazgatási bizottsághoz kibocsátott rendeletét, melyely az azok törvényeszi felelősségrevonása iránt intézkedeti, akik a rendelkezési, törvény- és szabályellenes cselekedeteik vagy mulasztásai által a bajok főokozóinak mutatkoznak. Egyszermind felhívja a város közönségét, hogy miután rendelte szerint Mamuszich Lászlár polgármester és Tülmann Zoltán főszámvévo hivatalkól feljüggesztette, a polgármesteri állásnak ideiglenes betöltése iránt bizottsági közgyűlésen haladéknélül intézkedjék. Ujból kifejezést ad annak, hogy határozottan elvárja, hogy a város közönsége az orvosló intézkedéseket eszközölni s jelenlétét hozzá meg fogja tenni. Különösen figyelemzeti a várost, hogy a főkönyvek s a lehetőséggé visszamenőleg, a legrövidebb idő alatt rendbehozassanak.

Tömeges jegyelmi.

Ezzel a leirattal egyidőben a belügyminiszter rendeletet küldött Szabadka város közigazgatási bizottságának, elrendelve a jegyelmi vizsgálatot Mamuszich Lászlár polgármester, Tülmann Zoltán főszámvévo, Lyubibratic Kelemen pénzügyi tanácsnok, Jakobcsics Gyula hivatalától ez idő szerint már feljüggesztve levő gazdasági tanácsnok, dr. Herczeg Lajos rendőrkapitány, Martyn Albert pénztári tiszt, Vujkovic L. Boldizsár számvizsgáló és Konajszky Bogdán pénztári tiszt ellen s egyszermind Mamuszich Lászlár polgármesternek és Tülmann Zoltán főszámvévo hivatalkól való feljüggesztését. A rendelet ezután taxative felsorolja a bűnhődő tisztviselők visszaéléseit és megokolja a jegyelmi vizsgálat elrendelését.

Mamuszich polgármester ellen: mert ifj. Vojnich Mátéának, mint törvényhatósági bizottsági választási előlöknek utasítást adott, hogy a vasuti atliszketek mely esetben bocsássa s melyben ne bocsássa leszavazásra; a főkönyvek rendbehozataát nem teljesítő tisztviselőknél előlegeket adott s szóbelleg elrendelte, hogy ezek ne vonassanak le; a kiadásokat a szabályrendelet ellenére előlökleg utalványozta akkor is, ha erre ok nem volt; több száz hold földet felhatalmazás nélkül bocsátott a földművesiskola rendelkezésére; a túllépésekhez pedig felhatalmazás nem eszközöltetett ki; a főkönyvek rendtelensége nagymérvű s ezek tekintetében a feljüggette elmulasztatott; mindössze háromszon szorgalmazta 8 év alatt a számadás melletti előlegek elszámolását, nem ellenőrizte a fizetési előlegek levonását; előlegeket utalványozott olyanok számára, akik több évről még előlökben voltak; jegyelmi bírsággépzekekről s rendkihágésekről nyilvántartást nem vezetett; jegyelmi eljárásokat nem rendelt el, 180,000 koronás nyit hitelkölesön miniszteri jóváhagyás nélkül lett igénybe véve, sőt ez a belügyminiszterium előtt elhalgattatott, sőt leplezetelt s azután még több kisebb-nagyobb visszalése következik a polgármesternek.

Tülmann Zoltán főszámvévo ellen: fizetési előleg utalványozásért közgyűlési határozat s miniszteri jóváhagyás nélkül 9175 korona értékben; a kórház alapról számadást nem készített, a meghagyásoknak nem felelt meg, a főkönyvek rendtelensége nagymérvű; a számszámadásokat nem a főkönyvek alapján készítette s azokba hamis adatokat állított be, bejegyzéseket a főkönyvből kivakart s azokat más tárgyaknál könyvelte el, az ügyiratokat hanyagul intézte el, saját előlegeit nem vonta le, s ennek elmulasztására alárendeljeit szólította fel; olyan utazási költségeket számolt, melyeket nem tett meg, a katonai szállásbér követelések hibásan irattak elő; a számvévoégi iktatókönyv s az utalványozási jegyzékek hasznavehetlenek.

Ugy Mamuszich Lusán, mint Tülmann Zoltán főszámvévo hivatalkól feljüggesztendő volt, mert ami a polgármesteri illeti az ellene felmerülő súlyos vádak nagyrésze olyan, hogy rosszhiszeműség esetén a büntető törvénykönyvbe ütköző cselekmények ismérve mutatkoznak; ha pedig a rosszhiszeműség ki volna zárva, úgy annak jelenségeit tárják fel, hogy a polgármesteri állásának betöltésére, a város közigazgatásának vezetésére képtelen s így alapot szolgáltatnak annak feltehetőre, hogy a polgármesternek a feyelemi eljárást megelőző vizsgálat tartalma alatt hivatali ténykedése az eddigi tapasztalat alapján a várost a teljes romlás, veszélyekbe tehetné ki. A főszámvévo hivatalkól való feljüggesztését a szerfelet súlyos, többszörösen a rosszhiszeműség jelenségeire mutató vádak mekövetelik.

A leirat ezután részletesen ismerteti Lyubibratic Kelemen pénzügyi tanácsos viselt dolgai, melyet 10 pontban foglal össze, továbbá Jakobcsics Gyula hivatalól feljüggesztett tanácsnok kötelességmulasztásait, szabálytalanságait, visszaéléseit 5 pontban Herczeg Lajos alkaptány, lovag Martyn Albert és Krnajschi Bogdán pénztári tiszték kötelességmulasztásait pontonként és részletesen, melyek nagyrésze a polgármester és főszámvévo által elkötetett törvénytelenségekből folynak.

Iskola és társadalom.

Budapest, augusztus 5.

Franciaország ismét fontos tanulsággal szolgált az emberiségnek. Nem oly messzevögek ugyan azok a látszólag szabadságellenes iskolai intézkedések, amelyek hetek óta nyujtanak szenzációt egész Európának, mint azok a tények, amelyek a februári és júliusi forradalommal kapcsolatosan léptek föl s amely Sedánnál ragadta csodálatra a világot, de eredményeikben ezek is bizonyára messze kihatók lesznek s hatásuk nemcsak Franciaországban, hanem az egész civilizált világban érezhető lesz. Bennünket magyarokat főleg társadalmi tekintetben érdekelnek a francia események s belölük egy negatív és egy pozitív tanulságot vonhatunk. Maga az a körülmény, hogy oly egységes, szorosan centralizált s következőleg hivatalosan erősen ellenőrző szervezet mellett, mint a minő a francia, megtörténhetik az, hogy az iskolák ezrei egyenesen az államforma megsemmisítésére törhetnek és pedig oly sikerrel, hogy az iskolák bezárása egyes lenkérdessé válhatik — ez a körülmény maga nyujtja a legszomorubb negatív tanulságot ami viszonyainkra nézve.

Nálunk is van egységes szervezet, nálunk is meg van állítolag tanügyi dolgekban az u. n. állami omnipotencia. A felekezeti és nemzetiségi középiskolákba évenként kétszer is belátogatnak a miniszteri biztosok. A néptanítókat akkor is, midőn jogosítványt nyerne a tanításra és akkor is, mikor a tanítás munkáját az államtól engedélyezett könyvekből végzik, ellenőrzik az állami tanfelügyelők. Hivatalosan tehát minden „rendben van.“ De hát tényleg ugy van-e? Nyugodtak lehetünk-e aziránt, hogy az állameszme a nemzetiségek körében az iskolák utján mindegyre erősödik és ma-holnap egységes lesz az a társadalom, mely az egységes nemzeti államot alkotja?

Sajnos, a felmerült apróbb és jelentősebb esetek éppen az ellenkező meggyöződést érelik meg bennünk. A nemzetiségi ifjak szervezkedése az egyotemen, a nemzetiségi képviselők üzelméi (akiknek egyike s éppen a legdühösebb ellensége a magyaroknak, az ország legmagyarabb középiskoláját végezte) a délvideki sajtó okvetlenkedése, mindenek fölött pedig az a megdöbbentő körülmény, hogy az 1877-ben törvény utján kimondott kötelező magyar nyelvtanítás még ma is csak a papíron van, minden világos tanbizonyossága annak, hogy az iskolák hivatalos ellenőrzése, miként Franciaországban sem garanciája az államforma megerősítésének, úgy nálunk sem megfelelő védelme az állameszmenek.

Es az elégtelenségnek oka nem az ellenőrzés hanyagságában s nem is az ellenőrzési rendszer módjában, hanem csakis és kizárólag abban keresendő, hogy az iskola Franciaországban is, nálunk is egy elszigetelt bürokratikus intézmény, mely hat ugyan neveltjeivel a társadalomra, a társadalom részéről azonban hatást el nem fogadhat. Sajnos, de még mindig nagy kisebbségben vannak társadalmunkban az oly ideális gondolkodású egyéniségek, akik akár mint iskolázottak vagy gondnoksgú tagok, akár mint egyszerű tanítató szűk, vagy a kultúra és nemzetiség iránt érdeklődő lelkes hazafiak ambíciójukat keresnek abban, hogy fáradság és időt nem kimélve, vezetőkként és ellenőrzökként befolyánkok saját társadalmunk kulturális ügyeinek intézésébe. Legtöbben közülök ezt kicsinyesnek, hogy ne mondjam megállónak tartják. Képviseleválasztásba befolyni községnek, megyének az államtól kedvezményeket (esetleg talán egy iskola felállítását is) kieszközölni s más u. n. nagyszabású alkotásokba befolyni, ez mindnyájunknak büszkesége, ambíciója, de az egyszerű népsikola vagy a szekundától rettegett középiskola ügyeibe befolyni, ez se nem hálás, se nem dicsőféges munka. Így történik aztán az a visszás állapot, hogy az iskolák bár-

mily lelkiismeretes állami ellenőrei és vezetői bizony csak azt látják, ami látogatások idejében történik s így eshetet meg az a vérlázító botrány is, amelynek híre e napokban a Dunántul egyik nem éppen hátramaradt vidékéről hatott el hozzánk.

Jól tudjuk, hogy felszólalásunkkal sokakban kellemetlen érzelmeket érintünk. Pszichológiai követelmény, hogy az ellenőrzés intenzívebbé tétele az ellenőrzöttekben bizalmatlanságot kelt s szakemberek természetesen rugelg idegenkednek a nem szakértők itéletétől. De ott, hol az egész társadalom jóvórtól, a nemzet életéről van szó, el kell hallgatni az egyéni hiúságnak és féltékenységnak s bele kell nyugodnunk abba, ami a köznek érdeke.

De különben is nem az ellenőrzés szigorításáról van szó, hanem arról, hogy a társadalom és iskola közeli érintkezésbe lépjenek. Hazafias, ambiciózus és munkaszerető férfiak vállalkozzanak arra, hogy az egyes iskolák működése iránt a társadalomban folytonos érdeklődést keltsenek, támogassák az iskolák működésében, adjanak eszméket a tanítóknak és vigyék ki azon eszméket, melyeket az iskolában működő szakférfiaktól nyerne az életbe. Csak az a társadalom, a melyben ily tette kész, eszményi gondolkodású férfiak vannak, lesz képes a maga javára kellőleg értékesíteni azt a nagy kulturális és nemzeti tőkét, ami az iskolák működésében rejlik.

E. A.

KÜLFÖLD

Uj biborosok. A pápa elhatározása szerint a legközelebbi konzisztórium december hó első napjában lesz, amikor is a pápa egy tuat uj biborosot fog kinevezni. A jelöltek száma már most is szokatlanul nagy s így semmi bizonyosat nem lehet tudni a kinevezésekről, csak annyit, hogy egy osztrák, egy magyar és egy amerikai főpap minden bizonynyal meg fogja kapni a biboroskalapot.

A macedon-bizottság programja. A bolgár kormány forma szerint vagy talán csakis a forma kedvéért megintette a Szófiában székelő macedon-bizottságot. Erre Zonsev ezredes, a macedon-bizottság alelnöke azt vázalolta, hogy hajlandó magát alávetni a büntető törvénykönyv alapján minden vizsgáltnak, ami a szabadsáppatok alakítására és a szomszéd államba való betörésre vonatkozik. Kijelentette, hogy a mostani bizottság ilyen célból egyetlen embert sem küldött ki és egyetlen frankot sem költött, de hozzátette, hogy a bizottság azért takarékoskodik ugy az emberanyaggal, mint a pénzzel, mert mindent a macedoniai forradalom idejére tartogal, amelynek vagy ezen az ószón, vagy legközelebb a jövő őszszel ki kell törnie. A szükséges pénz és fegyver már együtt van. Végül azt mondta, hogy a bizottság szigoruan tartja magát az alapszabályokhoz, amelyeket a kormány is ismer és amelyek alatt két mostani miniszter névalírása is szerepel, akik akkor tagjai voltak a bizottságnak.

A franciaországi kulturharo. Tüntetések és ellentüntések közt folyik az egyesületi törvénynek nem engedelmesködő kongregációs iskolák megszűntetése Franciaországban. Nagy feltűnést kelt Renő Goblet volt miniszterelőlk és a radikális-szocialista párt vezére, valamint Gabriel Morod protestáns lérfunak állásfoglalása a szerzetesiskolák érdekében. Goblet az Amiensben megjelenő Progrés de la Sourme című lapban elítéli a kongregációk ellen hozott törvényt. Castelet márké képviselő pedig tiltakozott a st-vincent de pauli apácák iskolájának bezárása ellen és leszakította a biztos által úbiragasztott pecsétet.

Mialatt tegnap Brüsszelben a francia zeneegyesület a városház-téren hangversenyzett, egy osapat francia szerzetes jelent meg ott, akik Brüsszel közelében telepedtek le. Egnéhány ember kiátolni kezdett:

— Eljének a francia szerzetesek! Le a keresztényüldözökkel!

Erre ellentüntetés keletkezett, a szerzeteseket kigunyóllait játszza.

Janson radikális képviselő interpellációt fog intézni a belga kormányhoz a francia szerzetesek beözönlése miatt.

Paris, augusztus 5.

Berger és Chochain képviselők és Brunetiere, Rousse, Cailletet, Leroy-Beaulheu és Picot akadémikusok felhívást tesznek közzé az oktatás összes hiveikhez, akiket felhívlnak, hogy minden örszyes eszközzel akadályozzák meg, hogy az oktatás egyetlen párt monopoliumává legyen.

Landernau, augusztus 5.

Gayraud abbé képviselő ideérkezett és Plon-

danielbe, St. Meinébe és Le Folgoethe fog menni, hogy megkísérleje e helységekben az erőszakoskodások megakadályozását. Fegyveres paraszok őrizik a vitorlákat és fejtartják az utasokat. Landerneauban jelentékeny néptömeg gyűlt össze a kolostor előtt.

Chambery, augusztus 5.

Cruetben a rendőrbiztos, midőn a kongregációnista iskola bezárásához látott, asszonyok földrepertek és megverték.

A török trónörökös szabadságában. A török trónörökös tegnapelőtt elfogatta és elcsukatta a szultán. Azt sugták be neki, hogy a trónörökös a szultán élete ellen tör. Persze a rémesebből egy szó sem igaz. Az elfogatták a diplomaták körében kínos feltűnést keltett. Sürgették a szultánt, hogy vizsgálta meg alaposan a trónörökös ellen fölmerült gyanúkat. Ez meg is történt és kint, hogy a trónörökös tévedés áldozata lett. A szultán bocsánatot kért öcsesétől és hogy kiengesztelje, valósággal elhalmozta ajánlékokkal.

A San Girolamo-intézet pöre. Hosszas halasztás után végre meglesz a döntés augusztus 13-án abban a pörben, amelyet a dalmaták indítottak *Coronini-Cromberg* gróf és *Vannutelli* Szeferin bíboros ellen. A dalmaták számára alapított intézet elutasítása miatt. A pör tárgyalását már négy ízben elhalasztották s mivel további halasztásnak az olasz perrendtartás értelmében nincs helye. Nemsokára bírói ítélet is lesz arra nézve, hogy kié a vitás papnevelő-intézet: az összes délszlávoké-e, vagy csak a dalmatáké.

Vilmos császár Revalban.

Budapest, augusztus 5.

Ma reggel 8 órakor érkezett Vilmos császár Reval mellé. Nargen szigetére, hogy megnéze az orosz flotta gyakorlatát, amelyek a cár jelenlétében folynak le. Természetesen ezuttal is nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak a két uralkodó találkozásának, főképp azért, mert a német császárt *Bülów* birodalmi kancellár is elkísérte Revalba. A német sajtó legnagyobb része mégis azt hiszi, hogy a német császár látogatásának pusztán családias jellege van. De azért tagadhatatlan, hogy újabb bizonyítéka a látogatás a Németország és Oroszország között fennálló kitűnő viszonyoknak és annak, hogy a hármasszövetség és a francia-orosz szövetség között nincsenek ellentétek. Mellékesen nem marad el az a megjegyzés sem, hogy a revali találkozás újabb fékezője a francia revanche-gondolatoknak.

Memel, augusztus 5.

A *Hohenzollern* Vilmos császárral, valamint a *Prinz Heinrich* és *Nymphé* cirkálóhajó és a *Sleipner* jelű hajó ma délelőtt 10 órakor a partról láthatók voltak. A hajók nyugodt tenger és derült időjárás mellett hat mérföldnyire a parttól tovább hajóztak.

Reval, augusztus 5.

Miklós cár ma délelőtt 11 órakor a Standard földéltetén ideérkezett.

Reval, augusztus 5.

Miklós cár délután 1/3 órakor érkezett gőzbárkán a kikötőbe *Alexis* nagyherceggel és nagy kísérettel. Gróf *Lamsdorff* külügyminiszter, *Estland* kormányzó, *Bellegarde* kamarás, a tábornoki kar és az allami és városi hatóságok fejei az uralkodót a tűzerekkel és orosz zászlókkal gazdagon díszített kikötőhelyen várták. A polgármester értékes tálon kenyeret és söt nyujtott át. A császár megszemlélte a díszszázadot. Ezután *Miklós* cár a város utcáin át, melyeket sok ezer főnyi közönség sűrűn ellepett, az orosz székesegyházhoz hajtatott, ahol ünnepies istentisztelet volt. A templom bejáratánál a császárt a papság üdvözölte, élén a főpappal. Ezután az uralkodó a kormányzóhoz épületébe ment, ahol bemutaták a hatóságokat, innét a dómra, melynek főbejáratánál a főhadsegéd és a papság üdvözölte a császárt. Később a császár meglátogatta az estlandi lovagok házát, a Russalka emléksobrot, Nagy Péter házát és az új revali tengerész-klubot. Innét a császár a palotába hajtatott, ahol megjelent a férfi dalegyet, az estlandi dalosegyet, melynek hölgyei estlandi jelmezből voltak és az orosz dalegyet, amelyre a császár ismételt köszönetét mellett dalokat adtak elő. 6 óra felé az uralkodó visszatért a Standardra, ahol ebéd volt, melyre az orosz hajók parancsnokain kívül Schimmelmann német tengerészeti attasé is hivatalos volt.

Pétóváry, augusztus 5.

A *Novosti* hosszabb vezérelketet ír a császárok találkozásáról. A lap az összejöveteiben elsőrangú politikai eseményt és örvendetes fényt lát, amely bizo-

nyítja, hogy a két hatalom jó viszonya II. Vilmos uralkodása alatt szerencsésen alakult és mindkét szomszédos nép javára újabb megszilárdulást nyert. A lap a vámtarifáról és a kereskedelmi szerződések kérdéről is ír és reméli, hogy a német és orosz államférfiak közt Revalban eszmecsere lesz e kérdésekről és hogy politikai eredményekre fog jutni. A cikk végül hangsúlyozza a revali találkozás nagy jelentőségét az európai békére nézve.

Berlin, augusztus 5.

A *Nordd. Allg. Ztg.* írja: A császár és király a legközelebbi napokban mint Miklós cár vendége az orosz vizeken fog tartózkodni. A baráti viszonyban lévő uralkodók ez újabb összejövetele által viszonyoztatik az a látogatás, amelyet Miklós cár múlt év szeptemberében a mi császárnknál tett a danzig-i öbölben tartott flottagyakorlatok alkalmával. Az akkor együtt töltött napok folyamán a két uralkodó azt az óhaját fejezte ki, hogy ebben az évben az orosz tengerparton hasonló módon találkozzanak. Megelégedésünkre ez az óhaj most teljesebbé ment. A császárra nézve különös öröm, hogy üdvözölheti a nemes orosz uralkodót, akivel kölcsönös, szíves érzelmek kötik össze. Németország és Oroszország viszonya az uralkodók találkozására óta oly kedvezően fejlődött tovább, amint az megfelel annak a körülménynek, hogy a két birodalom között semmiféle politikai surlódási terület nincsen. Az általános helyzet igen alkalmas két hatalmas uralkodó újabb bíalmas eszmecserejére, akiknek politikája a béke fenntartása tekintetében első sorban esik latba. Ezt az eszmecsere-t kiegészítik azok a megbeszélések, amelyekre a német birodalmi kancellárnak és az orosz külügyminiszternek, akik uralkodóikat a találkozásra elkísérik, alkalmuk lesz. Gróf *Bülów* követi a Miklós cár által tett kezdeményezést. Nem kételkedünk abban, hogy az uralkodók és államférfiak teljes érintkezése az Oroszország és Németország között fennálló és semmi politikai viszálypont által el nem homályosított, barátságos szomszédai egyetértést meg fogja erősíteni és elő fogja mozdítani.

HIREK

Hangulat.

Hajnala jár; — a felhők fényben úsznak,
De idelent az utca még sötét; —
Gebék, kocsik, munkások takarítják
A városból a tegnapi szemetét.

Ártatlanul, ünneplőben fogadja
Az utcasor a felkelő napot;
És izzó homlokomról tiszta szellő
Szólitja le a gyűrtöt kalapot.

Jön egy legény; dalolva, reggelizve.
Munkába megy. — S büszkén tekintve szét,
Zsíros papírból az utcaóra szórja
A virradó nap első szemetét. . .

Laskó Andor.

A császár! A császár!

Kopár, kietlen ut... Köröskörül sivatag, a messzeségben a forró déli nap tűzében szomorú, növénytelen sziklák izznak, sehol élet, sehol egy csöpp üdőség, ital s a szomorú, hangtalan uton mégis vándorolnak évszázadok óta évszázadokig töpörödött, fáradt mulmánok.

Honnan jönnek? Az mindegy. Hová mennek? Ez a homár! Ez lelkesíti őket, ez ont tüzet a fáradt szemekbe. Belad-al-Ameinba, a hívők birodalmába várja őket a szentek szentje, a Kaaba.

Boldog, aki elgyötörve a hosszú, kimerítő utól, holtan roghat össze kapujában, de még boldogabb, enyhén a bus világon a legboldogabb, aki megpillanthatja a szent mecsét bejelését s benne a kövek követ.

Legyen bár dus, legyen hatalmas, világraszóló hírű, szegényen, koldus módjára hal meg a mohamedánus, ha nem volt Mekkában s nem látta a Kaaba.

... Nagy ünnepre készül Anglia. A sir széléről felkelt császárt koronázzák. A világrészeket leigázó hatalom megkívánja, hogy világrészekre áradó pompa és fény vegye körül a ceremóniát. Egyszer már összegyűltek

a messzi gyarmatok gyémántos turbánu tirannusai, hogy uruknak átadják hűbéres hódolatukat, eljöttek India fekete harcosai, akik egy ösméretlen hatalom, egy mérhetetlen idegen nagyság hatalmába szegődtek életükkel és vérükkel.

— Látni fogjátok a császárt! A császárt! — hangzott a szó s a vad katonáknak megcsillant a szemük és szívük hevesebben vert.

Szemtől-szembe fognak hát állani a világ urával, akinek engedelmeskednek a bambusz-erdők, aki hatalmába igázza az elefántokat és tevéket, akinek szavára városok épülnek és városok omlanak össze.

A császár! A császár!

S keresztül sziklákon, tengereken, pusztaságokon eljöttek az indiai katonák az ő Mekkájukba.

De mi történt a szent Kaabával?

Csak gyengéden suhintott szárnyával a halál s a Kaaba, a császár összeomlott. A gyémánturbánus hatalmasok, akik tudják, hogy minden király csak ember, lassan hazautaztak, de a kunyhók, a barrack-room fekete legényei nem mozdultak el.

Mit fognak odahaza mondani, ha viszaratérnek a nélkül, hogy látták volna a császárt?

— Nini! Ezek ott jártak, ahol a világ ura lakik, ezek az ő szolgálai, s még csak meg se látták! — így fognak vihogni rájuk odahaza. S a barna areok elsápadtak s fanatikussá makacsággal felelték:

— Nem megyünk!

S a Kaaba, érezve, hogy ha csak egy pillanatra is, megdül a legendás hit, melylyel körülveszik, mégis megmutatja magát hívőinek.

Gyaloghintón viszik majd a sápadt képű, homályos pillantású császárt, de dörmögni fognak az ágyuk, kirepülnek hüvelyükből a kardok, az árbóceokra felkuszának a fúrge lóbogók, s India naiv, gyermekies képzeletű fia megremegeve fogják sugni:

— A császár! A császár!

P.

Budapest, augusztus 5.

— BUDAPESTI NAPLO. Julius 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** Dr. *Azamáthy* Lajos miniszteri tanácsos hat heti szabadságra elutazott a 16-vasból. Tavólléte alatt dr. *Neményi* Imre miniszteri osztálytanácsos vezeti az ügyosztályt. — *Bogdanovics* Lucian budai szerb püspök ma két heti tartózkodásra Fenyőházára utazott. — A király a bécsi *Chocolatierie* Francaise-cég tulajdonosainak, *Brünner* I. és társának a császári és királyi udvari szállítói címet adományozta.

— **A király vendége.** *Ischből* táviratozzák, hogy ma délután 1/3 órakor udvari ebéd volt a román királyi tiszteletére. Résztvevett benne 6 felségén és a román királyon kívül *Gizella* bajor hercegnő, *Mária Valéria* főhercegnő, *György* bajor herceg, az udvari méltóságok és a kíséret, köztük gróf *Csekonics* Endre titkos tanácsos. Délután 5 órakor 6 felsége elment a román királyért szállására. A két uralkodó másfélórai sétakocsizást tett; a közönség mindenütt lelkesen üdvözölte őket. Este 8 órakor *Gizella* hercegnénél teáztak 6 felsége, *Károly* király és kísérete, *Mária Valéria* főhercegnő és az udvari méltóságok jelenlétében. Holnap reggel a román király gyógyhasználatra *Gastein*ba utazik.

— **Szeged fogadalmi ünnepe.** *Szeged* város a fogadalmi templomban ma ünnepélyt rendezett, amelyen számos város és község küldöttségileg képviseltette magát. Az ünnepély az alsóvárosi *Mátyás*-templomban kezdődött délelőtt 9 órakor, *Lekrosics* misszionárius fényes segédlet mellett misét tartott. A mise után körmenet volt, amelyen több mint 20.000 ember vett részt. Ünnepek közben beszédet is hangzottak el, melyeket *Radvánsky* Gyula és *Kacziány* Róbert tartottak.

— **Tompa-élméltőnap.** *Feketehegy* fűrdő közönsége, mint az előbbi években, ugy ezidén is kegyelettel áldozott *Tompa Mihály* emlékének. A múlt vasárnap a költő-szobrá előtt a felállítandó protestáns kápolna javára hazafias emlék-ünnepet rendezett. Az emlékbeszédet *Perjessy* Lajos állami főreáliskolai tanár tartotta. Dr. *Récsey* Sándor törvényszéki bíró *Tompa*-órádát szavalt. Közreműködtek még *Bosnyay* Ionka és *Tichl* Mártha.

— **Löhning-eset.** Posenből egy berlini újságnak azt jelentik, hogy Löhning pénzügyi igazgatót esete, akit tudvalegleg nyugdíjba küldtek, mert egy őrmester leányát vette el feleségül, csak elősménye egy esetleges kitoró nagyobb botrányának. Löhning pénzügyigazgató két esomé névtelen levelet kapott, amelyeknek írása feltűnően hasonlít egy magasabb rangú hivatalnok és egy ugyancsak magasabb rangú katonatiszt feleségének a kézírásához. Ezeknek a leveleknek a célja volt éppen az említett nagyobb botrányának a kipattanása, ami azonban még nem történt meg. Löhning egyébként, akit hetven éves törődött aggastyánnak jellemeztek egyes lapok, nyugdíjaztatása után rögtön kapott igazgatói állást egy berlini iparvállalatnál.

— **A clevelandi Kossuth-szobor.** A clevelandi Magyar Hírmondó legújabb száma a következőket írja: Mind valószínűbbé válik, hogy Roosevelt Tivadar, az Egyesült-Államok elnöke részt fog venni a clevelandi Kossuth-szobor leleplezési ünnepén! A Cleveland Leader washingtoni levelezője megtáviratozta lapjának. Cortelyou elnöki titkárral való interjú után, — hogy az elnök alkalmasint elfogadja az egyesült egyesületek nagybizottságának meghívóját. Ez a távirat annál nagyobb figyelmet érdemel, mert Cortelyou éppen azért érkezett Oyster Bayból Washingtonba, hogy előkészítse az elnök északnyugati utjának részleteit, mely utra szeptember 16-19-ikén indul Roosevelt. Hanna szenátor is. kit e héten személyesen hívott meg a meghívó-bizottság, nemcsak a maga megjelenését ígérte el és nemcsak elváltatta egyik beszéd mondatát a szeptember 27-iki emlékgyűlésen, hanem ő is kérésre helyezte, hogy Roosevelt elnök eljön az ünnepségekre. Most már csak az van hátra, hogy a nagybizottság képviselői személyesen adják át Oyster Bayban az elnöknek a meghívást.

— **Perczel Miklós honvédyugdíja.** Széll Kálmán miniszterelnöknek 1901. évi július 11-én kelt rendeletével újabb szabályoztatott az 1848-49-iki honvédek nyugdíj-ügye. Ettől fogva az öreg honvédek, tekintet nélkül vagyoni viszonyaikra, kivétel nélkül igényt tarthatnak a rangfokozatuknak megfelelő nyugdíjra. Sőt, aki hadiermetet kapott, vagy máskülönben az ellenség előtt vitézséget tanúsított, a megállapított nyugdíj kétszeresét is megkaphatja. Perczel Miklós nyugalmazott főispán, 1848-49-iki honvédezredes, szintén folyamodott nyugdíjért s különös tekintettel Szent-Tamásnál tanúsított rendkívüli vitézségére és hadi szolgálataira, amelyek a csata sorsára jóformán döntő beolvással voltak, az ezredesek részére megállapított 940 korona nyugdíjnak közel kétszeresét, vagyis 1620 korona nyugdíjat kapott. A Perczel Miklós megillető e szabályszerű nyugdíjat az idén folyósították. A szabályozás folytán, amelynek értelmében az öreg honvédek vagyoni viszonyaikra való tekintet nélkül kaphatnak nyugdíjat az idén ezren és ezren folyamodtak nyugdíjért, úgy, hogy több mint 12 ezer öreg honvéd nyer jelenleg nyugdíjat és ekként a tulajdái közel hatszáz ezer korona.

— **Roskadező olasz műemlékek.** Egy milánói távirat jelenti, hogy a monzai Arengario harangtorony, amelyet Barbarossa Frigyes építtetett, valószínűleg a velencei torony sorsára jut, ha hamarosan nem segítenek rajta. Pedig hosszú esztendővel ezelőtt restaurálták. Már be is szüntették körülötte a közlekedést. — Velencéből pedig azt jelentik, hogy veszedelemben van a királyi palota is. Olyan repedések támadtak rajta legutóbb is, hogy attól kell tartani, hogy összeomlik.

— **A pétervárad-i 70. számú gyalogezred tisztikara által megindított gyűjtés eredményeképp fehér márványkereszt hirdeti Jenő herceg dicsőségét, melyet 1716. augusztus 5-én Pétervárad közelében a törökök teljes leverésével szerzett. A kereszt ünnepélyes leleplezése ma ment végbe. A török időkben való Mária Sohnee (Tékia) bucsujáró helyre, a hová e napon sok ezren járnak messze vidékről, a mai ünnepély alkalmával körülbelül huszonezer ember gyűlt össze, kik Vorsák Antal djakovári püspök tábori miséje után a féltáraszra fekvő Vezirac magaslatára (Jenő herceg győzelmének színhelyére) vonultak, ahol a nagy katonai pompával tartott ünnepély bekezdésűl Etróbi ezredes vázolta a kereszt-emlék történetét; mire a püspök megáldotta és a csata jelentősége mellett a kereszt jelentőségét is esetelte. Az ünnepi beszédek után a katonaság, az újvidéki és pétervárad-i tüzoltó-testületek és az újvidéki hadastírnok elléptetése következett. A pétervárad-i tiszti étkezőben rendezett díszbéd fejezte be az ünnepélyt.**

— **Mulatság Almádin.** Almádi fűrdőn vasárnap sikerült mulatságot rendeztek. A fűrdőhely szépeiről rögönzött sátrakkal árulagatnak édességet, apró emléktárgyakat, mindent, mi szemek-szájnak kellemes, oigányzó zendült, volt konfektosata majd képviselőválasztás. Persze a fűrdőző ifjúságnak volt izlése, hogy hűlyget válasszon képviselőjévé. Velencei gondola-éjszaka a Batatonon, majd hajnalig tartó tánc fejezte be a mulatságot, melynek sikerében Övály Ferenc országgyűlési képviselőnek volt főérdeme.

— **A Gotterhalte és még egy dal.** A hírhedett Korn Artur nem nyughatik s most Nagy-Kikindán a szerbekkel szűri össze a levelet, hogy együtt tűntessenek a magyarság ellen. Vasárnap este sikerült megint botrányt csinálnia, melynek kivüle szomorubb hősei is voltak: egy városi tanácsos, egy törvénytiszt hites tolmács s több szerb mulatózó. A legújabb botrányról nagykikindai tudósítónk a következőket mondja:

Vasárnap éjjel a Kada-féle vendéglő korthelyiségében nagyszámú közönség hallgatta a nő zenekart. Egyik asztalnál ültek Korn Artur és hivei: Lerner József váltóüzlet-tulajdonos, Krumenecker József téglázó, Wetzl Ferenc cipész és borkereskedő és Kordecs huszározmester, stb. Egy másik asztalnál: dr. Jaksity Vazul ügyvéd, Majninszky Lukács városi tanácsos, Nedomacszy Döme kir. törvénytiszt hites tolmács, dr. Zamurovits ügyvédjelölt és Radovits Koszta kereskedő.

Éjjel után Kornék ráparancsoltak a zenekarra, játssza el a Gotterhaltét. A zenekar ezt háromszor eljátszotta, Kornék pedig az egyik asztalnál, a szerbek a másiknál leültek s levelet kalappal, átélkezve énekeltek s hoch-és zsviő-kiáltással kísértek.

Alig volt ennek vége, a meglepett magyar közönség még jóformán magához sem térhetett a megbotránkoztatól, a szerb társaság s közte leghangosabban a tanácsos ur rendeztetek a szerb himnuszra s háromszor énekeltek, mire a németek iszonyu lármában, zsviő-kiáltásban törtek ki, tapsolva, zugva, tüntetve a szerbekkel együtt a magyarság ellen.

A magyar közönség rettenetesen megbotránkozott az egyik asztalnál ülő Vogel Dezső t. főszolgabíró és Széants Gerő nyugalmazott főszolgabíró ráparancsoltak a zenére, huzzal el a Mégis huncut a . . . című nótát. A cigány ezt is háromszor elhuzta.

A szerbek szikozodni és tenyegetőzni kezdtek s az izgalom oly fokra hágott, hogy Vlachovits János rendőrkapitány, minden további botrányt megakadályozandó, a furcsa zeneeladást beszüntette.

Az egész városban nagy izgatottságot kellett az eset. A szerbek hazafas és intelligens elemei maguk itélték el a leglésebben ezt a botrányt és szégyenlik, hogy a szerb társaság oly elzüllött emberrel paktál, mint Korn.

— **Példaadás.** Egy edélyrézsi városban az állami iskola egyik tanítója bizalmas viszonyt folytatott hosszabb időn keresztül kartársának feleségével. Amikor a megcsalt férj, aki ugyanannak az iskolának vezető tanítója, értesült felesége hűtlenségéről, panaszzal fordult a közoktatásügyi miniszterhez, aki haladéktalanul elrendelte a fegyelmi eljárást a házasságtörő tanító és a hűtlen feleség ellen, aki óvónó az állami kisdudóvóban. A vármegye fegyelmi választmányja a házibarátot 80 korona, a házasságtörő tanítónét 60 korona pénzbírságra ítélte. Ez az ítélet aztán felkerült Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterhez, mint a legfelsőbb fegyelmi hatósághoz. A miniszter megemselmisítette a kedélyes ítéletet és a házasságtörő tanítóra és a hűtlen tanítónóra a legszigorubb büntetést mérte: mind a kettőt elmozdította állásuktól. Tanítói körökben nagy meglepődést kelt a miniszter döntése, aki ezzel is megmutatta, hogy feltékenyen öröködi a tanítóság erkölcsi reputációja felett.

— **Crispi hagyaték.** A modern Olaszország egykori oszlopának, Francesco Crispinek hagyatékát most árverezik a Nápoly melletti Villa Landban, amelyben Crispi hosszú éveken át nyaralni szokott volt. De az egykor annyira ünnepeit politikusi emléke iránt nagyon eskélyi mérielében érdeklődik a nápolyi közönség és a hires ember hagyatékának legérdekebb és legértékesebb tárgyait potom áron mikereskedők szerzik meg. A napi bevétel átlag csak kétezer líra és mig azt remélték, hogy a nagytekért legalább is százezer líra fog belöyni, a bevétel aligha lesz több tizenötezer líránál.

— **Házasság.** Fényes esküvő volt ma délelőtt az eskültéri templomban. Báró Tullán Dénes külügy-miniszteri tanácsos esküdtört örök hűséget özevgy Rakovszky Istvánné, született Majthényi Iona oszilagerkesz és hűly leányának, Rakovszky Máriának. A fényesen kivívított és délszaki nővényekkel díszített templomba Tullán Béla képviselőúházi alelnök, mint bokréta násznagy, vezette be a násznépet, amelynek soraiban ott voltak: gróf Lito-Eberhardt és báró Majthényi Béla, mint tanúk. Koszorúleányok voltak: Ditto Augusztia, Kosztolányi Iona, Latinovics Iona, báró Majthényi Elza; vőlelyek voltak: Rakovszky György osztiálytanácsos, Rakovszky Jenő honvédhúsár-óhadnagy, báró Majthényi József és Latinovics Endre. Az esketést Kirner Károly apátplébános végezte.

— **A képviselőház könyvtára.** dr. Küffer Béla és Fülpő Aron könyvtárnokok vezetése alatt hatheti szakadatlan munka után ma végrelesen átültözött az új országháza. Az átszállított ötvenezer kötet könyv az impozáns nagyteremben kívül nyolc külön mellékteremben van elhelyezve. A könyvtár az országgyűlés szünetelése alatt is naponként délelőtti 10—12 óráig nyitva van.

— **Magyarok veszedelme Amerikában.**

Csak most érkeznek közlelőbi részletek arról a borzalmas bányaszerencsétlenségéről, ami a múlt hónapban az amerikai Johnstownban megesett. A bányaszerencsétlenség egyáltalában rettenetes, de ez a katasztrófa számunkra rendkívüli módon szomorú és egyuttal tanulságos is. Az áldozatok legnagyobb része olyan magyar kivándorló, akiknek eszébe se jutott az, hogy a hosszú ut vége förtelmes halál is lehet. Aki mind a feltétlen boldogulást kereste az idegenben s ime, erre a végre jutott. Amerikában tudniillik mindenkinek parancsol már a törvény, csak a milliárdosnak nem. Az sokkal inkább különleges elbánás alá esik odát, mint itt a mágnás, aki pedig szintén különleges személyiség. A milliárdosok tehát a tőke annál dusabb kamafozása kedvéért akár-micsoda eshetőségeknek kiteszik a kényűktől-kegyűktől függő munkást s ha ma elpusztul a tömegből száz, holnap kétszáz vagy ezer jelentkezik a helyébe abból a vak tömegből, amely még mindig Amerikában látja a boldogulás földjét. A johnstowni bányában ezek a magyarok pusztultak el:

Kanócz András orlái (Abauj.) 28 éves nős. Bartók János zsadányi (Abauj.), 26 éves, nős. Sinkó István bejezi (Abauj.), 46 éves, nős. Dutka János bodókújfalusi (Abauj.), 40 éves, nős. Lapkó János zsadányi (Abauj.), 30 éves nős. Prezuhai Mihály, zsadányi, 33 éves. Horváth János, Sándor Péter, 18 éves, nagylaki, (Ungmege.) Nagy Sándor, nagylaki (Ungmege). Gümörmegyeiek: Plaga Bálint, Vrabely Pál, Dronka János, Zombarszky János, Franko József, Dunecsek István, Bulicsák Mihály, Zsidov András. Ungmegeiek: Csuska Mihály, Kolcun János. Galajda János. Zemplémegeiek: Moszkaly András, Moszkaly Albert, Pito Péter, Kocik István, Holodzak György. Szepesmegeiek: Basista György, Hulej János, Imricsák István Turócmegeiek: Vorozna György. Sárosmegeiek: Kapika János. Ezekenkivül még több magyarországi származású is van az áldozatok között, akikről — nem lévén hozzátartozók — nem tudják megállapítani, hogy hová valók. Ilyen van körülbelül tíz-tizenöt.

A bányatulajdonos nincs kötelezve arra, hogy akármilyen kártérítést is adjon a hátramaradottaknak. A munkások segítőlappja segíti az özvegyeket meg az árkatat ezer-ezer dollárral s az osztrák-magyar konzulátus is pórt indít a bányatársaság ellen, de nagyon is kétséges sikerrel.

New-Yorkból táviratozók: Pennsylvániában a shenandoah-i közönségnek munkásai tegnap ismét véres zavargást rendeztek. A munkások nagyobbrészt kívándorot magyarok és osztrákok. A sztrájkoló munkások szénnel megdobálták a nemzetőrség nyolc ezredének katonáit. A katonák elkergették a sztrájkolókat, akik azonban csakhamar visszaverték és néhány katonát dobálással súlyosan megsebesítettek. A katonák erre tüzeltek. A sztrájkolók egyike elesett, többen súlyosan megsebesültek. Ejjel ismétlődött a zavargás. A munkások lesből dobáltak a katonákra, akiknek újra tüzelniük kellett. Újabb zavargástól tartanak.

— **Családi ünnep.** Breitner L. Zsigmond főváros biznissági tag és a pesti izr. hitközség jótékony-sági igazgatóságának előjárója, holnap ül meg szűk családi körben 60-ik születése napját. Breitner arról értesülvén, hogy ez alkalomból a főváros több testülete kíván nála küldöttségileg tisztelegni, az illetőknek — köszönetek kifejezése mellett — ama határozott kívánásának adott kitéjezt, hogy e megtisztelő szándéktól áljanak el. Breitner ez alkalomból több adományt és alapítványt tett jótékony és kulturális célokra.

— **Százéves jubileum.** Károlyfalva község százéves fennállása alkalmából szeptember 7-én népunnepélyt rendez.

— **Vörösmarty arcepe.** Az 1848-49-iki szabadságharci ereklje-muzeum kiadta Vörösmarty Mihály arcepét, mely Szénné-Vörösmarty Iona, a költő leányának ajánló sorával van előlva. A pompás kiállítású műlap ára 6 korona 40 fillér.

— **Elfogott sikksasztó.** Tegnap éjszaka jelentkezett a főkapitányságon Marandel Ferenc bécsi születésű 27 éves építész irnok és előadta, hogy G. A. Waits bécsi beton- és cementvárosnál volt alkalmazásban. Julius 19-én a cég pénztárosa 1.0 koronát bízott reá, hogy a munkások között ossza szét. Ő azt a pénzt elsikkasztotta, azután Fossonyba szökött. Onnan Budapestre jött. Közben azonban az elsikkasztott pénze elogyott és jelentkezett a budapesti főkapitányságon. Letartóztatták.

— **Elkobzott lapok** címen Magyar Távirati Iroda közlése nómá adotti mai hírünkre vonatkozólag Demény Károly budapesti postagazgató ur annak a közlésére kért el bennünket, hogy neki az e kobzásról semmi tudomása nem volt ez irányban semmiéle rendezés nem tett és csak a lapok hirdetéséről értesült róla. A mai nap folyamán több lap folyamatosan kérte a kitogásolt módon való kézbesítés zavartalan folytatását és Demény igazgató a dologban már ma felterjesztést tett felettes hatóságának.

— **Makai Emil.** Éppen ma egy esztendeje annak, hogy egy szomorú hír fölébe odairtak a nevét. Fiatalon, pályája kezdetén meghalt. Kedves, jó fiu volt, haragos nélkül, ellenség nélkül és csupa szív-költő, aki ahogy megindult a maga útján, az első lépésével nagy és hűséges publikumot szerzett magának. Tisztelői, barátai most azon fáradoznak, hogy egységes kiadást rendezzenek össze a munkáiból. Ez volna számára az az emlék, ami legméltóbb kedves emlékéhez. Még meglepetés is akadna benne. Hagyatékában egy tökéletesen kész vizjátékra akadtak, olyanra, ami még nem került színre. Sőt a legközelebbi barátai se ismerik ezt a munkáját. Az őszszel különben már készen lesz a makói temetőben elhaltolt szegény fiatal poéta feje fölé a sir-omlék is.

— **Garnaut hűtette.** Párisból jelentik, hogy dr. Garnaut, aki olyan veszedelmes oltást végzett magán az emberiség javára s az orvosi tudomány gyarapítására, a lapoknak a következő értesítést küldte:

— Azoknak a bórdraboknak a mikroszkopikus vizsgálatát, amelyeket rólam kimetszettek; Truffier professzor végezte a Pasteur-intézetben. Nagy mennyiségben találtak óriási sejteket olyan formában, ahogy börturbakulózisnál fordulnak elő. Tuberkulózis-bacillust valójában még nem konstatahottak, de ez már így szokott lenni hasonló esetekben. Csak két hét múlva lehet megállapítani a bacillusokat és akkor megdől Koebnack az állítás, hogy a marhatuberkulózis nem vihető át emberre. Ennek az állításnak a helytelensége különben már most is elfogadható, mert rendes körülmények között megelégednek az eddig elért eredményekkel, hogy a tuberkulotikus fertőzést megállapítsák.

— **Halálozás.** A magyar újságírói kar egy érdemes tagjának elhunytát jelentik Párisból. Borostyáni Nándor, több budapesti lap párisi levelezője ma délután 3 órakor meghalt. A boldogult néhány nap előtt betegedett meg, de állapota felgyógyulással biztatta barátait, akik most részvétellel fordulnak ravatala felé. Borostyáni azelőtt a fővárosban élt a hívatásának nagy tehetséggel és lelkesedéssel; nyolc éve, hogy kiment Párisba és ott is szaporította tisztelőinek számát. Beesés szépirodalmi és hírlapírói munkássága mellett lelkes szószólója volt künn a magyaroknak és a párisi legtekintélyesebb lapokban nem egyszer sikerrel küzdött a hazánkról terjesztett téves vagy rosszindulatú ismeretek ellen.

Párisból jelentik, hogy **Basily Sándor**, az orosz külügyminisztérium ázsiai ügyosztályának igazgatója, volt budapesti orosz ikonzul tégnap 66 éves korában ottan meghalt. Basily, aki a szansteianói békétárgyalásokon is részt vett, 1886-ban neveztek ki *Budapestre* ikonzulnak és itt csodaszép névjével együtt nagyon kedvelték. 1897-ben neveztek ki a külügyminisztériumba és budapesti utóda **Lovoo** herceg lett. Basily nagy barátja volt a magyaroknak és ügyködésében lelkesen működött közre az osztrák-magyar-orosz-balkan egyezmény megkötésén.

Szauer Antal görögnyelvi plebános, a pécsi reáliskola és tanítóképző volt igazgatója folyó hó 8-ikán meghalt Keszthelyen hetvenhárom éves korában, arany-mései kísérettel.

Rusnyák Rezsőné tégnap 50 esztendőskorában *Besztercebányán* elhunyt.

— **A gyermeknek semmi baja sincs.** Fiumében borzalmas dolog történt Szombaton délután, amelynek színhelye a Via di Volosca 88. számú háza volt. Ott lakik egy fiatal házaspár, **Pauletti Luigi** és **Gilda**, kicsi két éves leánykájukkal. Szombaton meglátogatta őket az asszony apja, egy ötven év körüli ember, **Matheo Leopoldi** foglalkozás nélküli gépész és pénzt kért. A nő megtagadta a kérést azzal, hogy már eleget adott és többet nem adhat. Leopoldi erre formális vérengzést vitt véghez; fej-szét ragadott és a kis gyereket felé rohant, hogy agyonverje. Am a szülők, hogy megmentsék gyermeküket, közbevetették magukat s így a oszapas őket érte. A nő nagy sérülést szenvedett a halántékán, az asszonynak pedig arcába vágódott a balta s azonkívül is több sérülést szenvedett, amelyek életveszedelemesek. Mind a ketten ájultan rogytak a földre. A zajtól figyelmes téve rendőrök és járőrök hatoltak a lakásba, ahol megtalálták a dühöngő embert s csak nagynehezen tudták kicsavarítani kezéből a baltát. Megkötözve szállították a rendőrségre, ahol letartóztatták. A férfi és az asszony élet-halál közt lebeg. A gyermek sérteletlen maradt.

— **Egy munkás halála.** Az Aggteleki-utca 8. számú épület téglatelvonójáról, három emeletnyi magasságból ma dében lezuhant **Spanyon János** 52 éves kőművesegéd. A szerencsétlen ember meghalt.

— **Egy angol turistánál kalandja.** Zürichben a Zinall-fogadóban egy **Walley** nevű angol nő lakott négy nap óta és szombaton reggel turistautra indult. Azóta nem látták a fogadóban. A turistagegytelék az eltűnt asszony felkutatására expedíciót küldtek ki, amely megtalálta **Walley**-né. Az angol asszony teljesen ki volt éhezve, mert két napot és két éjszakát étlen-szomjan töltött az erdőben, ahol elvált.

— **Linch tábornok pára.** *Linch* tábornok az a boer vezér, akit oroszági levén, megválasztottak Irországnak képviselőnek, hogy így ténnyesszen az angol kormány ellen. *Linch* megválasztása után visszavért Angliába, ahol elotgáták s hűtlenségi pert indítottak ellene. *Linch* most az egyetlen boer vezér, aki még fogoly. De felette ügyesen védekezik.

Azt mondja, hogy amikor Dél-Afrika ment, nem volt szándéka harcolni, hanem egyszerűen mint a párisi *Journal*, a londoni *Black and White* és az amerikai *Collier's Weekly* haditudósítója ment a harctérre. Azon nem lehet megütődni, mondotta, hogy boer állampolgárrá lett; ezt csak azért tette, hogy annál könnyebben teljesíthesse újságírói hivatását. Soha sem gondolt arra, hogy az ir brigád parancsnokságát átvegye, hanem a boerok maguk kérték től erre és első célja az volt, hogy alárendeljeit a zsákmányolástól és pusztítástól elszoktassa. *Linch* tábornok azonban, bármilyen ügyesen védekezik is, valószínűleg királyi bíróság elé kerül, vagy pedig külön bizottság fog róla ítéletet mondani. A külön bizottság tagjait a kormány nevezi ki.

— **Troch Jánosné temetése.** A felső-magyarországi Holicsról a múlt hónapban megindult Budapest felé egy taliga. Rajta egy beteg asszony, az állat a rud mellett pedig a férj, aki a maga szörnyű nyomorúságában ezt az utat és módot találta ki arra, hogy tisztességes orvosi kezelés alá jusszon és talán től is gyógyuljon a felesége. Az asszony beteg mivoltát végtelenül súlyosbította a hosszú, viszontagságos út és az asszony, miután tegnapelőtt este illendő bucsut vett az ő derék jó ember-urától, **Troch János**tól, tegnapi esendően kimult ebből a világból. Ma délelőtt volt a temetése és pedig igazán óriási részvét mellett, ha tekintetbe vesszük azt, hogy ki is volt hát az a szegény beteg **Troch Jánosné**. . . . Idegen ebben a nagy városban és a kórházba bedugott beteg. Szép ettől a nagy tömeg embertől, hogy annyian észrevettek ennek a szegény asszonynak a halálában a rendkívülit s több mint ezer ember szorongott a kis *Stahly*-utcában ma reggel a koporsó és a szegény, árván maradt **Troch János** körül. **Troch János** azonban nem igen látott maga körül semmit. Rettenetesen elszomorodva, kétségbeesetten indult meg a koporsó után. Maga a rezignáció. Tehát hiába volt minden. Följegyezni való, hogy a gyászpublikumban sok volt a kaputos ember és még több a finom úri asszony. Budapestben, ebben a nagy, érzéketlen városban sokan akadtak, akik megértették a szegény **Troch** házaspár keserves, nyomorúságos dolgát.

— **Kubelik és a titkárja.** *Kubelik* Jan és családja között kitört viszályokos mindinkább elmérgesedik, de mindinkább világosnak látszik az is, hogy a fiatal hegedűvirtuóz csakugyan fölényes hatása alá került titkárának s családja iránt nem viseltetik a köteleo hálával. **A. P. L.** mai számában több levelet tesz közzé, amelynek mind **Skriván** titkár ellen szólnak. Legérdekesebb közülük **Kubelik Jan** bátyjának, **Vaclávnak** levele, amely formális vádakkal lép föl **Skriván** ellen. Fontosabb vádjai, hogy **Skriván** már 1901. szeptember 26-án, tehát két hónappal a huszezentdix **Kubelik Jan** nagykorúsá nyilvánítása előtt, jászott már a kis virtuóz pénzévei a tőzsdén. **A Zivno-bank** kimutatása szerint **Kubelik** vagyona akkoriban mindössze 40,28 koronára rugott. **Vizsont bizonyos az is, hogy Kubelik** addig legalább 256,842 koronát keresett már körüljár, fölmerül tehát a kérdés, hova lett a pénznek tulnyomán nagyobb része? **Külfölk** aztán a levélből, hogy **Kubelik Jan** néhány nappal ezelőtt Prágában járt s bátyjának ekkor borzasztó jelente volt vele. **Jan** azzal vádolta bátyját és anyját, hogy rágalmazták **Skriván** s megtenyegette őket, hogy **Skriván** bűnpert akaszt a nyakukba. A **Kubelik**-család érzékeny sérelemként panaszolja még fel azt a körülményt, hogy az apaságot, amelyet 1901 óta édesanyjának ad s amelyből ez más elszegényedett rokonokat is eltart, **Skriván** sürgetéseire felére szállította le. **Kubelik** bátyja minden vádjáért helyt áll, sőt éppen bíróság elé akarja vinni a dolgot, hogy **Skriván** titkár káros hatását tanukkal bizonyítsa.

— **Pusztító viharok.** *Svatmárról* írják, hogy hétfőn éjjel ott roppant nagy vihar vonult a városra keresztül. Először diónagyvágyu jégeső esett, azután valóságos felhőszakadással eső esett egész éjjel. **Máramaros-Szigetről** írják, hogy ott tiznap szárazság után óriási zivatar volt. Harmadikán este 6 órakor kezdődött a vihar és kevés szünetekkel reggeli 4 óráig tartott, miközben a villám többször lecsapott. Sok erős fát megkoppasztott a szélvész, letörvén ágait. Az utcán a kocsik járását megakasztotta. Az utcákon pataként ömlött a víz, ugy, hogy egyik oldalról a másikra csak nagy kerülővel lehetett eljutni. A Tisza-völgyén és a sugatagi járásban, meg Szlatina vidékén **Apsa** felé dühöngött a zivatar a legerősebben, nagy károkat okozva.

— **A világ legújabb trustje.** E világnak a legszegényesebb, ki nem tanulható, a maga bizarr, olykor lehetetlen tulkapásaiban meg nem akadályozható hatalmassága volt mindez ideig a divat. A szülővárosa Páris, a mesterei pedig tudja a jó Isten, hogy kik. Szabók, divák, primadonnák, valakik, akik után elindult a világ. És kitalálhattak akármilyen ostobaságot, a máskülönbén józan világ utánuk ment és meghódolt nekik. Az asszonyok között nagy ritkaság az olyan, aki a maga külön akaratát érvényesítette volna a párisi parancsnok szemben. A divat dolga az igazi világdiktatura, ha csak nem sikerül Amerikának urrá lenni ezen a téren is. A legújabb trust, amiről hír érkezik az oceánon túlról, a divat trustje.

A férfidivatban indvaleműleg London az irányadó, a női toalettnak Páris a hazája. Ezt irányelte meg az a walls-treet-beli szabókirály, akinek agyából a divat-trüsz ötlete kipattant. Ne legyen londoni, meg párisi divat, csak egyféle. Ezt az egyet pedig a trüsz czimáján, valóságos hűfőleménye ennek a trüsz-századnak. Közös céger alatt fogják egyesíteni a világ fővárosainak nagy divattermeit. Rengeteg tőkéltes öszvérsárolják Páris, London, Bécs, Berlin iránytadó szabóműtermeit s közös központban foglalkoztatják mindazokat, akik az évadok divatját teremtik ihletet fantáziájukkal. A központ tervezői az új szabást, az új mintát s ami a műhelyéből kikerül, az lesz a divat. Minden trüsz-truhának huszonöt százalékkal lesz olcsóbb az ára, mint bármely más szabónál, aki nem lép a trüsz-be. A szövet is olcsóbb lesz, a munka meg éppen. Nyerni fog a közönség, nyerni a trüsz, csak azok a szegény kis varrónasszonyok fognak elveszíteni mindent, mert őket elsöpri a hatalmas trüsz öszvetőri a tülüket, amely nem lesz képes versenyezni a motorral hajtott varrógéppel. A divat-hölgyeket igyekszik megnyerni a trüsz. Reklámtalálattal látja el a művésznöket és a szalonok szépségeit, azok testén mutatja be új modelljét és azok lesznek a trüsz leghatalmasabb munkatársai. Toalettjeiket természetesen ingyen kapják a trüsz műhelyéből, sőt busás fizetést is a reprezentálására. Ugyanezt a módot fogják alkalmazni Bécsben, Berlinben, Londonban, és Péterváron is. Sőt mindenütt, ahol talaja van a hiuságnak s ahol sokat költenek ruhára a nők: vagyis az egész világon. A férfidivatban ugyanez a stratégia. Ingyen öltözteti a trüsz a londoni, párisi divatos urakat, akik klubjaikban és a társaságban uttörői lesznek az amerikai szabásnak.

— **Miss Stone élménye.** *Miss Stone*, az amerikai hittörítőn gondoskodik arról, hogy ne feledkezzen meg róla egészen a világ. **A Madwes Magazines**ben folytatásokban írja le a kalandjait. A most megjelent fejezetben inkább **Zilka** asszonnyról van szó, akinek utközben megszületett a kis lánya. A rablók azért rákényszerítették a továbbutazásra. Az utjonszülött gyermekkel való utazás első éjjele borzasztó volt. A haramiák veres bort ittak a gyermek tiszteleire, smitől megreszegedtek és örökös rettegést okoztak a két nőnek. **Zilka** asszonyt egy koporsóba helyezték el a haramiák s rákötötték lova jobb oldalára; egysúlyozónak balfelől a csapat egész podgyaszát rakták föl; mint ahogy pedig **Zilka** asszony súlyosabb volt annál, még fahasábokkal tetették a snyt. A kettős teher alatt azután a szegény nő görnyedezve roskadozott. Ekkor vizsont a tulsó oldalon kellett könnyíteni, amely kérdést a haramiák úgy oldották meg, hogy a félig alélt anyától elvették kisdudét s egy zsákba téve, *miss Stone* nyakába akasztották. Különbén roppant tisztelettel tanusították mindvégig a kicsike iránt. Sok baj volt a beteg anyra élemezésével. A rablók sehoggy sem tudtak lábbadozó számára való ételment keríteni, Végre *miss Stonenak* támadt az a jó gondolata, hogy zablevest főzzen betegének. A gyermek megszületése óta feltűnő nagy tiszteletet tanusítottak a haramiák a két nő iránt is. Egyikük megkérdezte egyszer *miss Stonet*, hogy leány-e vagy fiú-e a kicsike. Mikor pedig a batorlelkű nő azt felelte, hogy leány, elszontyolodva jegyezte meg a szegénylegény:

— **Kár! jó zivány válnék belőle is!**
Zilkánk mindazonáltal örökös rettegésben állt gyermekeért. Reszketett, valahányszor vissza fakadt a pioike, mert attól tartott, hogy sirása fel találja bőszeníteni a martalócokat, akik, hogy a sirás el ne árulja tartózkodásuk helyét, akár meglojtani is képesek volnának a kis Elenát.

— **Szerelmi dráma.** **Endró János** betonmunkás ma este Nefelejts-utcai lakásán revolverével állt a szerelőjére, **Bördeies Julióra**. A leány könnyebben megsérült, mire **Endró** kétszer magára lőtt. Súlyos sebekkel bevitték a kórházba.

— **Földrengés.** *Római* távirat jelenti, hogy éjjelkor **Génuban** három másodpercig tartó földlökést éreztek. Egyidejűleg *Pisában* is gyöngye moraj által kísért földrengést éreztek. Kár nem történt.

— **A Ferenc-utcai kőzapor.** A Ferenc-utca 19-ik számú, kis földszintes ház felé fordul a titokzatos históriák kedvelőinek figyelmére. A kőzapor, amely péntek este kezdődött, ma sem szünetelt és a csiny titkos intézői erősen izgatják a környékbeliek fantáziáját. Ami nem is csoda, mert a bombázás némes minden rejtelmes színezet nélkül és a külváros népe roppant fogékony a babonás dolgok iránt. A földszintes házikó udvara csupa kő, tégladarab, zsinóly, koszs, patkószög és egyéb ócska vas. A IX. kerületi kapitányság embereitől várják a csoda megfejtését, ami rendőri nyelven a csinytevők rajtakapását jelenti. A földat azonban nehéz. Rendőrök, detektívek, tüzoltók, kéményseprők és cserepezők vizsgálják a ház tetőjéről a harci terepet, de a titkos ellenségnek se híre, se hamva. Azt immár megállapították, hogy a kővek a Ferenc-tér 13-ik számú ház felől röpülnek az udvarra. A rendőrség itt alaposan át is kutatót minden gyanus helyet; a házban van *Maurits Lajos özvégynék* rézműves műhelye s a gyanu a nála alkalmazott három-négy inasra terelődött. Megfigyelték őket, de azért csodálatos módon a kődobálás nem szünet meg, bár az inasok kezüket sem mozdították. A tetőn lévő tüzoltók egyike meg is sérült egy nagy kőtől. Tegnap éjjel, mikor sűrű volt a kőzapor, a detektívek hirtelen meg akarták lepni a Ferenc-tér 13. számú házat. A kaput azonban zárva találták és nagyon gyanus volt, hogy bár a törvényre hívatkoztak, csak *negydedrői késcselem után nyitották ki*. Akkor már persze semmi gyanusat sem találtak ott a detektívek, akik azóta még nagyobb figyelemmel nézték a röpülő kőveket. De hiába. A nap leszállt, a hadi tudósítók is kifáradtak már, csak a csoda hírére összegyűlt tömeg nem fogyott s a bombázás nem unták meg még a játékkukat. Sőt a változatosság kedvéért este már esontdarabokat hajigáltak az udvarra. A nyomozást azonban ez se könnyíti, mert a esontdarabokról legfeljebb arra lehet következtetni, hogy a környéken mily mértékben kedvelik a velős esontot a lovesben és mily mértékben fogyasztják a szárnyasokat. Egyéb lövegek egyéb következtetésre adnak alkalmat. Így például okáért a patkószögek elrúlják, hogy valamely Ferencvárosi ócskavas kereskedő telepét megdézsmálhatták a szellemek szerepét játszó bombázók. Az éjszakai órákban egyébként a kőzapor teljes erővel felújult s egy rendőrorvos is kiment a helyszínére, baleset azonban nem történt.

— **Miért nem avatják szenté az orleansi szűzet?** Tegnap a táviró világgá vitte a hírt, hogy *Jeanne d'Arc*, a francia történelem legnépszerűbb alakja nem juthat be a szentek díszes gárdájába. Ma *Jean Bonjean* publicista, a pápa bizalmas embere bőven előadja vatikáni értesülések alapján ennek okait is.

A *Jeanne D'Arc* vonatkozó első dossziert *Dupanloup* püspök küldte be, de a szentté avató bizottság nem találta kielégítőnek, meg azután a pápa attól tartott, hogy Anglia meg fog haragudni miatta. *Viktória* királynő azonban kijelentette, hogy Anglia nem tekinti ezt az ügyet politikai jellegűnek, mire megindult az eljárás. Először is *boldoggá avatták Jeanne d'Arcot* és azóta folyt a szentté-avatási pör. Az idén állítják föl *Domrémyben, Jeanne d'Arc* szülővárosában, a hős leányzó szobrát és a franciák azt remélték, hogy akkorára szentté fogják nyilvánítani. Annál nagyobb most a csalódásuk és a visszatartás indoklása még fokozni fogja az izgalmat, *Parocchi* bibornok, az ügy védelmezője, ugyanis így nyilatkozott az orleansi püspök előtt: *Jeanne d'Arc* nem lehet szent, mert 1431. május 24-én beismerte, hogy tévedett küldetésére nézve. Vagy igazat mondott *Jeanne d'Arc* és akkor nem volt egyéb egy közönséges leánynál, vagy félelemből tette, akkor pedig hiányzott belőle a hősiesség.

A vatikáni bizottság a következő okokat hozza fel a szentté-avatás akadályaképpen:

1. Vétkos, mert *Kisasszony*napkor, a Szent Szűz születése tünneppén kísérlete meg Páris el'en a szerencsétlen ostromot.
2. *Compignében* elfogták, ami anyagi bizonyíték az isteni küldetés ellen, hogy ő izzé ki az angolokat *Franciország*ból.
3. A *beaurevoir*i fogságból való szökési kísérlete is véték, amit még tetéztett avval, hogy visszaretent a halálos veszedelemből.
4. Néhány nap mulva férfiruhában szökött meg. Ez a hősiesség ellen bizonyít.
5. Nem halt meg, mint *virgo intacta*.

— **Arviz a bányában.** *Grából* táviratozzák, a *Weiss Szigfrid* és *Társ* cég oberlautensdorfi bányájába tegnap délután két órákor nagymennyiségű viz tört be s elöntötte a bányát. A szerencsétlenség előtt öt perccel *Nová* főmérnök és két munkás megvizsgálta a szakadás helyét, de semmi gyanus dolgot nem vett észre. Valószínű, hogy egy magasban fekvő régi bányáiregben igen sok csapadék gyűlt össze s onnan ömlött a bányába. A tárnában dolgozó hetvenhat munkás mind megmenekült, *Frusa* vajúzó kivételével, aki odaveszett. A bányában most nyolcvan centiméter magas a víz.

— **Meggyilkolt házaspár.** *Luzernből* jelentik, hogy egy magános parasztházban, *Mattos* mellett vérbem találták tegnapi délelben a *Lustenberger* házaspárt. A férj már halott volt s az asszony súlyos sebekkel volt borítva. Alapos a gyanu, hogy rablógyilkosság történt. A gyilkosok még ismeretlenek.

— **Anker-kenyér és más egyéb.** A német turista-jelzőtábla után következett az Anker-kenyér, hogy hódítsa a *Lajta-vidéket*, természetesen az innessé partján lévő. A jelző-táblákat a bécsúj helyi turista-egyesület állította fel, az Anker-kenyér nem kevésbé osztrák hódítás. Ennek a kenyérnek az utja tulajdonképpen itt gyökerezik, szép Magyarországon. Innen megy ki mint olesó buza és visszajön mint drága kenyér. Ezt is Sopronból panaszolják, mint az elől említett jelző-táblákat és a panasz oda esucesodik ki, hogy amit a táblák ellen nincs kellő védekezés, azonképpen az Anker-kenyeret is túri a magyar s befogadja, a helyett, hogy kiüldözne és elhárítaná ezzel azt a nemzetközi veszedelmet, amely nyugaton így besiklik és mind beljebb harapózik. Ma Anker-kenyér, tegnap osztrák cipő, holnap megint valami más gyártmány, amelyet az idegen utazók fűrgén sóznak a magyar ember nyakába. Azt mondják a soproni panaszok, hogy nem ártana valami szervezkedés az ilyen tervszerű hódítás ellenében, s hogy addig kellene védekezni, amíg helyreépíthatatlan bajok nem történnek.

— **Ős-szarvas-koponya.** *Tisza-Dadáról* jelentik, hogy ott a mrnap rendkívül érdekes leltre bukkant halászás közben az odaváló birtokosság halászbérlője. Hálójával ugyanis egy ősszarvas-koponyáját húzta ki a páttra. A hatalmas koponyán még rajta vannak az agacsok is, amelyek jobbra-bára egy méter öt centiméter hosszúságban nyulnak ki. Az agacsok egy-egy lapjának átmérője hatvan centiméter s ugyanennyi a lej hossza is. A szemgödrök ökölnagyságúak. Az állkapocsban meg vannak a fogak is, de valamennyi félig-meddig kövesült állapotban. Egy-egy fog három-négy centiméter széles és másfél centiméter hosszú. Ot évvel ezelőtt a *Tiszából* ugyanezen a tájékon egy hatalmas lábészárcsontot húztak ki. amely szintén valami őssálat lehetett.

— **Szerencsétlen ütés.** Egy ungmegyei, vizokai gazdaember gyermekével együtt áldozata lett egy szerencsétlen pofnak. *Iretisz Mihály* a szerencsétlen ember neve. A gyermeke valami kis csinyt követett el, amiért ki is jár egy kis büntetés. Az apa pofonyagta a gyereket, de olyan szerencsétlenül találta megütni, hogy a kis fiu pár perc alatt az apja karjai között meghalt. *Iretisz Mihály*, amikor észrevette, hogy halott gyermekét szorongat a karjaiban, elrohant a sógorához, a molnárhoz és ott iekapva a falról a töltött legyvert, agyonlőtte magát. Most egy nagy és egy kis koporso köré csoportosult a környék s végtelen részvétellel tárgyalja a szerencsétlenséget az egész vidék.

— **A boer foglyok viszontagságai.** Egy newyorki telegramm jelenti, hogy az ottani kiküldőbe a napokban érkezett a *Pretória* gőzös a *Bermuda-szigetekről* boer foglyokkal. A foglyok között voltak *Wessels* és *Cronje* tábornokok, *Steijn* és *De-Wett* rokonai és számos harcos. A legfiatalabb fogoly a 12 éves *M. J. De-Wett* volt. 10 évvel idősebb fivérével együtt fogták el, mikor már 7 hónapja harcoltak. A fogságuk különbözőképpen nyilatkoztak. A fiatalok azt mondták, hogy sokat kellett nélkülözniük s rosszul bántak velük, amíg az idősebbek azt mondták, hogy a fogság elég tűrhető volt. *Ferreira Péter* parancsnok a következőket mondotta: „A *Bermudák*ban a táborokban még 4000 fogoly van. A legtöbbször nincs pénze, hogy hazautazhasson s ezért várniok kell, míg egy angol szállítóhajó értük jön. Az angolok jobban bántak velünk, mint ahogy mi tudtuk volna őket ellátni, ha foglyaink. A szigeten a falaiság részére több iskolát állítottak föl. A holland és az angol nyelvet tanították. A külvilágról nagyon kevés hírt kaptunk. Mikor azt mondták nekünk, hogy békétárgyalások folynak, nem akartuk elhinni. Mikor azonban a béke proklamációt felolvasták, a foglyok a sátrak előtt térdre borultak s a háladó szoltárt énekeltek. Kevésbé vidám volt a 12 éves *De Wet* elbeszélése, aki *Kimberley* közelében került angol fogságba az előző év szeptemberében. El volt keseredve a bánásmód miatt, melyben részesítették.

— **Az angol tiszték rosszul bántak velem,** — mondotta — a legrosszabbul bánt velem egy fiatal angol százados, aki kizozott s lábaival taposott. Most édes anyámhoz megyek s segíteni fogok neki a farmot újra rendbe hozni. En és testvérem nem akartuk letenni a hűségünk, csak amikor anyánk írt, hogy menjünk baha neki segíteni, tettük le az esküt.

A rossz étkészéről panaszkodott *Seventer* Ede — **Az időjárás borzalmas volt,** — mondotta. — **Az eső nagy lyukakon hatolt be.** Éjjel nem volt takarónk, melylyel a hideg ellen védekezhettünk volna. **A boer foglyok körében nagy az elkeseredés**

az angol kormány eljárása miatt, amiért kényszeríti őket a hűségükü letételére, holott a hágai egyezmény értelmében határozottan ki van mondva, hogy az elfoglalt ellenséges terület lakosságát tilos a hűségükü letételére kényszeríteni, ugyanez áll a hadifoglyokra is. Ezt az egyezményt pedig Anglia aláírta de nem respektálja.

— **Raoul anarkhista.** Páris egyik külvárosában, *Tuteauxban* tegnap veszedelmes anarkhista-történetek le. Nem egykönnyen nyugodott bele abba, hogy vállalra tegye a kezét a hatalom. *Revolverttel* védekezett, végre azonban sikerült ártalmatlanná tenni. Neve: *Manguard*, ezen a néven azonban nem igen ismerik. A neve, amelyen tekintélyre tett szert a világvárosok rendőrségei előtt: *Raoul anarkhista*. Különbön barátja volt *Ravacholnak*. Bőne nemcsak a politikai hitvallása, hanem az is, hogy hamis pénzt gyártott. Lakásán nagyon sok hamis ezüstpénzt találtak s a szerzőmokat is, amelyekkel a gyártás dolgát ellátták. Vele együtt letartóztatották a szeretőjét is és még három másik férfit, akik a kihallgatásuk alkalmával mind anarkhistáknak vallották magukat. A hamis pénzt a lövésényen, a totalizátoron hozták forgalomba. Abban a sietésben nem igen érnek rá az emberek arra, hogy megvizsgálják a kapott pénzt. Egy csomó ticketet is találtak náluk. Ilyenformán nem igen volt szerencsésük a játékbán. A rendőrség azt hiszi, hogy nagy anarkhista a pénzhamisító-banda nyomába jut ezekkel a letartóztatásokkal.

— **Gyanus emberek.** *Madridból* táviratozzák, hogy *Gijonban* a titkos rendőrség a király ott-tartózkodása alatt elfogott két gyanus embert, aki vonakodott lakása címét megmondani.

— **A posta és táviró köréből.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a posta, táviró és távbeszélő elnökgaztagója *Kászapovics István*, *Zsidég László*, *Beeskei Gyula*, *Bánszky László*, *Bozsodi János*, *Sasson Manó* és *Liebmann Emil*, a budapesti és zágrábi posta- és táviró-tisztképző-intolyam végzett és alapvizsgát tett hallgatóit a *X-ik* fizetési osztály 3-ik tokozatába ideiglenes minőségű posta- és táviró-tisztkézh; tovább *Rubenscsu Adorján*, *Alkér Kornél*, *Haraszthy Kálmán*, *Macarie Agoston*, *Mahler Lajos*, *Czuppon György*, *Kurucz Gyula*, *Halka József*, *Milutinovic Miklós*, *Mautner József*, *Rajcsevics Simon*, *Gassenfeit Jakob*, *Weichand Ferenc*, *Fischer Béla*, *Krnó Péter*, *Benkó János*, *Gross József*, *Ochsensfeld Mihály*, *Kovacevics András*, *Szentpáli Béla*, *Ditrich Emil*, *Keller Dezső*, *Sipos Géza*, *Steiner György*, *Goldsej István*, *Pozsonyi Jenő*, *Resolszky Dezső*, *Horvati Ede*, *Miklós János*, *Jáross István*, *Vagner Manó*, *Oszusó Károly*, *Kemény Zsigmond*, *Bukovics János*, *Kiss Géza*, *Mayer Géza*, *Borszky Béla*, *Blaga Károly*, *Wilosek Bertalan*, *Fritye Gyula*, *Farkas Gerő*, *Minczer Antal*, *Antal*, *Topolkovics János*, *Sedlar Mihály*, *Arany Sándor*, *Hojts Márton*, *Vétek Lajos*, *Lechner Mihály*, *Czinte Gyula*, *Eibenschütz Sándor*, *Ondraecsek Lipót*, *Obál Rezső*, *Takács Ferenc*, *Smooinski Jarosláv*, *Násza Sándor*, *Farkas Antal*, *Erdős Emil*, *Klemens József*, *Máté Balázs*, *Karikás Győző*, *Gugi Sándor*, *Hegedűs Ferenc*, *Szentel Mihály*, *Ujhelyi József*, *Porubszky Hugó*, *Metykó István*, *Végh Lajos*, *Neukomm Ferenc*, *Endre József*, *Zeitl Sándor*, *Wollram Ede*, *Laschitz Henrik*, *Reimer István*, *Schilchala Aladár*, *Miksz Károly*, *Dumich Károly*, *Hanzsala Péter*, *Michalovits Gusztáv*, *Dancsák Gyula*, *Mohl Adol*, *Riedler József*, *Jarosch Károly*, *Röser János*, *Kiss Samu*, *Okárnyik Ferenc*, *Soksevic László*, *Klein Mór*, *Koós Sándor*, *Héregi Géza*, *Schupiter Győző*, *Szász Sándor*, *Bauer Gyula*, *Takács Kálmán*, *Moravék Lajos*, *Szalay Károly*, *Kasak Zoltán*, *Vinoce Albert*, *László Samu*, *Ring József*, *Turczor Ede*, *Kovács Domokos*, *Brück József*, *Monus Ferenc*, *Neuvirth Gábor*, *Nagy Imre*, *Grész Viktor*, *Minder Frigyes*, *Yarnusz Agoston*, *Koch Rezső* és *Vojnovits Károly*, a budapesti és zágrábi posta- és táviró-tisztképző-intolyam végzett és alapvizsgát tett hallgatói ideiglenes minőségű posta- és táviró-gyakornokká nevezte ki.

— **Öngyilkosság a Semmeringen.** Ma reggel öt órákor a *Semmeringen* a nyaralók között egy harminc évesnek látszó, választékosan öltözött férfi íbölötte magát. Eddigelő nem sikerült az öngyilkosnak személynazonosságát kideríteni.

— **A hannoveri sakkturna.** A mai tizenharmadik fordulóról a következőket táviratozzák: A mai játéknap már jóbe eredményt tüntet fel az eddigiekkel, mert mindössze csak két párti végződött remissel, még pedig a *Sviderski-Masson* és *Süchting-Napier*-féle pártik. *Atking* spanyol pártiban leggyőzte *Bardeleben*t, *Janovszki Gunsberg*et. *Csigorin Marshall* legyőzősével iparkodott nagy tudásának tanujelét adni. *Ollend* megverte *Gottschall*t, *Mieses Cohn*t, *Popiel* pedig *Lewint* — A *Wolf-Pillsbury*-féle valószínűleg *Pillsbury* győzelmével volt végződni. A torna állása a mai tizenharmadik fordulú után a következő: *Janovszki* 9 (1); *Pillsbury* 6 (12); *Wolf* 8 (1); *Mieses* 8; *Atkins* 2½ (1); *Marshall* 7½; *dr. Olland* 6½ (1); *Swiderski* 6 (1); *Gottschall*, *Napier* 6; *Csigorin* 5½ (1); *Cohn* 5½; *Bardeleben* 5 (2); *Lewin* 5 (1); *Gunsberg* 5; *Popiel* 4½; *Süchting* 3½ (1); *Mason* 3½ (0).

— **Villamos függő-vasut.** *Bécsből* jelentik: *Mint* a *N. W. T.* írja, egy osztrák mérnök érdekes függő-villamosvasutat talált föl, amely levelek gyors szállítására szolgál.

— **Cigányzene a Telefon Hirmondóban.** Ma esti cigányzene közvetítésével kellemes szórakozást nyújt előfizetőinek a Telefon Hirmondó. Nyolc órakor megszólal a Hirmondó *riadója* s ki sem mozdulva otthonról, pompás cigányzenés hallhatunk az abonnensek egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházból közvetíti a Telefon Hirmondó. E zenévitelt azonban megszakított szünetes 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi tőrszékhelyek olvasataja fel a beszélő újság és fél 10–10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirenden.

Dreyfus a megkegyelmezéséről.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Páris, augusztus 5.

A rennesi pör óta többször híresztelték, hogy Dreyfus nem Németországnak, hanem Oroszországnak árult volna el katonai titkokat. Ezek a hírek Gallifet tábornoktól, a volt hadügyminisztertől eredtek, aki társaságban és uton-utszélen kolportálta. Tudvalevő, hogy Dreyfus a *Radical*-ban tiltakozott az újabb gyanúsítások ellen, Gallifet pedig a *Journal des Débats*-ban azt felelte, hogy semmi kedve az affér felélesztéséhez, annál is kevésbé, mert maga Dreyfus is beismerte bűnösségét akkor, amikor aláírta a kegyelmi kérvényt.

Dreyfus ma a *Journal des Débats*-ban a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Uram!

Az ön lapjának augusztus 2-iki száma Gallifet tábornok levelét közölte, amelyben fájdalmas meglepetéssel és felháborodva olvastam a következő szavakat: „Dreyfus Alfréd maga vallotta magát bűnösnek azzal, hogy aláírta a kegyelmi kérvényt“. Gallifet tábornoknak — úgy látom — nem valami nagy az emlékezőtehetsége. *Sohasem írtam alá semmiféle kegyelmi kérvényt* és sohasem vallottam magamat vétkesnek. Hangsúlyozni kívánom, hogy Gallifet tábornok önhöz intézett levelében nem cáfolja meg báró Reinachal folytatott beszélgetésének szövegét, amelyre tudvalevőleg a Rank szenátorhoz írott levelében is hivatkozott. Gallifet azt mondta, hogy „a borderó Eszterháznak volt a műve és hogy Eszterháznak két cinkostársa is volt. Ami Dreyfust illeti, neki soha sem volt összeköttetése Németországgal“... stb.

Legyen szabad elmondanom azokat a körülményeket, amelyek között nekem megkegyelmeztek. 1899. szeptember 9-én, Rennesben történt elítéltetésem után még aznap este aláírtam felelőszöveget. Szeptember 11-ikéről 12-ére virradó éjszaka megjött testvérem, Mathieu, akinél volt egy levél Gallifet tábornoktól és hadügyminisztertől Lucas tábornokhoz, ebben a levélben Gallifet arra kérte Lucast, hogy engedje be hozzám fivéremet, mert neki fontos közlendői vannak számomra.

Szeptember 12-én délben jött el hozzám Mathieu. Tudatta velem, hogy a kormány szeptember 11-én elhatározta megkegyelmeztetésemet. Ha a bűncik legesleggyalázatosabbikát elkövettem volna, vajjon képzeltető-e, hogy a hadügyminiszter és kollégái kegyelemre ajánlottak volna az elnöknek, három nappal elítéltetésem után? Közben a kormány — éppen felelőszövegem közzétételében — nem volt abban a helyzetben, hogy megkegyelmeztetésemet előterjeszse, azért írt Gallifet Lucasnak, hogy bocsássa be hozzám fivéremet. Mathieu tudatta velem, hogy elítélésnek nincsen semmi különösebb erkölcsi hatása és figyelmeztetett arra is, hogy felelőszövegem nem biztat a siker reményével. Tényleg, ha felelőszövegemnek helyet adtak volna, akkor új haditörvényszéket kellett volna kiküldeni, amelynek feladata lett volna a formai hibákat megvizsgálni, de újabb kihallgatásomra nem lett volna mód.

Fivérem figyelmeztetett azokra a kötelességekre, amelyekkel felelősnek, gyermekeimnek tartozom. A borzasztó testi és lelki kínok, amelyeket öt éven át szenvedtem, teljesen megtörtek. Élni akartam, kötelességeimet teljesíteni, ezért kellett nekem a revízió. Hosszas tanácskozás után fivéremmel elhatároztam, hogy visszavonom felelőszövegemet. De kegyelmet nem kértem, hanem elfogadtam azt.

Még csak azt jegyeztem meg, hogy szabadonbocsátásom után mindig csak ártatlanságomat hangsúlyoztam és nem volt nagyobb vágyam, mint az, hogy pöröm revízióját kiküzdjem.

Dreyfus Alfréd.

A költő és a sorsharag.

— Operett. —

A német lírai költők elhatározták, hogy kártelt kötetek s ök szabják meg költeményeik árát.

SZEMÉLYEK:

A kiadó, *Dellev von Liliencron, Julius Bierbaum, Gustav Falke, egy kékharisnyás nő, költők kara.*

SZINHELY:

A kiadó lakása.

Költők kara:

Eljöttünk röpke lábakon
Erdőn, mezőn, faágakon;
Dalolva, zengve, mint madár,
Mely frissen ágról-ágra jár,
Eljöttünk szörnű nagy haragban
S most itt vagyunk a bünbarakban,
De kézirátot nem adunk;
A méregtől megpukkadunk.

Liliencron:

Tekintetes kiadó ur! vigyázzon,
E csapatból haragot ki ne rázzon!
Mert e csapat vilég, derék,
Gördül, forog, mint a kerék
Verlábón.

Ajon nekünk hogy ha jön a kézirát,
Több fizetést mert különben megsírat;
Kardot lábhoz, puskát melre!
Alakuljunk verksartelre!
Poéták:

Bierbaum:

Lírum-lárum dudeldáj,
Könyörület ide szállj!
Kiadónk szívébe fuss,
Ling, lang, loribus.

Kiadó úr, ne légy osalfa,
Rongyos ám a cipőnk talpa,
Kartelt kötünk, ó mi jó,
S akkor véged, tullió.

Falke:

Ó nékem is van hozzád egy szavam,
Lágyítsad meg a szivedet, — ha van —
Es légy kegyes velünk:
Nyomorgó léteünk
Többé a pénztelenség meg ne nyúzza;
Mert bosszut álló isten ám a múzsa.

Nem zeng ezentúl már a rím, a dal, —
Mit cserjés, erdő és pagony szavai
S ezentúl ha a nép
Ohajt dalt és zenét,
Mint Homerost, verjen minket a vakság,
Minden sorért ha nem kérjük a taksát.

Kiadó:

De uraim! de uraim!
Ezen egész ügy jura im.
Mindenél nagy az adó
Es oly szegény a kiadó.
Önökért misem tehetek,
Verset pénzért nem vehetek.
Egy az csupán, mit nyújthatok,
A *Különfélék* rovatot.

Költők kara:

Úgy ég veled, mező, virág,
Erdő, pagony, liget, faág!
Lelkünkben dulhat bár a kín,
Nem könnyit rajta már a rím.
S ajkunk csak akkor zengedez,
Ha minden sor fizetve lesz.

(Költők el; a kiadó mosolyogva dörzsöli kezeit.)

Kiadó:

Lírum, lárum, dudeldáj,
Hess pasírta, messze szállj!
Költő szaladj, költő fuss,
Ling, lang, loribus.

(Tündéri világitásban hirtelen megjelen a kékharisnyás nő, szemében az alkotás láza.)

Kékharisnyás nő (megragadja a kiadó kezét):

Ne félj, uram, míg itt vagyok!
Van kézirát, mit itt hagyok;
Van próza, vers, szerelmi dal,
Mit lányos ajkam elszaval,
És ölelő kart táriom!
Mert nem kell honorárium.
Költők kartellje nem köt engem,
S ezért a dalt is ingyen zengem.

(Kiadó ajultán roskad a kerevetre.)

Fürdőlel.

Darkau, augusztus 8.

Darkau nem magyar fürdő, de mégis magyarok fürdője. Miért? Mert magyar a levegője. A csodászívű fürdőhely tulajdonosa magyar születésű, ma is magyar ember s a magyar vendégekkel szemben csupa előzékenységgel. Dr. Degré Vilmos császári tanácsos minden esztendőben ellátogat az ő pátriájába s mire megjön a nyár, megjön egy egész szállítmány magyar gyerek is, akiket ő maga válogatott össze, hogy elhelyezze őket ingyen az általa épített „Gyermek-otthon“-ban. Az a sok béna, beteg, elnyomorodott magyar gyermek Darkau levegőjében, a hófehér „Gyermek-otthon“ apácáinak gondozása alatt és legkivált a jódvíz hatása következtében már a harmadik héten vígan ugrándozik a hatalmas fenyevesek természetesen alagútjaiban, a hatodik héten pedig már úgy megy haza, hogy a szülei rá se ismer. Egészséges az mind, akár a makk. A derék tulajdonos pedig gyönyörködve nézi az ő meggyógyult kis magyarjait.

De vagyunk mi elegendő felnőt magyarok is. A fenyevesek alatt alig hangzik más, mint magyar szó. Betegen jövünk, de úgy érezzük, hogy minden gyógyít ebben a kies fürdőben: a víz, a levegő, a bánásmód, a doktor-tanácsos jószágos biztatása. Vagyunk, akik már harmadszor töltjük itt a nyarat, de egy sincs köztünk, aki örökre akarna búcsut mondani Darkaunak. Ha meggyógyultunk: eljövünk hálából. S most is van itt egy pár kedves, egészséges asszony, aki csak hálából jött el újra s jön jövőre megint. Oh be hálás a meggyógyult ember ennek a darkaui víznek!

Társaság is van: kedves, egymáshoz simuló, magyaros társaság. Hetenkint kétszer még tánca is perdülünk: öregek tipegnek, fiatalok perdülnek, kisleányok is keringőznek. Nincs köztünk különbség. És láttam én hatlábos hadnagyot táncolniogy orvornyó leánykával: — úgy vezette, mintha felnőt kisasszony volna. S a csöpp kisasszony úgy viselkedett, mintha egy hadnagy nem is számítana. Leereszkedett a hatlábos hadnagyhoz.

Esténként csupa hatalmas villanygolyó fehérik a fenyevesek között. Az új társalgóházban zongorázik, vidám ének hangzik: — a vendégek még akkor se fognak ki a szórakozásból. És — figyelj magyar! — már a *Rózsabimbó* és a *mész* se ismeretlen a darkaui vendégeknek. A németek azt szokták rá mondani, hogy ez a legszebb — magyar nótá.

A vendégek között, velük együtt él dr. Degré Vilmos császári tanácsos az ő életvidám feleségével, három csodaszép gyermekével. Leike a társaságnak — de mindenkire vigyáz s a szórakozásból csak annyit enged, hogy azért senki se jött légyen hiába Darkauba. A kura a fő: szórakozni azonban szintén egészséges.

Most, amikor e levelet írom: nyakig vagyunk az ünnepekben. Dr. Degré császári tanácsos ugyanis ő fensége Rainer főherceg aranyláncdalma alkalmából gyönyörű kis kápolnát emelt a fürdőhelyen, közvetlenül a bájos Gyermek-otthon mellett. Ez a kis szuszukápolna a főhercegnő engedélyével az ő nevét viseli és *Mária-kápolnának* hívják. A tanácsos mára, augusztus 3-ikára tűzte ki a kápolna felszentelését s az a szép ünnepre Rainer főherceg ő fensége képviselőtében Darkauba érkezett gróf *Orsini-Rosenberg* főhercegi főudvarmester is. A főudvarmester tiszteletére diszbe ültözött a kis Darkau és szombat óta lázban van az egész társaság. Az egész fenyeves-sétány fényesen ki van világítva s a főudvarmester, akit dr. Degré tanácsos ur és neje látnak szívesen, középpontja az érdeklődésnek.

Vasárnap délelőtt volt a *Mária-kápolna* ünnepélyes felszentelése. A felszentelési ínyes egyházi segédlettel ünnepi mise követte s aztán olyan áldomás következett, melyről hetekig lesz mesélni valója a kis darkaui társadalomnak. A hatalmas *Curhaus* ebédlője nem is ebédlő volt, hanem virágos kert. Virágok mögül hallzott a muzsika, virágok közt virágoztak a hölgyek, virágok közt pergozótk az urak. Ünnepi hangulatban mondta dr. Degré Vilmos császári tanácsos az első felköszöntőt ő felségére, az uralkodóra, akinek bölcsesége a mi várunk és nyugodalmassá ajkunkunk. Majd *Hobovszky* lovag, a szomszédos Freistadt elöljárója ürítette poharát a főhercegi párra s annak jelenlevő képviselőjére, gróf *Orsini-Rosenberg* főudvarmesterre. Ekkor aztán fölemelkedett a főudvarmester és egyszerű, keresetlen szavakban, de annál viharosabb tetszés közben méltatta Darkau humánus tulajdonosának, dr. Degré tanácsosnak jó szívét, katonákkal, szegényekkel szemben tanúsított emberi érzését, amely nem akarta a fürdőt sohasem üzleti vállalkozásnak tekinteni, hanem paradicsommá tette, amelybe mindenki szívesen szökik, mert mindenki jól találta magát benne. A fürdővendégek, akik legjobban átértékelték a főudvarmester szavainak igazságát, lelkesen tüntettek a kedvelt tanácsos mellett a

egész szívükkel szentesítették a főudvarmester meleg, elismerő szavait.

Csupa derű, ragyogás, napfény volt az egész ünnep. S a tanácsosné szép pointot talált az ünnep befejezéséül: megvendéglét vagy háromszáz szegény gyermeket, a Gyermekotthon kis magyarjait és a környék szegény apróságait. Ezeknek vidámsága volt az ünnepi melódia legkedvesebb akkordja. A főherceg főudvarmestere az ünnep után elutazott, de mi még most is benne vagyunk az ünnepi hangulatban. Felejthetetlen szép napra emlékezünk — egyébként pedig maradunk és gyógyulunk.

K. E.

Két levél.

A marseillei városi tanács elnöke levelet intézett a törvényszék elnökéhez, amelyben felkérte, hogy engedje át tülésezés céljából a törvényszék nagytérét. Erre a levélre udvarias válasz érkezett. Érdekes a dologban az, hogy a két elnök egy- és ugyanazon személy.

I.

A tanács elnöke a törvényszék elnökéhez.

Ó nagy tudású, mély kegyelmi férfi,
Alázatos kéresem elől ne térj ki!
Tudom, te bölcs, nagylelkű vagy,
Szívemben nincs, sohasincs harag,
Utadban kísér az erény,
Hogy jó vagy, az közismert tény,
S mert oly kegyelmes a hived,
Könyörg alázatos szived,
Ki néked mindenütt a szolgád,
Hogy kedvezőn intézd a dologát!
Legyen kegyed oly mély, miként tudásod,
— A tudományt hisz ujjaidból rázod, —
Kérésem bár szerénytelen,
De jószágod oly végtelen,
A nagy nehezéget szívéd lebirja,
S mit kérek, — már a felzetten megírva.

II.

A törvényszék elnöke a tanács elnökéhez.

Kinél nincsen dicsőbb e nagy világon,
S mint napsugár ragyogsz boldog hazádon,
Mely nem szűlt nálad jobb fiút,
Ki nem remeg, ki nem riad;
Utadban kísér az erény,
Hogy bölcs vagy, köztudású tény,
Kit, mint önönmagam, épp úgy imádok,
Hogy mért, megmondom: van biz erre száz ok,
Kérésed hozzám eljutott,
Szemembe könny futott,
Ezerszer is megfontolám,
Barátom hogy mit gondol ám,
Mert mégse járja végre az
— És az ami igaz, igaz —
Hogy kérelmednek hely adassék,
Nem enged meg a magas ég.
S barátságunkon bárha ront,
A kérelmed ad akta!... Pont.

A kődobáló.

Mikor messzi Fiumében
Megjelen a nyári ópa,
És benszik oszáképpen
A hírek dús rovatába,
Ugyanakkor nagy titokba,
Szellemszárnny, szinte lopva,
Osdájára Budapestnek
A kődobók megjelennek.

Várad és Pest nem határos,
Ide jöttek mégis onnan,
És az egész Ferenováros
Vaog lázas izgalomban.
Rejtelmes az eset titka,
Hull a téglá, hull a szikla,
Néha kettő, néha három,
De hull egyre, mindenáron.

És a rendek éber öre,
Vizsgál erre, vizsgál arra,
Feltekint a háztetőre,
Majd emerre, majd amarra.
Váráslatnak kell itt lenni!
Hogyha felnéz sem hull semmi,
De ha tettest nem keresnek,
Egész járdák, hegyek esnek.

S száll titokban a król-ajkra,
Lehetetlen, szinte álom!

Ferenováros ifja, nagyja
Erről meláz éjszakákon . . .

Tudják jól, hogy ki dobálja,
Kitől száll a kövek árja . . .
Egy se mondja, de mind érzi,
Éz Gyöző, a Keeskeméthy.

N.

SZÍNHÁZ, ZENE

Fővárosi Nyári Színház. A krisztinavárosi színház közönségének ma *Markovits Margit*, a győri színház tagja mutatkozott be a *Lámpa az ablakban* című bohózat fő női szerepében. Diskréten és kedvesen játszotta a minden ízében modern francia aszszonyt. Hangja kellemesen csengő, beszéde természetes és otthonosan mozog a színpadon. A közönség melegen fogadta és sok tapsallos honorátia játékát.

D'Annunzio színház. Egy londoni újság arról ad hírt, hogy *Annunzionak* sikerült már annyi pénzt összeszerzenie, amennyi az ő Ideális Színházának felépítéséhez szükséges. A színház tudvalevőleg az Albano-tó partján fog épülni s d'Annunzio terve szerint Duse ingyen, azaz hogy belépődíj nélkül játszik majd benne tragédiákat. Ez idő szerint d'Annunzio egy *Numa király* című tragédián dolgozik, amelyben Dusenek Egeria nimfa szerepét szánta.

Vendégszereplés. A bártfai tündörlőhelyen, ahol jelenleg *Fekér Károly* színtársulata működik, a napokban vendégszerepelt *Ujházi Ede* a Nemzeti Színház kitűnő művésze. Legjobb szerepeiben estéről-estére lelkes tapsra ragadta a nagyszámú közönséget.

Vakok hangversenye. Vasárnap volt a vakok negyedik hangversenye a vakok nézetének VIII. ker. István-ut. 95. sz. a. dísztermében. A közönség élvezettel hallgatta a vakokat, kik igazi művészettel játszották a műsor egyes számai. Folyó hó 7-ikén, csütörtökön ismét lesz hangverseny, melyre 2 korona, 1 korona. 60 és 30 fillér ellenében belépőjegyek a vakok boltjaiban VI. Király-utca 72. szám alatt és IV., Kaplony-utca 1. sz. alatt és minden nagyobb dohánytözsdeben kaphatók.

E. Kovács Gyula emlékeiből.

— *Évfordulón.* —

Előttem egy rengeteg halomlevél, irás mindenféle jegyzet. Régi, erős mártott papírosra írott levelek, nagy, öreg betűkkel írva, az édes szülő aggódó levelei ezek a szerte világban bujdosó magzathoz. Azután kortársai, híres színészek, iróemberek tömegtelen és felelte érdekes korrespondenciája. Kötetek telnének belőle, egy ércnél is maradandóbb szobor, szobra E. Kovács Gyulának, a nagy magyar tragikusnak és poétának, aki mindenkefelett nagy volt, mint ember. Végre sok-sok érdekes jegyzete magának. Gyűjtögette éveken át. S most, hogy nyaramat itt töltöm nemes Czegléd városában, az ő gyászba-borult családjánál, dúsálók a sok papírosban, nagy gyönyörűséggel. Egy papírszeletkén, az ő szép, komoly betűvel írva ez áll:

Jób. XIX. 23. és 24. Oh vajha valaki azt eslekedhetné, hogy az én beszédeim megíratatnának! Vajha valaki azt eslekedhetné, hogy könyvbe bejegyeztetnének. Vaspennával és ónnal közziklän örök emlékezetre kimetszetnének.

Istennek kedvező rendelése, hogy talán én leszek az a valaki, aki összeszedhetem az ő hagyatékát, az ő irodalmi kincsét, — Emlékeit, — hogy az ő nevét, az ő szavait nem a sziklák kemény kővébe, hanem azok szívébe véshetem akik rajonganak minden szépért, nemesért, amelynek ő felkent profétája volt . . .

Az elbujdosott, anyja által agyoníratott debreceni diák sok-sok esztendőök múltán csak akkor lépte át újra a szülői ház, az eszedi református parochia küszöbét, mikor nevét már ott emlegették egy sorban Egressy Gáboréval. Mikor már bejárta az egész országot, és látták Bánkját, Maobethjét, Tell Vilmosát, Don Cesarját, Gyuri Bandiját, Learjét, Miltonját, Othelloját. Mikor babér, taps, hirnév kísérte haza a Nyírségbe, a nyugalom házába. Volt otthon öröm, készülődés . . . Ragyogott az ámbitus fehér oszlopsora s a tiszteletes nagyszony zöldrésos kis kertjében aratás volt. A viola, rozsmaring, rezeda ékes és illatos virágai ott pompáztak a piros szőlősszel borított asztalon, virágos, cirádás pohárban. Az apa büszkén ölelte daliás, szép fiát . . . Az anya könnyzapor között oskolta göndörfürtű haját . . . Hat testvére kíváncsian vette körül a „világlátott” bátyát, az idősebbje bámulta őt, kiről az „újságlapok”-ban annyi szépet olvasott. Az ő oszadlatos mélységű, gyönyörű kék szeme meg ragyogott a boldogságtól. A kis kapu előtt egy vár gazda-

ember bandukol. Benéznek az udvarra, látják a megható családi képet.

— Derék ember lett a mi tiszteletesünk Gyula fia!
— Az a! De hát hogyan tud olyan nagy tisztelettel kötelen táncolni, azt szeretném tudni?

— Bolond kend, szomszéd. Hát nem tudja kend, hogy ő már nem vásározik, hanem Pestben lakik. Ő már nem komédiázik maga, hiszen gazdag lett és legényt tart!

Anig ők így megfárgyalták a magyar Talmát, többen is jöttek arrafelé s a kurátor uram nagy becsületdással beljebb került s végigkezelt a háznép-pel. Igen megtevezett neki a fiatal művész. Különösen „alkalmatos, jó szava”, meg hogy mi mindent tudhat . . .

— Volt itt Mátészalkán — folytatta a bölcs férfi — egy eszmadia komám. A fia, kasza-kapa kerülő, istentől elrugaskodott körülök vala. Próbálták azt mindenféle mesterségre, de hiába, nem kellett annak a dolog. Egyszer megszökött egy lovaskomédiával. Három évig kóborolt, azután láttuk az anarosi vásáron, csuda volt az, hogy nyelre a csepűt, okádta a tüzet, s ette a kést, kardot! Hát akkor mi mindent tudhat az ifjú, aki harminc esztendeje mesterkedik, aki Szatmáron meg Debreczenben tanult ki.

Az öreg pap mosolyogva hallgatta a falu jeles bölcsét, — mit se szólott, hisz merő haszontalanság lett volna az eszedi atyafiakat meggyőzni s a színművészet magasztosságáról beszélni velök. Elmondani, hogy kik és mik voltak Garrick, Kemble, a két Kean, Talma, Rachel, Salvini, Ristori, Szentpéteri, Kántorné, Egressy. Lefordítani nekik Rousseaút: l'amour du theatre est oelle de la Poésie. Mit sem változtatott volna ez! Sem ők, se mások meg nem értették volna, hogy a jeles, szorgalmas gyermek mért nem inkább arra igyekezett, hogy apja örökébe lépjen, viselje a tisztes tógát, — hanem Thalia pogány oltáránál, cifra rongyokba öltözve áldozik.

Édesanyjától, Keresztury Juliánától, a poétás-kodó asszonytól örökölte a versírást, minden szépségnek, nemesnek, jónak szeretetét. A tiszteletes asszony most már tréfásan mondatja el a csodát, hogy miért kellett az ő személynének színészsé lenni.

Leírom itt szösz szerint az ő sorait:

— „Áldott jó anyám, még most is látlak, amint az eszedi parochia fehérre meszt széles tornácának utcaféli végén két karodat két térdeden nyugtatva kötögzelsz, magad elé nézel, mosolyogsz, mint aki egy kedves gondolatot ringat lelkében. Csendesség van. Körülöttünk senki . . .

En, az apám kényelmes karosszékeben bojtos füstöt eregetve pipázom, egy-egy oldalaktintettel gyönyörködöm az édes, szóltán mulatságban, nem szoltam volna egy világért, csakhogy meg ne zavarjalak, vártam mikor nyílik önkenytelenül szóra az a nyájás zengzetű ajak, mely engem oskójaival rossz koromban, jó koromban egyaránt szeretettel halmozott . . .

Egyszer csak felém fordult: Gyulám! De nem haragszol meg? Nem nevelsz ki engem?

— Mért, lelkem, anyám?

— Hát azt tudod már, hogy mikor színészsé ldtél, én azt hittem, hogy azért történt, mert valamék nőbe szerelmes lettél. Tudod, hogy apád ezenkívül azt is vette, hogy rossz társaságba keveredtél, elment a kedved a tanulástól, elcsábított a könnyüvérvü élet. Te azt mondtad, hogy a szenvedély ragadt.

— Tudom, jó anyám. Hisz ez már régi dolog. Mindegy már az, akármi volt. Csakhogy így vagyunk, ahogy vagyunk. Nem zavar már engem, akármit gondolk.

— Nem is azért, lelkem. De ládd, mikor ugy magamban vagy nyilván mondtam is, hogy én értem az én fiam eszeledetét, azt csak egy hit nélkül mondtam. Nem értettelek én tisztán soha, egész az utolsó hónapokig. Véletlenül csak most nemrég jöttem én rá az igazakra, mért lettél te színész, mért kellett azzá lenned, mért kellett, érted? Te tulajdonképpen egész ártatlan vagy ebben a dologban is, mint az valái mindig mindenben.

— Na már erre igazán kíváncsi vagyok, kedves anyám, mi lehet az az ok, amelyet én magam se tudok? Halljuk! Halljuk! — és arra fordulok mosolyogva.

— Hát lelkem, fiam, — de ki ne nevesse — mert nem éppen tréfa, nem éppen olyan mese ez, mint a milyennek a férfiak látják az efféle dolgokat. Mondtam neked már esztendőök előtt, hogy én és Szentpéteri Zsuzsika. Zsigmondnak a huga, mikor a gyürol-papságból a mátészalkaiba költöztek, együtt lányoskodtak. Az én apám gebei pap volt. Gebe, Szalka közel vannak egymáshoz, majd minden péten együtt játszadoztunk. Emlékszel? Mert már elmondtam neked, hogy estünk egyszer, virágszedés között egy nagy árokba s megmentettem őt, a halálra íjdetet s hogy mentünk haza, lopva, a kertek alatt, osurom luoskosan . . .

— Tudom, anyám, emlékezem. El is mondtam Zsuzsika nénekem Pesten . . .

— Hát, mikor Szentpéteri Zeiga már pesti színész lett, egyszer hazajött meglátogatni a nyírségi rokonokat. Zsuzsikát pedig, hogy apja elhalt, elvitte magával, hogy majd gondját viseli. Nemskókára felvitte édesanyját, anyám nénjét Szegheő Zsuzsánáért is. A kis Zsuzsi nemskókára Egressi Gáborné lett. Fia született, — Ákos, — aki is is emlegetsz. Későbbben lánya Etelka, akit Petőfi is megénekelt, most a jeles festő, Telepi Károly felesége. Az idő telt, négy-öt esztendőben nem láttuk egymást. Egyszerre megszállta őket a honvágy s hazajöttek vizitálni. Zsuzsika gondolta magában, hogy a református papnak, ha egybe némos is, gyereke az bőségesen szokott lenni. Hogy kedveskedjék annak, akinek éppen leginkább szüksége lesz rá, lehozta magával a kis Ákos kinőt, apró ruhásokkal. Főköztök, ingeket, pántlikás ujjasokat, cipőket, meg egy iuroska caira kis köpönyeget. Te, Gyulám akkor voltál 15 hónapos; így ezekbe a csinos kis színészru-ruhásokkába éppen te voltál beleválok. Te vetted fel, rajtad nyílt el. A főköztök a fejedben, az ingecske a szivedben. *Meg lettél babonásva.* Ezért kellett neked akár akartál, akár nem, ártatlanul, okvetlen színészsé lenned . . .

Színész lett E. Kovács Gyula, amint a jó öregasszony hitte, mert meg lett babonásva . . . Hogy színész lett, áldjuk érte a Magyarok Istenét. És ma, halálának harmadik évfordulóján, keressük fel bantját a kolozsvári temető akácai alatt, hintsük rá az emlékezés virágait.

Sydney Carton.

MŰVÉSZET

□ **A turini kiállításról.** A turini nemzetközi iparművészeti kiállítás igazgató-bizottságának elnöke: di Sambog gróf értesítette a Magyar Iparművészeti Társulatot, hogy a kiállítás művészeti bizottságának javaslatára Radisics Jenőt, az országos iparművészeti muzeum igazgatóját választották meg a magyar osztály részéről tagnak a kiállítás zsűrijébe. A zsűri szeptember első felében kezdi meg a működését.

□ **Pázmány Péter szobra.** A király által a nemzetnek adományozott tíz emlékmű között van Pázmány Péter szobra, melyet a Belvárosban Klottid főhercegnő egyik palotája elé tagnak állítani. Radnai Béla most készítette el a szobor mintáját, melyet az országos képművészeti tanács ezen a héten vesz bírálat alá.

FŐVÁROS

(*) **Folgári leányiskola a Ferenovárosban.** A székesfővárosi tanács a szeptemberben kezdődő új iskolai évben polgári leányiskolát nyit a Ferenovárosban. A tanács az új iskola helyiségeit a mester-utcai iskolaépületet jelölte ki, a szervezéssel pedig Szemő Lajos polgári iskolai igazgatót bízta meg.

(*) **Szabályrendelet-tervezet.** A pálinkamérés szabályrendelet-tervezetéről szóló hírlinkre vonatkozólag a Magyar Híradóban megnevezett gyáros annak a közlésére kért föl bennünket, hogy a könyomatost 6 nem informált.

SPORT

* **A kerékpár világrekordja.** Berlinben a Friedenau verseny pályán Robl kerékpáros leverte az eddigi hatórás világrekordot olyan eredménnyel, hogy a verseny eseményszámba megy. Az eddigi hatórás világrekord 826 kilométer és Robl 868,544 kilométeres rekordot teremtett. Az első órában Dickentmann vezetett Ryser és Robl előtt, ez a helyzet a második órában sem változott, de már a harmadik órában Robl vette át a vezetést és megtartotta végig. A holland Dickentmann végig szívós ellenfele volt és bár többször gyöngeség fogta el, az ő rekordja sem megvetendő. Harmadik Ryser lett Huret, Fischer József és Öntmet előtt. A verseny, amelyet tízezer ember nézett végig, egyes fázisában a következő volt: *Első óra:* Dickentmann 68.865, Ryser 63.325, Robl 62.760. *Contemet 59.280 km. Második óra:* Dickentmann 18.900, Robl 183.500, Ryser 121.876, Fischer 108.280 km. *Harmadik óra:* Robl 197.600, Dickentmann 195.070, Ryser 179.750 km. *Negyedik óra:* Robl 251.780, Dickentmann 245.950, Ryser 253.040, Fischer 205.770 km. *Ötödik óra:* Robl 302.720, Dickentmann 298.540, Ryser 287.620, Huret 284.870 km. *Végül eredmény:* Robl 868.544, Dickentmann 847.950, Ryser 839.510, Huret 818.020 km.

* **Nemzetközi evezőverseny.** A Magyar Evezős Egyesületek Országos Szövetsége a pozsonyi mezőgazdasági kiállítás alkalmából szeptember 8-án délután négy órakor nemzetközi amatőr-evezőversenyt rendez Pozsonyban. Az egyesületek jelentkezésének határideje augusztus 14., a csapatvezetésé augusztus 21.

* **Köttingbrunni versenyek.** A köttingbrunni nagy handicap volt a mai nap főfutama. E hosszú

handicapban, melynek díja 10000 korona, mindössze hét ló indult, mert egy tetszett, hogy Rumbold, az egyik kandidátus szinte verhetetlen. S a vége az lett, hogy Rumbold, amely különben egyike a leglustább lovaknak, mi szerepet sem játszott a versenyben, amelynek igen könnyű győztese Akárhogy lett. A gátversenyben ismét volt bukás, amennyiben Victress hátáról Huxtable esett le oly szerencsétlenül, hogy kulcsosontját törte.

A versenyek részletes eredménye a következő:
I. **Eladók gátversenye.** Díj 1800 korona. Távoleság 2800 méter. Mr. Paul Pratersterne (Csompora) első, Pongrácz A. Erbrprinje (Slinn) második, gróf Chorinszky Fr. Allegroja (Fejes) harmadik. Victress elbukott. Totalizátor: 10: 21. Helyrefogadások: I. 50: 58. II. 50: 77.

II. **Két évesek handicapje.** Díj 2000 korona, távoleság 1000 méter. Mravik P. Cipésze (Bonta) első, Liptay B. Orbánja (Smejda) második, gróf Fries M. Fidelioja (Holmes) harmadik. Azután Bonanza, Strauss, G-dur, Baltimore, Partnerin, Testa, Probeweise, Pikáns. Totalizátor: 10: 114. Helyrefogadások: I. 50: 87, II. 50: 147, III. 50: 87.

III. **Köttingbrunni nagy handicapje.** Díj 10.000 korona. Távoleság 2000 méter. Lov. Lederer S. Akárhogyja (Adams) első, Schindler L. Ninaja (Tara) második, báró Springer G. Viritaja (Wilton) harmadik, azután: Retour, Carmin, Catcher, St. Maur, Rumbold. Totalizátor: 10: 23. Helyrefogadások: I. 30: 67, II. 30: 92, III. 30: 167.

IV. **I. osztályú eladóverseny.** Díj 4000 korona. Távoleság 1200 méter. Báró Uchtritz Zsigmond Aha-ja (Tara) első, Ijabb Dávid E. Styria-ja (Maino) második. Gróf Esterházy F. Gaudibunda-ja (Southey) harmadik. Azután: Adrienne II., Barátom, Appians, Minlu. Totalizátor: 10: 23. Helyrefogadások: I. 50: 67, II. 50: 82, III. 50: 71.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távoleság 1600 méter. Michelstetter F. De capo-ja (Richnovszky) első, Mr. C. Wood Fülöp-je (Leiner) második, Szemere M. Hozi-ja (Bonta) harmadik. Totalizátor: 10: 13.

VI. **Eladók akadályversenye.** Díj 1800 korona. Távoleság 3200 m. Dreher A. Kalauer-je (Poole) első, Mravik P. Rozmaringja (Mahan) második, Mittenhuber C. Bandája (Lawton) harmadik, azután Kiesoda. Totalizátor: 10: 14. Helyrefogadások: I. 50: 59, II. 59: 71.

VII. **Leobersdorfi díj.** Díj 3000 korona. Távoleság 1400 méter. Báró Uchtritz Zs. Fanója (Bonta) első, Krausz L. Fasonaja (Slak) második, dr. Henckel A. Mediateurja (Richnovszky) harmadik. Azután Mary Diamond, Cserhá. Totalizátor: 10: 14. Helyrefogadások: I. 50: 63, II. 50: 928.

Nyíltér.

Megnyílt a dalmát-borok első mintatelepe,

fehér-, siller-, vörös-, asztali-, elsőrendű bika- és dessert-borok lepecsételt üvegekben kicsinyben és horodokban nagyban NOVÁKOVICS Testvéreknél, Budapest, VII., Erzsébet-körút 43. Royal-Szálloda.

Vidékre pontosan szállít a Szt.-Lukács-Értékváltalat, Badán.

(Az e rovat alatt közlötteknek nem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Dudás a osárdában.** Héviz-Győrön múlt év szeptemberének egyik vasárnapján koremai mulatság volt. Ott iszogott Dudás Pál gazdember és régi haragosa, Borbály Mihály is, akit Dudás egyszer sonkalopás miatt följelentett. Borbály, akire nem bizonyult rá a lopás, azóta folytonos háborúsgásban élt Dudással. A koremsában Dudás úgy elázott, hogy a falu bírása vezette egy darabon hazafelé, de azután látva, hogy Dudás tud még jérni, magára hagyta. Félóra mulva verébfegyver, holtan találták Dudást az utón, alig száz lépésnyire a koremsától. A gyann Bobálya iránynit, akit a csendőrök letartóztattak. A pestvidéki esküdfőbíróasg halált okozó súlyos testi sértésért egy év fegyházra ítélte. A vádlott semmisségi panaszát báró Szeremely Lajos elgátása alapján ma tárgyalta a kir. Kuria s Székely Ferené koronagyéysz indítványára elutasította.

§§ **Lékötök.** Fegyvergyakorlatra hívták be tavaly Sádák József fővárosi fuvaros kocsisát, helyettesre volt hát szüksége. Vállaikozó fölös számmal akadt, de legjobban megnyerte tetszését Németh Péter, aki a következő keresetlen szavakkal sorolta föl képességét:

— Lovak között nőtem fel, uram! Azért még a lelküdvességét is rám bízhatja. nemcsak a lovat, akiket ugy szeretek, mint felebarátomat. Azért csak annyit mondok, hogy ne féltesd őket, mig engem lát.

Utóbbi ígérete fényesen bevált, mert másnap reggel már sem lovat, sem a helyettes kocsisát nem látta. Ugy elítélték, mintha a föld nyelte volna el. Befogott annak rendje és módja szerint, fölülte maga mellé a bakra Zolomi Imre nevű pajtását s mind

a ketten elmentek nyaralni. Bián ellíták a szerszámot Bicskén pedig eladták az egyik lovat és kocsiát. Tán pedig az árván maradt paripát. A budapesti törvényesék Németh Pétert lopás büntette miatt egyévi börtönrre, büntársát pedig három hónapi fegyházra ítélte. A királyi tábla szüneti tanácsa Frenreisz István einöklésével ma ezt az ítéletet jóváhagyta.

TÁVIRATOK

Róma, augusztus 5. Mint a lapok jelentik, a király 100.000 lírát adományozott a velencei kampanille helyreállítására.

Berlin, augusztus 5. A Gabelsberger gyorsíró-kongresszus 2572 szavazattal 2158 szavazat ellenében elvetette a rendszermódosításra vonatkozó javaslatot benyújtott kompromisszumos indítványt és azután megkezdte a javaslat tárgyalását.

Berlin, augusztus 5. Itt megalakult egy német tudományos társaság, melynek célja Anatólia felkutatása. Diszelnökök Vírchovet és ideiglenes elnökök dr. Boletok választották.

München, augusztus 5. A képviselőház pénzügyi bizottsága ismét elvetette a kultuszoklétségvetésnek művészeti célokra felvett tételeit, amelyeket a birodalmi tanácsosok kamarája helyreállított.

London, augusztus 5. Délelőtt a Belfast melletti Larnében tűz ütött ki, mely 18 raktárt elpusztított. Két utca leégett, sok más épület megrongálódott. Emberéletben nem esett kár. A kár igen nagy.

Páris, augusztus 5. Mint a lapok jelentik Tuniszból, Kairóuarban letartóztattak két bennszülöttet, akik franciáellenes propagandát űztek, amennyiben azt a hírt terjesztették, hogy a szultán legközelebb ki fogja szolgáltatni Tuniszt Franciaországnak. Evvel a letartóztatással minden további agitáció el van nyomva.

Bangkok, augusztus 5. A Muang-Prayt megszállva tartó sania emberek száma 600 és még mindig növekedőben van. A vezetők adókat szednek és löszereket készítenek. 25 százi hivatalnok megölték. A többi lakossággal szemben magatartásuk békés. 2000 löny szíami katonaságot északra küldtek.

Goluchowski Loubetnél.

Páris, augusztus 5. Loubet elnök fogadni fogja gróf Goluchowski közös külügyminiszert, aki párisi tartózkodása idején Delcassé külügyminiszterrel is találkozni fog.

Édvard király állapota.

London, augusztus 5. A király ma minden segítség nélkül járkált föl és alá a yacht leposóin.

London, augusztus 5. Félhivatalosan jelentik, hogy a király tejesen jól érzi magát ahhoz, hogy a koronázás fáradsálmait elviselhesse. A király holnap délután indul el yachtján Portsmouthból. Londonból a király nyitott hintón fog a palotába hajlatni, hogy a lakosságot megnyugtassa. Szombatiig, a koronázás napjáig a király piheni fog.

London, augusztus 5. Az eddigi megállapodások szerint a király különvonaton holnap, szerdán 5 óra 50 perckor érkezik a Viktoria-pályaudvarra. A király a pályaudvarról nyitott kocsiában hajtott a Buckingham-palotába. A kocsi nem az egyenes uton fog menni, hanem egy kis kerülőt tesz a Grosvenor-uton a Hyde-parkon és a Constitutions-Hill-en át.

Sagasta — fáradt.

Madrid, augusztus 5. Sagasta miniszterelnök egy hírlapiró előtt kijelentette, hogy fáradt és azt hiszi, hogy ránévez eljött a nyugalom órája. Utal a régenségek idejében kiejtett működésére és azt mondta: Láttam a nemzet által lelkesedéssel fogadott ifjú király kormányzatának kezdetét. Misszióm be van fejezve.

A galiciái paraszt-sztrájk.

Bécs, augusztus 5. Három ruthén képviselő táviratot intézett Koerber miniszterelnökhez, tiltakozván az ellen, hogy a helytartó az ostromállapot elrendelésével fenyegetőzött. A táviratban kifejezik a ruthén képviselők, hogy az ostromállapot kihirdetése felesleges is, de óvatlan is volna, mert a lakosság hely sem zavarta meg a rendet és mert már most is olyan a helyzet, mintha az ostromállapot el volna rendelve. A ruthén parasztek — így szól tovább a távirat — már nem félnek semmitől, ököléletesen mindegy, hogy részeg esendőrök és durva magyar huszárok öldösik őket, vagy pedig a hóhér kezétől hullanak-e el. A katonaságot természetesen nem a kaszárnyákban fogják elszállásolni, amelyeket állítólag védelmezniük kell, hanem a parasztházakban, hogy a szegény földműveseket kizsákmányolják.

A ruthén képviselők végül felpanaszolják a hatóságok kegyetlenkedéseit és azzal vádolják a hivatalnokokat, hogy ellenségei a népnek, nem pedig békéltetők az általános felháborodás közepette.

Duló osaták után.

Hága, augusztus 5. Krüger nyaralójában augusztus 31-én általános boer konferencia lesz, amelyben Steyn, Mayer Lukács és Schalk-Burgereen kívül valamennyi jelentékeny boer vezér részt fog venni.

Hága, augusztus 5. Mayer Lukács ma látogatást tett Krügernél. A délamerikai forradalom. Washington, augusztus 5. A kolumbiai követség táviratot kapott a panamai kormányzótól, mely szerint Ferrarával tegnap este még elkeseredetten folyt a harc.

Közgazdasági táviratok.

Drésda, augusztus 5. A drézdai bank átveszi a fizetési zavarba jutott Rooksch Ede utóda bankház rendezését. A bankház ismét megkezdte fizetéseit és teljesen kielégíti hitelezőit. Az üzletek legnagyobb része átment a drézdai bankra.

Bécs, augusztus 5. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Már most erősen érezhető az elkésett aratás hatása. A kínálat gyenge volt s így a javulásnak indult irányzat ismét erősödött. Buza észre 6.89—8.97—6.95, rozs észre 6.04—6.10—6.09, tengeri szeptember—októberre 5.34—5.38—5.37, Zárálatok buza észre 6.96, rozs észre 6.10, tengeri szeptember—októberre 5.35. korona.

Liverpool, augusztus 5. (Gabonapiac.) Buza, tengeri és liszt változatlan. Az idő felhős.

New-York, augusztus 5. (Terménytársaság.) (Zárulat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2 (8.15/16), Aug-ra 8.16 (8.15). Novemberre 7.59 (7.58). New-Orleansban helyben 8 1/2 (8.1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — Zsír: Western steam 11.10 (11.10). Rohe és Brothers 11.25 (11.25). — Tengeri irányzata gyenge. — Aug-ra — (—). — Szeptemberre 60 1/4 (61 1/4). — Dec-re 48. — (48 1/4). Buza irányzata gyenge. — Piros ősz helyben 77 1/2 (77 1/2). Aug-ra — (—). — Szept-re 78 1/2 (74 1/2). Dec-re 78 1/2 (74 1/2). Májusra 75 1/2 (76 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — Kávész: fair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). — Aug-ra 5.55 (5.60). októberre 5.25 (5.40). — Liszt: Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — Cukor: 2 1/2 (2 1/2). — Ón: 28.75 (28.37). — Béz: 11.75—11.95. (11.75—11.95). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 5. (Terménytársaság.) (Zárulat.) Buza irányzata gyenge. — Aug-ra 69 1/2 (70 1/4). — Szept-re 69. — (69 1/2). — Tengeri irányzata gyenge. — Szept-re 55 1/2 (57 1/4). — Zsír: Szept-re 10.85 (10.82). — Okt-re 11.32 (11.37). — Szalonna short clear 11.80 (11.80). — Sertészsír: Szept-re 16.85 (16.72). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

G. K. A zene elmélete roppant fontos a rendszeres zeneoktatásnál. Kereszty István, jeles zenekritikusunk a zene elméleti ismereteinek méltatása során ezt mondja: Aki nem is akar a zenei pályára lépni, a zenének és zenéből élni, annak is kell, hogy meglegyen ezen a téren is az általános műveltsége. Nem érzi-e lealázottnak a növendék, hogy szonátát játszik a nélkül, hogy tudná: mi az a szonáta? Játsszik a legváltozatosabb összhangokban s nem ismeri ki magát közöttük, csak lejátsza gépiesen, mert kótában látja... És hányan vannak a hangszerjátékosok közt, akik ha kinyitják a zeneművet, csak rábánnak a kótára és már hallják a leírt darabot, átérzik hangulatát, gyönyörködnek benne s aztán majd emlékeznek is rá, mint a hogy a könyvet vagy hírlapot megtekinté az ember és hallja az odanyomatott magán- és mássalhangzókat, mosolyog a humoristákus tárcáikkon, vagy megdöbben, ha tragikus eset leírására téved a szeme... Ezt kell elérnie a zeneoktatásnak! É s ezzel kapcsolatban tőbet is; a hangszerjátékosnak, ha akár egy hurja elszakad, akár olyan énekest kell kísérnie, aki nem bírja az ismert darabot a rendes magasságában énekelni, a jó zenésznek akármilyen alaphangon el kell tudni játszani a darabot. Hány magán-zeneoktató akad, aki az ilyesmivel törődik? Persze ez nem is szokott a hangszeratanárnak oéjja lenni még a zeneiskolában sem; de az iskola többi tanszakai, a hallásképzésre oly igen fontos karének és együttes (zenekari stb.) játsszás, főleg a zeneelmélet illetőleg már első fok: az összhangtan, ezek igenis egységesen s teljesen kiéptítik a növendékek zenei tudását. Ez, többek közt, a magyarázata annak, hogy még felnőttek is be szoktak iratkozni a zeneiskolába. Csak fel kell használni a kínálatot! A tudás mindig szép, mindig érdem és

mindig haszon. A zeneiskolai oktatás előnye főleg akkor válnak nyilvánvalókká, ha vagy külső viszonyok váratlanul a zenész kenyérpályájára terelik az iskola volt növendékét, vagy pedig a tanuló előtör, félreismerhetetlenül nagy zeneszerzőtetsége keres utat magának s akar a zenei hivatásban érvényesülni; milyen készség, milyen biztonság és sokoldalúság teszik otthonossá, könnyűvé pályáját, míg a magánuton tanult, rendszeren egyoldalú zenészeknek sem elméleti tudásuk nem szokott lenni, sem olyan gyakorlati tudásuk, amilyen például a transzponálás, vagy a zongorán, adott dallamhoz, kíséretjátsszás, sőt gyakran még a négykezes játék! Azt pedig soha sem lehet előre tudni, hogy a fiatalokban gyakran csak kedvtelésből szerzett ismereteket nem lesz-e egyszer kénytelen az ember értékesíteni. Kiküthathatatlank a sors utja! A sors változásait pedig derülten fogadni: bölcsesség, valamint a boldogságnak feltétele. Csakhogy vértézve, főlegverkezve kell a sorsfordulatot várni, ehhez előrelátás kell, vagyis körültekintő okosság.

T. J. Csepreg, Ha közelezi magát, hogy tanulmányainak végeztével a katonaságnál maradj mint orvos-tudor, megkaphatja a segélyt, mely az első két évben 480 korona, a harmadik és negyedik évben 720 korona, a vizsga alkalmával pedig 108 korona vizsgadíj. A folyamodást a hadügyminiszterhez kell intézni. A. E. Brassó. 1. A különbözőzeti tantárgyakból kell vizsgázni. 2. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez kell folyamodni a vizsga letételeének engedélyezésére. A folyamodvány bélyegköteles. 3. Az a különböző iskolákban külön-külön van megszabva.

Filozopter. 1. Félévenként 60 korona. 2. Akadémiai előadott tantárgyból. 3. Természetesen. 4. A háznagy irodában mindig megkaphatja. 5. Annak az évnek március havában, amelyben 21-ik életévét betölti. 6. Ha önkéntes, van joga. 7. és 8. Singer és Wolfner könyvtáradóvalvalatánál (VI. Andrássy-ut 10.) megmondják. 9. Ibsen Nera órái színművét már egy óra adják a Nemzeti Színházban. 10. Magyar kiadásban is megjelent s bármely nagyobb könyvkereskedésben megkaphatja.

Pócsi előzető. 1. Európának minden államában gyűjtönek a szarcsónok áldozatok javára. 2. Széchenyi mondta.

Lopke. Komoly és jelentős ügynek lehetne esetleg ártalmára az e fölött való diskusszió. A kifogásolt rész, ha bizony nem illeszkedik bele egy egészséges rendszer keretébe gyakorlatban, reméljük, másképp érvényesül. Szives üdvözlöt.

K. A. Zólyom-Brezó. Az Athenaeum könyvkiadóhivatalában (Kerepesi-ut 54.) jelent meg. Irjon oda s megküldik.

G. Bell. Szó szerint igaz, amint írja, egy magával meghasonlott lélek beteges kedvtelése.

H. E. Szabadka. Kőszönjük, de oly későn érkezének, hogy aligha használhatók föl.

W. A. Miskolc. Ha egyetlen gyermek, akkor a családfenntartó című reklamálat. Kívánsói. 1. Miskolcnak is, Szegednek is két képviselő van. 2. Miskolc városának a katonasággal együtt 43,096 lakosa van. 3. Magyarország lakossága, a katonasággal együtt, 16,838,255 lélek (a katonaság 116,681).

B. M. Tokaj. Nem kaptuk a levélét, szíveskedjék a kérdést megismételni.

B. L. Helus. Az egyetem bölcsészeti fakultásán kell végeznie, hogy tanári képesítést kaphasson. Fizetés évi 1800—3600 korona.

K. L. Kecskéd. A kéredezett „tanfolyam“ már nem létezik, szétavarta két évvel ezelőt a rendőrség.

W. J. Beregszász. A kereskedelmi miniszter minden esütőrtökön d. u. 4 óraker fogad. Távollétében dr. gróf Wickenburg Márk államtitkár tartja az audienciát.

Árva leány. Múltóztassék a Fehér-kereszt igazgatóságához (IX. Tüzoltó-utca) fordulni. A föltételeket szívesen megírják.

Pozsonyi. A kéredezett életrajzát nem tudjuk Regénye közepes munka.

100. N. M. 1. Csak a felső gimnáziumi osztályokból kell vizsgázni. 2. Vallás- és közoktatásügyi miniszteri engedéllyel egyszerre legfeljebb két osztályvizsgát tehet le. 3. Nem rendelkezik annyi képességgel. 4. Egy-egy összevett vizsga díja 120 korona. La grande Duchesse. Bárd és testvére zeneműkereskedésben (IV., Kossuth-utca) megkaphatja. Itt a szerkesztői üzenetek közt dalok szövegét nem közölhetjük.

F. Gy. Slatina. Erre nézve minden vármegyének meg van a maga szabályrendelete. Azt tessék megnézni. A helypénzesedés jogosult. W. L. Magyar-Nagy-Sombor. 1. Minden iskolai természettanban megtalálja. 2. A Nemzeti Dal című magyar dalgyűjteményben megvan a szövege. Megrendelheti minden könyvkereskedésnél. 3. Ugyan kérem, csak nem gondolja, hogy mi itt önnék lenyomtatjuk a Gott erhalte német szövegét. Ha a magyar Himnuszt vagy a Százatot kívánja, szívesen állunk a rendelkezésére.

A. Zs. Ada. A sorozást nem lehet elhalasztani. De végezze el valahol az egyévi önkéntességre előkészítő tanfolyamot s a lakóhelyén illetékes hadtestparancsnokságnál tegye le az önkéntesi vizsgát, akkor mint egyéves önkéntes szolgálat. Különbösen három évi tényleges szolgálatra sorozzák be.

Hú előzető. 1. Nem világsoda, de laúrendszere miatt egyik nevezetessége a fővárosnak. 2. Azt csak a mende-monda tartja. A lábak természetéből vannak. 3. Igen, alkalmaztak már egészséges állati osontokat.

Sz. L. B. Zenélő Magyarország, Zenelap. Közlelbi ölmzés nélkül is megtalálja a posta őket.

221.548 sz. előzető. 1. Nem összeíró állások. 2. Az illetékes főszolgabíró hivatalánál kell bejelenteni minden lakóváltoztatást. 3. Utólag is jelentkezhetik, mert mindig jobb utóbb, mint semmikor, ha azonban csak teheti, jelentkezékek mielőbb, nehogy kellemetlenségei legyenek miatta.

H. G. M. Záh. Négy középiskolai végzettséggel folyamodhatik a föltételért. A folyamodás, a születési és tanulmányi bizonyítványok mellékelésével, az igazgatóságához küldendő.

G. S. Kocs. 1. Az alperes lakóhelyén illetékes járásbírószághoz küldendő. 2. Szivarokat is, okmánybélyeget is az engedélyben előírt mennyiségben tartozik tartani.

Dr. F. M. Szendrő. Ma még nem lehet tudni, kész lesz-e annyira a reformjavaslat, hogy a belyegminiszter azt az összel előterjeszetheti.

U. S. V. A nagykorúsítás nem kerülne nagy fáradságba, de a legfőbb akadály az, hogy még két-két hónapban nem állt. Ezt pedig be kell várniok, különben nem kaphat engedélyt a nőülésre.

H. B. Vigye a leánykáját az álló-úti klinika főügyegészati osztályára (Szentkirályi-utca felől a bejárás), ott mindnapon megtalálja az osztályvezető egyetemi tanárt.

E. D. Nagy-Ilona. Múltóztassék a tanárképzőintézet igazgatóságához fordulni, onnan szívesen küldik meg az értesítőt, mely a föltételeit tartalmazza.

F. B. Mátra-Szuha. Legfeljebb meglelelezzik a folyamodást. Egyéb hátránya nem lehet belőle. Az előintézés ez nem beolvasolhatja.

U. I. Letenye. Joga van időzést küldeni, tárgyalni s kihágási ügyben bíraskodni is, de ha átveszi a büntetésengedélyt, arról nyugtát kell adnia. Az eljárás ellen megfelelő időben a kir. pénzügyigazgatóságához felebbezhet.

K. L. Miskolc. Könyvéről azért nem írtunk, mert nem kaptuk meg.

Tatatóvárosi előzető. Egri Ujság, Hevesmegyei Közlöny, Egri Közlöny.

H. I. Budapest. A Magyar Úszó-Egyesület elnök-ségénél kell a nevezést bejelenteni. Másik kívánságáról értesítjük a kiadóhivatalt.

Franciaka. 1. Igen, jogos a fogadás. 2. Szabad, de nem illik.

G. L. Arany-Ikka. Nem ajánljuk. Az csak reklám-közlemény van, amelyért semmiféle felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

W. M. Szombathely. Azt a hírt az újságok hivatalos helyről kapták.

Napirend.

Napló: Szerda, augusztus 6. — Római katolikus: Urunk színv. — Protestáns: Urunk színv. — Görög-ortosz: (július 24.) Krisztina. — Zsidó: Tham: 3. — Nap fél: 4 óra 29 percker. — Nyugszik: 7 óra 9 percker. — Hold: két: 7 óra 38 percker reggel. — Nyugszik: 9 óra 18 percker este. A miniszterek nem fogadjak.

Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 óratól este 7-ig. Belépődíj 50 fillér.

Nemzeti Szalon. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. sz. a.). Nyitva van délelőt 9 óratól délután 1 óráig. — Többi tárai 1. korona belépődíj melletti tekinthetők meg.

Országos képtár az Akadémiában délelőt 9—1 óráig.

Iparművészeti múzeum délelőt 9 óratól d. u. 1-ig.

Technológiai iparmúzeum. Nyitva délelőt 9—1 óráig.

Műzögzádasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-10 1 óráig.

Földtani intézet múzeuma nyitva délelőt 10—1 óráig. Belépődíj 1 korona.

Közlekedési Múzeum a Városligetben délelőt 9 óratól 12 óráig és délután 3—6 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erszébet-kört 19.) nyitva délelőt 9—1 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőt 10—12-ig.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sóllyom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig.

Egyetem-i szívesekert az Üllői-uton délelőt 7 óratól 12 óráig és d. u. 2 óratól 7 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap, Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi ezakkönyvtár és keleti múzeum: V. kerület Váci-körút 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőt 9-10 óratól délután 3-6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemörömetnyújtó, továbbá a ház-ipari kiállítás (melyben az új levetéltesség áruállítását is eszközöl) a városi ipari parcsarnokban nyitva: délelőt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzem-vezetősége (Magyar Kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 22. szám alatt.

Vizállás.

Table with columns for names and dates. Includes names like Ann, Duna, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Győr, Újvidék, Pancsova, Orsova, Magyarfalva, Bács, Troncsán, Szered, Bács, Szar, Dráva, Péta, Zánka, Zenta, Eszék, M. Szendeh, Zágráb, Szeged, Mitróvia, Szamos, Deés, Szendrő, Kézdivásárhely, Munkács, Homonna, Ung, Tisza, M. Szeged, Pétkabánya, V. Nagyvárad, Tokaj, Tisza-Püred, Szolnok, Budapest, Szeged, Török-Bocsa, Tisza, Hatvan, Ondóva, Topolya, Hód, Bodrog Zemplén, Sajó, Zsolca, Földvár, Heretitsy, B. Újfalu, Ócsa, Borosjenő, Balányos, Tenke, Guruhon, Bács, Bács, Gyoma, Gy. Fehérvár, Bács, Sobornai, Arad, Mako, Kézdivásárhely, Temevár, Bookerek.

KÜLÖNFÉLÉK

— **Sörvilág.** A sör alaposan nekirugaszkodott, hogy ilyevége a versenyt ősi vetélytársával: a borral. Ennek a nagy versenynek következménye volt az a dalmélyázat, amelyet egy pécsi sörgyáros hirdetett a pécsi sör dícséretére. A pályázat a minap járt le. Beérkezett összesen tizenhat pályamű s azok közül Dömötör Béla nyerte el a díjat, ötven üveg pécsi sört. Hogy mit csinált az ötven üveg pécsi sörrel? Nem maga itta meg, hanem felajánlotta egy pécsi lap szerkesztésének. Azért nyilván maga sem veti meg a pécsi sört, mert alábbi sikerült sördala erősen zengi dícséretét. A pályadíjnyertes dal a következő:

A pécsi sörrel való nóta.

Aranyárga, habzó sörrel
Csordulig a serleg:
Ily italtól ki ne kapna
Darutollas kedvet.

S míg a kancsó összeérnek
Vigan csengve-bongva,
Rózsaszínű fátlyol lebben
Minden búra, gondra...

A perzselő nyár hevében
Pécsi sörrel élünk,
Azért is van olyan nyájas,
Barátságos képtünk.

Szemeinkben kedves, ittas
Szikrák fénye játszik,
Mázsás érvek a jelszók szálmak
S mind zseminek — látszik:

Azért fakad ajkainkon
Csittigát a nóta —
Ezért nincsen orunk hegyén
Piros hazaróza...

Egyik hónap boldogítja
S érte hal a — másik,
A harmadik sötét tervek
Magaslatán mászik.

Három sörgyár fűtől Pécsen
S mind ígyviszik szörnyen,
Nincs is hiány soha nálunk
Jégbehitőt sörben.

Olyan is van, aki könnyez
Szárnyozogtotton, árván,
Ehborong a mesze multban,
Virágok közt járván.

A vén Mecsek irigykedve
Reánk mordul néha —
„Bort igyatok, hátalánok,
Nincs már filoxéra“...

A negyedik lovasias
Es duellál folyton,
S foghuzásnál egyéb párbajt
Ki nem állt, ha mondom.

És dörgésért megismétli
Naponként vagy tizszer —
Nyakunk közé csak úgy szakad
A jó nyári spriccer...

Mind ahány van: annyiféle
S valamennyi kedves,
A képelet, mint a pille
Ide-oda repdes:

Mindhiába! Meg nem értjük,
Mert csalódtunk benne:
Sörtiszunk, de bort meletünk:
Ez a dolog rendje...

Lengyelország bús rabságán
Keseregnek lágyan: —
Valamennyi részt vesz
Főlszabadításban.

Fehérhabos, gyöngyös, fodros
A sörünk minékünk,
Akkor iszunk, mikor tetszik —
S ha van rája pézsmünk.

Pazar módon áldoznak a
Honfivérből, — sörből,
Kinek üres a kancsója
Zokogva — dörömböl...

Kínalगत hűvös ital:
Csillog-villog habja,
Ívárs után bajuszunkat
Frissen behavazza.

Aranyárga, pécsi sörrel
Csordulig a serleg: —
Ily italtól ki ne kapna
Édes, nótás kedvet.

Dömötör Béla.

Szólván a magyar sörrel, következtek itt még egy apróság különböző sörviszonyokról. A sörvők paradicsoma egy külföldi lap közlése szerint állítólag Kairó. Keleten és Észak-Afrikában a kocsárosoknak mindenféle harapnivalókat kell adniok a sör

mellé. Egy kis sonkáskenyérrel, egy kis sváci sajtot kenyérrel, vagy néhány füstölt halat kenyérrel. Az egyiptomi kocsárosok még külfölből csinálják. Például a Bar d'Afriqueban egy pohár sörhöz, amely egy piászterbe (tíz fillérbe) kerül, hét, különféle tartalom tányérka jár ki. Az egyiket két szeleket kenyér, a másikon egy kis krumplisaláta, a harmadikon zöld saláta, a negyedikben sült borjúmáj, az ötödiken a nemzeti eledel, lágyra főtt nagy babok és így tovább. Minden újabb pohár sörhöz újra megtöltik a hét tányérkát, öt pohár sör mellett a füléig jóllakhatik az ember. Görögországban már nem olyan nagylelkűek a kocsárosok. A nagy görög vendéglőkben és kávéházakban csak palacsört mérnek ki önkéntes áron. A beemzűdöttek csak egy drachmát, vagyis ötven fillért fizetnek, az idegeneket azonban nyuzzák s három drachmát is eltogadnak tőlök egy-egy palackért.

— **Humor az öngyilkosságban.** A genfi tó partján lévő egyik fürdőhelyen agyonlőtte magát egy dugszagdag amerikai, a kinek az életét az agynátha teljesen tühretelenné tette. A yankeet még utolsó percében sem hagyta el humora, a miről tanuszkodik a következő levél, melyet íróasztalán találtak. „Miután ma már a tizedik zsebkendőt használtam el, nem lehet többé kétségem aziránt, hogy vízjelem van. mert különben hogy jöhetne ki a tejemből annyi víz? Miután azonban eszem ágában sincs hogy a fejemből medenőtet csináljak aranyhalak részére és vízjelem élni egyáltalán nem akarok, agyonlövöm magamat. De hogy másokat megkíméljek, a szívembe lövök. mert ha a fejembe lőnék lyukat, azt hihetnék a szomszédok, hogy abban a házban, ahol lakom, a vízvezeték csövek megrepedtek.“

— **A Hódító.** Trouvilleben egy kis utcácskában van egy cégtábla, amely ezzel a felirattal vonja magára a figyelmet:

A HÓDÍTÓ!
ELHELYEZŐ INTÉZET.

És mindenki ismeri az elhelyező intézet igazgatónjét, amint nap-nap után rója az utcákat valami idegennel, akinek helyet keres. De azt már kevesen tudják, hogy az igazgatónó mért nevezi voltaképpen A Hódítónak az ő műintézetét. Azért tette ezt mert felesége a normandiai hercegi család utolsó sarjának, mely családnak legkiválóbb képviselője Hódító Vilmos volt. Az igazgatónó férje különben korrektor egy nyomdában, s ketten szépen keresnek. Két gyermekük van. A fiut Vilmosnak hívják, a leány Arlette.

— **Robespierre ingaórája.** Ez az ingaóra legszébb ékesége volt annak a szobának, amelyben Robespierre Duplay asztalosnál lakott. A párisi Journal emlekezik meg az érdekes ereklyéről, amely jelenleg Mlle Geniat egy kedves francia művész nő birtokában van, aki Mlle Lara nevű színesznótársának rokonságától kapta. Ez az ingaóra nemcsak történelmi értékénél hanem szerkesztésénél fogva is érdekes. Mutatólapja bőrből való és csak egyetlen mutatója volt. A legutolsó chicagói kiállításon ki volt állítva ahol nagy érdeklődést keltett. Az ereklye nyilván a Camavalet-muzeumba kerül a Tuileriák órája mellé, amely annyi történelmi nevezetességű órák útját a császárságtól az 1871-iki tűzvészig, amikor örökre megállt május 24-ikének éjszakáján.

— **Kigyóvacsoera.** Dabney kapitány Clarksdaleben ugyancsak különös vacsorákkal szokta megtisztelni barátait. A különö katona ugyanis ezelőtt két évvel kigyóvacsorát adott. Azóta évenként megtartja ezt a jó szokást. A kigyó-vacsoráknál kibizalt esőrgökigyő pecsenyét szolgáltatnak föl. A vacsorára szánt kigyókat maga a kapitány fogja és hizlalja. Ez idén hatalmas esőrgökigyő került az asztalra, amelynek méregfogait a kapitány a hizlalás előtt kiszedte.

— **Ideiglenes Fehér Ház.** A washingtoni Fehér Házat javítják s az elnök a Jackson Place huszonkettedik szám alatt levő épületben lakik. A napokban minisztertanács volt a bérelt helyiségben, ami annyiban emleteres méltó, mert Madison elnök ideje óta ez az első eset, hogy a Fehér Házon kívül intéztek el állami ügyeket.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. A folyó üzletév első feléről szóló számadás a következő:

Nyereség- és vesztés számla. Terhek. Az ügyvezető igazgatóság, a hivatalnokok és szolgák fizetése 473,921-36 korona. Kötségek 255,322-29 korona. Adók 175,000 korona. Leírások különféle követelésekből 61,522-54 korona. Leírások leitari beszerzésekből és építkezésekből 21,732-21 korona. Az 1902. I-ő leíró nyereség 3,005,433-38 korona azaz 0.04%, ehhez az 1901-ik évi nyereségáthozat 687,601-16 K. 3,693,034-54 korona. Összesen 4,693,034-54 korona.

Nyereségek: Nyereségáthozat az 1901-ik évről 687,601-16 korona. Tiszta kamat-jövedelem 1,755,068-05 korona. A banképület jövedelme 26,948-76 korona. Nyereség a jelzálog-üzletből 621,790-26 korona. Különféle jutalékok 408,676-78 korona. Nyereség külföldi váltók és pénzemek után, a váltótóra kamataival együtt 160,932-23 korona. Nyereség értékpapírokon 609,592-59 korona. Különféle nyereségek 109,939-01 korona. Váltóüzletünk fiókaink és kommanditek nyeresége: a beletett tőke kamatainak és a kezelési

REGÉNY SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Írta: GORKIJ MAXIM.

— Azt mondja, hogy az erősnek megbocsát az Isten de a gyöngének nincs mentsége.
— Ez is bölcsesség. Még a bolhák is tudják ezt.

Majakin megvett módora izgatta Fomát s miközben az öreget figyelte, így szólt:

— Nem szereti önt.

— Engem senki nem szeret, öcsém — mondta Majakin büszkén. — Nincs is oka senkinek arra, hogy engem szeressen, nem vagyok én kisaszszony... De tisztelnék... Tisztelni pedig csak azokat szokták, akikről félnek...

— Az öreg büszkén nézett Fomára.

— Pedig nagy erő van a beszédében — ismételte Foma. Panaszkodik... Azt mondta, hogy az igazi kereskedő-fajta már kihal. Minden embert egyforma műveltségre tanítanak...

— Hát ez is rossz?

— Azt mondja.

— Tökfejű! — mondta Majaki megvetően.

— Miért? Hát ön jönnek tartja? — kérdezte Foma kíváncsian.

— Aztan senki sem tudja, hogy mi a jó, de látni lehet, hogy mi az okos... Ha azt látjuk, hogy a legkülönbözőbb embereket egy helyen összegyűjtik s egyforma nézeteket oltanak beléjük, el kell ismernünk, hogy ez okosan van így... Mert mi az ember az államban? Semmi más, mint egy közönséges tégla, s minden téglának egyformának kell lenni. Az olyan embereket, akik egyforma nagyok és egyforma súlyuk van, úgy fekteti az ember, ahogy akarja.

— De ki akarna téglá lenni?

— Ha te kemény anyagból való vagy, nem lehet gyalolni rajtad. Nem lehet minden embernek letörülni az arcát... de ha kalapáccsal munkálják meg, arany lesz belőle... ha pedig únkre verik ekközben a fejét, ki tehet arról? Bizonyosan gyöngye volt a feje.

— A munkáról is beszélt, hogy most csak a gép dolgozik s hogy az emberek ellustulnak.

— Tudja Isten, mit akart evvel az öreg. Csodálom, hogy végighallgattad azt a sok ostobaságot s mégis ilyen jó étvágyad van.

— Hát az sem igaz, amit az öreg a gépről mondott?

— Hát persze, hogy nem igaz. A gép! A vén bolond gondolkodhatott volna róla, hogy mi az a gép. A gép vasból van, tehát nem kár érte. Az ember fölhuzza, s a gép rubelt csinál... egy szót sem szól, egyetlenegy sem nyikkan... csak csinálja a rubelt. Az ember pedig nyugtalan és nyomorult... olykor nagyon, nagyon nyomorult... Bög, siránkozik, panaszkodik és könyörög... részegeskedik... En legalább azt látom, hogy nagyon sok fölösleges van az emberben. A gépben pedig éppen annyi van, mint amennyire szükség van a munkánál. Ugy. Most felöltözöm s megyek.

Fölállt s miközben végigment a szobán, hallatszott papucsának csoszogása. Foma utána nézett s miközben összeráncolta a szemöldökét, így szólt:

— Az ördög tud eligazodni, amit ezek beszélnek. Az egyik így, a másik úgy.

— A könyvekben is így van, — mondta Ljuba csöndesen.

Foma mosolygott. Ljuba is ránézett. Szomorúság és fáradtság látszott tekintetében.

— Még mindig olvasol? — kérdezte Foma.

— Igen, — mondta Ljuba szomorúan.

— Es még mindig sovárogsz?

— Nyomorult vagyok... Egyedül vagyok... Nincs senkim, akivel beszélhetnék.

— Rossz dolgod van...

Ljuba nem szólt, lehajtotta a fejét s a teásruha csipkéivel babrált.

— Férjhez kellene menned — mondta Foma, aki érezte, hogy sajnálja.

— Hadd ezt — felelt Ljuba s összeráncolta a homlokát.

— Miért? Hisz végre is férjhez megy?

— Igen — mondta a leány sóhajtván, — én is azt hiszem, hogy meg fogom tenni... mert meg kell tennem... S hogyan fogom megtenni? Ugy érzem, mintha köztem s az emberek közt valami nagy köd volna, köd — sűrű, nehéz köd.

— Az a könyvek miatt van — mondta Foma.

— Várj! Már nem is értem, ami körülöttem történik... Semmi sem tetszik, minden idegen, minden másként történik, mint ahogy kellene... Ertem ezt, látom ezt s tudom azt is, hogy miért van így.

— Nem igaz — mormogott Foma. — Ezt a könyvek okozák... Igen. Ambár olykor én is ilyenformát gondolok. Ez azért van, mert mindketten fiatalok vagyunk még, ostobák.

— Eleinte — mondta Ljuba s nem is hallgatott Fomára — eleinte azt hittem, hogy mindent értek, ami a könyvekben van s most...

— Ugyan hagyj a könyveket — tanácsolta Foma kicsinylő hangon.

— Ugyan! Hát azt hiszed, hogy ezt olyan könnyen abba lehet hagyni? Tudod is te, hogy mennyi gondolat van a világon. Oh Istenem! Es van olyan gondolat is, amelytől majdnem elég az ember egyveleje... Egy könyvben az olvastam, hogy minden bölcs dolog, ami a világon van.

— Minden? — kérdezte Foma.

— Minden. Egy másik könyvben pedig éppen az ellenkezőjét mondja a szerző.

— Látod! Hát nem ostobaság ez?

— Miről beszéltek? — kérdezte Majakin, aki hosszú kabátban s rendjelekkel fölékesítve jelent meg az ajtóban.

(Folytatása következik.)

Októberi buza 1902.	6.88 — 6.65
Aprilisi buza 1902.	6.99 — 7.—
Októberi rozs 1902.	5.74 — 5.75
Aprilisi rozs 1902.	6.03 — 6.04
Októberi zab 1902.	5.30 — 5.31
Augusztusi tengeri 1902.	0.— — 0.—
Májusi tengeri 1902.	5.17 — 5.18
Augusztusi repce 1902.	10.85 — 10.45

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre 1902.	6.68 — 6.64
Aprilisi buza 1902.	6.99 — 7.—
Októberi rozs 1902.	5.72 — 5.73
Aprilisi rozs 1902.	5.02 — 6.03
Októberi zab 1902.	5.81 — 5.82
Augusztusi tengeri 1902.	0.— — 0.—
Májusi tengeri 1902.	5.14 — 5.15
Augusztusi repce 1902.	10.80 — 10.40

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde, csatlakozva a tegnapi szilárd irányzatához úgy a helyi, mint a nemzetközi értékek emelkedtek és különösen Városi villamos és Ríamurányi vasmű részvényekben élénk kereslet volt, zárlatfelé a hangulat némileg nyugodtabb maradt.

Valuta és ércváltó olcsóbb.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 688.50—690.50. Magyar hitelrészvény 7.850—780.—. Leszámlítolbank részvény 471.60—472.50. Jelzálogbank részvény 456.50—487.75. Ríamurányi-részvény 507.—, 508.50. Államvasúti részvény 709.75—713.—. Városi villamos vasúti részvény 321.—, 332.—. Közúti vaspálya részvény 683.50—640.—. korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.95.—. Magyar Hitelbank részvény 723.—, 738.50. Jelzálogbank részvény 484.50—486.—. Leszámlítolbank részvény 470.50.—. Osztrák hitelrészvény 688.25—683.75. Kereskedelmi bank részvény 2600.—, 2602.—. Magyar Árszall-részvény 175.—, 180.—. Magyar kerámiái részvény 100.—, 103.—. Salgótarjáni kőszénbánya-részvény 537.—. Ujlaki Téglagyár-részvény 195.—, 200.—. Ríamurányi vasmű részvény 508.—, 509.—. Közúti vaspálya részvény 628.—, 640.—. Városi villamos vasúti részvény 333.—, 336.50. Déli vasúti-részvény 63.50—69.50. Államvasúti részvény 71.—, 712.50. korona.

A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 6-625. Magyar hitelrészvény 728.50. Leszámlítolbank részvény 469.50. Ríamurányi vasmű 507.—. Osztrák-Magyar államvasúti részvény 710.50. Közúti vasúti részvény 688.50. Villamos vasúti 335.—. korona.

A budapesti terménýtőzsde.

A terménýtőzsdében a szezon szerinti hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ártíjlamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar korona, vörös aprószemű korona, vörös erdélyi korona, vörös bánási korona, középszemű korona, nagyszemű korona. Disznózsír: budapesti 70.—, 70.50 korona, vidéki korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki korona, városi 4 darabos 60.—, 60.50. korona, 3 darabos 68.—, 68.50. korona, üstölt korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség korona, 120 darabos korona, 100 darabos korona, 85 darabos korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség korona, 100 darabos korona, 85 darabos korona, 100 darabos korona, Szilva: slávoniai korona, szerbiai korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén szilárd volt az irányzat. A déli tőzsdén gyöngült a forgalom, a vételkedv hanyatlott. Az irányzat gyöngye volt.

Zárlatok valamivel javult az irányzat.

Bécs, augusztus 5. (Magyar értékek zárlata) 4%-os aranyjáradék 121.35. Ísrael és szegedi kölcson sorsjegy 102.25. Magyar vasúti kölcson ezüstben 100.—. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.80. Magyar leszámlító- és pénzváltóbank 468.—. Ríamurányi vasmű részvény 506.—. Magyar koronajáradék 97.85. 4%-os Magyar földtőzsdén. kötvény —. Magyar hitelbank részvény 729.—. Magyar nyaremény kölcson sorsjegy 204.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 377.—. Magyar keresk. bank 2595.—. Magyar cukoripar 1920.—.

Bécs, augusztus 5. (Osztrák értékek zárlata) 4 2/10-os papírjáradék 101.90. 4 1/10-os osztr. aranyjáradék 121.55. 1860-os sorsjegy 152.50. Osztrák hitelrészvény 427.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankgyűlés 455.—. Osztrák-magyar bank 1596. Déli vasút 68.60. Dunagőzhajózási részvény 935.—. Dohányrészvény 294.—. Cászári és királyi arany 11.33. Német bankváltó 117.—. 4 2/10-os ezüst járadék 101.75. Osztrák koronajáradék 99.75. 1864-iki sorsjegy 211.—. Osztrák hitelintézeti részvény 688.—. Unionbank 542.—. Osztrák Lánderbank 420.50. Osztrák-magyar államvasúti 711.50. Elbavölgyi vasút 468.50. Alpesi bányarészvény 402.—. 20 frank. arany 19.06. Londoni váltó 23.97. Bécsi tramway Lít B.—. Bécsi tramway Lít A.—. Lípót kohó —. Az irányzat nyugodt.

Bécs, augusztus 5. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése). A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 688.25. Magyar hitelrészvény 729.50. Angol-Osztrák bank 279.50. Bécsi bankgyűlés 452.25. Union bank 542.50. Lánderbank 422.—. Osztrák-magyar államvasúti részvény 711.25. Déli vasút 69.—. Elbavölgyi vasút 469.—. Északnyugati vasút részvény —. Dohányrészvény 295.—. Ríamurányi vasmű 508.50. Alpesi bányarészvény 402.25. Májusi járadék 101.80. Magyar korona járadék 97.25. Török sorsjegyek 111.25. Német birodalmi márka 117.07—117.12. Napoleonár 19.06.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 5. (Tőzsdéi tudósítói). A forgalom ismét nagy kedveltséggel indult. A részvétel indítás hiányában nagyon csekély volt és e szerint az árfolyam mozgalom is lényegtelen. Csak Canada-Pacific emelkedett az utolsó júliusi hét magas bevételeire. Kőlcson minden téren inkább gyengülést volt észlelhet. Osztrák hitel Bécshez való csatlakozással csökkent. A második órában valamivel jobb vételkedv állott be a bányapiac, ami a bányarészek javulását idézte elő. Magánleszámlítási kamatláb 1 3/4%.

Berlin, augusztus 5. (Zárlati) 4 2/10-os papírjáradék —. 4 1/10-os osztrák aranyjáradék —. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajáradék 98.50. Osztrák-magyar államvasúti 152.50. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltó 85.30. Magyar vasúti beruházási kölcson 100.10. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 184.30. Altalanos villamosági Edison 170.50. Gelsenkircheneri 166.60. Laura-kohó 193.10. 4 2/10-os ezüstjáradék 102.25. 4 1/10-os magyar aranyjáradék 102.30. Osztrák hitelrészvény 216.60. Déli vasút 18.10. Károly Lajos vasút —. Orosz bankjegyek 216.10. 4 1/10-os új orosz kölcson 97.—. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 102.90. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 170.90. Harpeni 164.60. Az irányzat szilárd.

Berlin, augusztus 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom: 4 1/10-os magyar aranyjáradék 102.30. Magyar koronajáradék 98.50. Osztrák hitelrészvény 216.—. Osztrák-magyar államvasúti 192.25. Déli vasút 18.10. Északnyugati vasút 216.10. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegy készpénz 216.20. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy (Ultimo.) Lombard —.

Páris, augusztus 5. (Zárlati) Osztrák-magyar államvasúti 782.—. 4 1/10-os osztrák aranyjáradék 104.75. Osztrák Lánderbank 457.—. 3 1/10-os francia járadék 100.75. Ottomanbank 56C.—. 3 1/10-os francia járadék 101.15. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút —. 4 1/10-os magyar aranyjáradék 103.55. Párisi bankrészvény 10.27. Olasz járadék 102.05. Francia törleszt. járadék 100.30. Osztrák földhitelintézeti részvény 312.90. Török dohányrészvény 325.—. Az irányzat szabálytalan.

Frankfurt, augusztus 5. (Zárlati) 4 2/10-os papírjáradék 102.20. 4 1/10-os osztrák aranyjáradék 103.80. Magyar koronajáradék 98.50. Osztrák-magyar bank 114.80. Déli vasút 18.—. Elbavölgyi vasút 120.30. Londoni váltó 24.80. Bécsi bankgyűlés 117.10. Villamos részvény 124.—. 3 1/10-os magyar aranykölcson —. 4 2/10-os ezüstjáradék 102.20. 4 1/10-os magyar aranyjáradék 102.35. Osztrák hitelrészvény

216.50. Osztrák-magyar államvasúti 152.60. Északnyugati vasút 116.50. Bécsi váltó 85.75. Párisi váltó 21.80. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 201.70. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, augusztus 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 216.40. Német bank 299.—. Disconto 184.30. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheneri 166.10. Harpeni 164.75. Laura-kohó —. Olasz járadék —. Az irányzat szilárd.

Hamburg, augusztus 5. (Zárlati) 4 2/10-os ezüstjáradék 102.—. 1860. sorsjegy 152.50. Déli vasút 18.—. 4 1/10-os osztrák aranyjáradék 103.50. Osztrák hitelrészvény 216.10. Osztrák-magyar államvasúti 152.25. Olasz járadék 102.80. 4 1/10-os magyar aranyjáradék 102.10. Az irányzat gyöngye.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 5. A sertésüzlet irányzata: Kíssó kellemesebb. A) Liszt sertések (ara: I. A) Magyar elsőrendű Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 102—104 fillérg. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 112—114 fillérg. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 110—112 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — II. J. Magyar szedeti: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — IV. Romániai elsőfői (Stach), Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) 110—114 fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 110—112 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 108—108 fillérg.

Sertéslétszám 1902. aug. 3. napján volt készlet 46.027 darab. — 1902. aug. 4. napján felhajtott — darab. 1902. augusztus 4. napján elszállított 822 darab, 1902. augusztus 5. napjára maradt készletben 45.305 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, augusztus 5.

A kontinens déli felét egyenletes magas levegőnyomás borítja. Csekély depresszió a Finnöböl téján van. Közép-Európában a hőmérséklet kissé emelkedett. Az idő Észak Európában és Németország kivételével száraz. Hazánkban tulnyomóan derült, száraz és meleg idő uralkodik és csupán a keleti részekben voltak még a tegnapi délelőtti órákban jelentékeny zivatarok. Kildatás: Meleg és száraz idő várható.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanút, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást nyújt az orvosoknak, 30 éves korában és magánorvosként tapasztalataival legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor

gyógyítási feladatai és nőknél foglalkozási zavar nélkül mindennemű bármily régi kelót

Nemi betegségeket

ugymint húgycsőfolyást, hólyag- és vizeletibajokat, bujakóros sebeket, syphilist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmunkosabb börtetéseket és szépséghibákat, továbbá

Nemi gyengésgéi állapotokat

(impotencia)

meglehető biztos eredményre gyorsan a legjobb

Rendelő-intézet: Budapest, VII. Kerepesi-ut 14. sz. I. e.

Rendelés: délelőtti 10—4-ig, délután 6—8-ig. Külön váróterem. Külön be- és kijárak. Levélreke rögtön válasz.

Ezen specialista legmelegebben ajánlható szerfelett gazdag tapasztalata alapján, melyeket rendelési intézetében és a kórház műszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista,

emertitált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül legrovidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily régi és makacs

titkos betegséget

(húgycsőfolyást, sebeket, syphilist, börtetéseket és önfertőzésből támadt idegbajokat). Meglehető az eredmény FÉRFIUI GYENGESEGNÉL (IMPOTENCIA) még öregeknél egyenként is.

Levelekre díjlanul válasz; kívánatra gyógyszerkek.

Rendelés 9—3-ig és este 6—8-ig

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz. (a New-York palotáján szemben), főlemelet. (Bejárat a lépcsőnél. Külön váróterem.)

SPECIALISTA

Urak!

Salaperlen

(Salacetolsont olaj)

Salacetol 0-00 Ol. Santali osind 0.21 — így hívják a legújabb felvilágosított szerző a titkos betegségeket minden nemű 4.45 koránál bérmentve küld egy kis üveggel 50 kapszulaival. Kísérő Ausztriai magyarországi részére Budapest, Török József gyógyszerésznél, Andrássy-ut 26. és Király-ut 12. várműt műtőgyógyászteremben.

Az Athenaeum r. t. kiadásában megjelent:

Házassági perek és Eljárás

a házassági perekben

KNORR ALAJOS

kész- és váltógyűjtő, nyugalmi kir. 1616 táblás bíró, a vas korona-rend III. o. lovagja. Ara angol vászonköt. í frt. Kapható az „Athenaeum”-i árszámánál, valamint minden könyveskereskedésben.

KELETI J. orvos-szépségtudós mű- és kötészeti szakgyára (alap. 1878.) Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Urak!

Salaperlen

(Salacetolsont olaj)

Salacetol 0-00 Ol. Santali osind 0.21 — így hívják a legújabb felvilágosított szerző a titkos betegségeket minden nemű 4.45 koránál bérmentve küld egy kis üveggel 50 kapszulaival. Kísérő Ausztriai magyarországi részére Budapest, Török József gyógyszerésznél, Andrássy-ut 26. és Király-ut 12. várműt műtőgyógyászteremben.

Az Athenaeum r. t. kiadásában megjelent:

Házassági perek és Eljárás

a házassági perekben

KNORR ALAJOS

kész- és váltógyűjtő, nyugalmi kir. 1616 táblás bíró, a vas korona-rend III. o. lovagja. Ara angol vászonköt. í frt. Kapható az „Athenaeum”-i árszámánál, valamint minden könyveskereskedésben.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles közönséget folytató ezen negyedszázad óta fenálló rendelési-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 26. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

húgycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőzést utóbbiak, az élygöngyűt, ártó, magfűtéseket, bujakóros utókövetkezményeket, nőknél fohérszűkítést, bármennyire ismételt is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanag egyik főokozója és börtetéseket gyógyít új gyógyszerrel szerinti, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan.

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és szülészet-tudor, volt cseh, kir. osztr. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig és délután 6 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolnak és közönségrekötli is gondoskodva lesz.

Nőknél külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető: NŐKNEK TITKOS BETEGSÉGEI (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségeket és azok ószerszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt bekküldés mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Színházak, szórakozó helyek.

FOVAROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. augusztus hó 6-án.
Az édes lányka.
Operett 3 felvonásban.
Kezdeté 7 órakor.

VÁROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. augusztus hó 6-án.
Sziklai Kornél vendégfelléptével.
A három kívánság.
Vig operett 3 felvonásban. Zenéjét szerzeszte Zieher Magyarorszotta Dr. Beldi Izor.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Ós-Budavára.

Nyitva délután 6 órától reggel 4 óráig.
Remek, egészen új variété-műsor.
Mlle Sidy Nirvana
színes plaszt. képi előjaval.
Stelling & Bevell James Bard
excentr. nyújtóművészek. sodrony művész.
Jones Edgar banjo-művész.
Steinhardt Géza
a kékedvölt kórikus szófija és fellépte
A szalmaözeveg
című boházában.
M. kir. honvédeknek hangversenye.
Prandl mech. színháza. Szíriro kerül. **Órádó Róbert.**
Lovardá. Számos egyéb szórakozás.
Belépődíj 60 fillér. Gyermekfély 20 fillér.
Kedvezményes jegyek minden fűzetében.

CIRKUSZ CARRÉ OSZKÁR

(az állatkertben).
Ma szerdán, augusztus 6-án este 7 1/2 órakor
nagy előadás
fellépnek az összes új művészek.
A XX. század zenecióis udjónsága!
Mr. HARDEEN
a híres és eredeti oszklóművész, az ugynevezett kltörő-kltrár.
Shadowa testvérek parterre gladiatorok.
valamint Armando, a nagyszerű bohóc.
Csütörtök, augusztus 7-én visszavonhatlan utolsó fellépése
Norton Smith tanár
a lóvilág uralkodójának.
Pénteken, augusztus 9-én este 7 1/2 órakor
Carré Albert nagy jutalomestéje.

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol
UGORKATEJ
mely azonnal eltávolít minden szp-
lot, majfotot, pattanást, bőrtkít
(mitesszer) stb. és az arcnak friss
üdeséget, datalságot kölcsönöz.
Egy üveg ára 2 kor., ehhez ugorka-szappan 1 kor., poude 2 kor.
Főzetékül **Balassa Kornél ügyv. Temesvár N. 5.**
Kapható minden gyógyszerárban. — Főraktár Budapest: **Török József gyógyszerárban, Király-n. 13. és Andrássy-út 26.**

Több kiállítási éremmel kitüntetve.
Budapesti Jalousia és ablakredőnygyár
Justus Sándor és Fia
Andrássy-út 60. Csengery-utca sarkán,
ajánlja
gördülő faredőnyeit
acélpántal vagy hevederrel összekötve
szabadalmazott hengerszerkezetével!!
és minden e szakba vágó gyártmányait. Árjegyzék vagy köll-
ségvétel ingyen és bérmentve. Telefon 23-06.

Magyar
üvegbiztosító-társaság
BUDAPEST, Váci-körút 31.
Biztosít tükör-üvegtáblákat portálékban, üvegtérteke-
ket egész építményeknél, a legolcsóbb díjak és a leg-
pontosabb leszámítás mellett. Több évre szóló biz-
tosításánál tetemes kedvezmények. Elvállal szállítási
biztosításokat is.
ÜGYES ÜGYNÖKÖK kerestetnek.

A vadászati idény alkalmára
vadászok szives figyelmébe ajánlja!
A vadászati irodalom gyöngye:
Az apróvad
vadászata.
= Irta: DIEZEL =
Az eredetnek nyolcadik bővített kiadása után
a hazai viszonyoknak megfelelőleg átírtatva
Dr. MIKA KÁROLY.
A vadászekeket ábrázoló, Spelling tárnal aquarelljei
után készült 16 színyonaton, 26 műnyomatu tel-
jes és 214 szöveggéppel.
Ezzel kapcsolatban ismerteti mindazon tényezőket,
melyek a gyakorlati vadászattal szorosan összefüg-
nek, s melyek nélkül a rendszeres vadászat nem gyako-
rolható. A könyv Diezelnek az apróvad vadászata
terén 30 év alatt szerzett tapasztalatait tartalmazza,
a vadászati irodalom terén a legújabb időben megje-
lent érdekes és fontos eszleletekkel bővítve. Mindez,
amit tartalmaz, az életből van elvevo s minden, amit
szemünk elé varázsol, a gondos megfigyelésnek és a
közvetlen tapasztalatnak megbízható eredménye.
A könyv tartalma a következő:
Vadászekek, őz, nyul, úrgyulny, róka, borz, farkas,
vadmacska, vidra, apró ragadozók, fogoly, fácán,
császárr madár, erdei szalonna, vadcsizék, vadulduk,
ragadozó madarak, a lóvés művészet és a legújabb
kor vadászlgyverei.
Ára stilszerű díszes vászonkötésben
20 korona.
Megjelent az „Athenaeum” irodalmi és
nyomdai részvénytársulatnál
Budapestben, VII., Kerepesi-út 54. szám.
Kapható a kiadóháznál
és minden könyvkereskedésben.

Tan- és nevelő-intézet

nyilvánossági joggal
Budapestben, Hold-utca 19. sz.
Az intézett 25 év óta áll fenn.
Dr. László Mihály nyilvános főgimnáziumában és nevelőintézetében,
mely államérvényes osztály- és érettségi bizonyítványokat
állít ki, a beiratások szeptember 1-én kezdődnek. Azonban már most
is lehet előjegyezni.
A növendékek lehetnek benlakók, félkiosztosok és bejárók.
Értesítővel kívánatra készséggel szolgál az igazgatóság.
Dr. László Mihály, igazgató.

Magyar Könyvtár.

Szerkeszti Radó Antal.
Kiadja Lampel R. (Wodianer F. és fiai)
os. és kir. udv. könyvkereskedése
Budapest, Andrássy-út 21. szám.
Egy-egy szám ára 30 fillér. Minden fűzet egyenkint is kapható.
Verses művek. (Lyra és epika.)
Aranv iskolai kiadás. Válo-
logatott balladák. (11—12.)
Toldi. (69—70.)
Toldi estéje. (87—88.)
Toldi szerelme. Szemelvények.
(102—105.)
Kisebb költeményei. Szemelvények.
(74—75.)
Az első lopás. Jókai ördöge. (101.)
Kafalin. Keveháza. Szent László
füve. (121—122.)
Buda halála. (137—139.)
Vojtina Ars poétikája. (144.)
Abrányi Emil. Márciusi dalok és
egyéb költemények. (85.)
Balassa Bálint. Válogatott köl-
teményei. (186.)
Berzsenyi Dániel. Válogatott
versek. (3.)
Csokonai Dorottya. Vig éposz.
(10.)
Coppée. A kovácsok sztrájkja. —
Radó Antal. (4.)
Faludi Ferenc. Versei. (249.)
Gyárfányi. A peloskei notárius.
(79.)
Heine költeményeiből. Endrődi
Sándor. (182.)
Kalevala. Részlet. Vikár B. (209.)
Kisfaludy Károly. Válogatott
költeményei. (19.)
Kisfaludy Sándor. Válogatott
regéi. (125.)
Kölcsény Ferenc. Válogatott ver-
sei. (95.)
Lenau verseiből. Feleki Sándor.
(262.)
A kruczevilág költészete. (42.)
Magyar népballadák. (52.)
Magyar népdalok. (150.)
Ovidius költeményeiből. Paulov-
ics. (192.)
Teljes jegyzék ingyen kapható minden könyvkereskedésben.
Petőfi összes költeményei.
A legolcsóbb jegyzetes, tárgy szer-
int csoportosított kiadás. **Akan-
tisz, Neogrady, Telegdy, Tull**
képeivel. Szerkesztette Eanáoczy
József.
A helység kalapácsa. János vitéz.
(163.)
Elbeszélés költ. I—II. Radó V. (230
és 240.)
Az apostol. Jakab Ödön. (220.)
Románok. Lenkei Henrik. (235.)
Haza és Szabadság. I—II. Radnai
Rezső. (230. és 290.)
Barátság és szerelem. I—II. Ferenczi
Zoltán. (250. és 270.)
Családi versei. Szinyeyi F. (158.)
Táj-és életképek. Vajda Gyula. (171)
Vegyes költemények. I—II. Balassa
J. 181. és 310.)
Élete és költészete. Somogyi Gy.
(210.)
Elbeszélések és hírlapi cikkek. (44.)
Utirajzak. (14.)
Két olasz költő. Radó A.
(173.)
Szabolcska Mihály. Versek. (34)
Tennyson. Arden Enoch. (50.)
Tinódi Sebestyén. Válogatott
historias énekei. (145.)
Vergilius Aeneide. I. Baróti
Szabó Dávid. (236—237.)
Verseghy Ferenc. Válog. köl-
teményei. (166.)
Virág Benedek. Válogatott köl-
teményei. (115.)
Zrínyi Miklós. Szigeti veszedé-
lem. (8.)

ALAPITTAJTOTT 1900-BAN
Szülők és gyamok figyelmébe!
A SEITZ-FÉLE
első délmagyarországi engedélyezett
tanuló-internátus
és nevelő-intézet,
mely **Temesvár-Józsefváros** legzobb és leg-
jobb levegőjű pontján a
Skudier-park közelében, jobb Bégasor 3. szám
alatt fekszik, immár **harmadik** évfolyamába lép.
Kimerítő áttekintést és felvilágosítást kívánatra küld
mely **Seitz Antal.**

Dr. RENNER
VIZGYÓGYINTÉZETE
— bejáró betegek számára. —
Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)
Az intézetben gyógykezelés alá vétetnek különféle ideg- és
gerincbajok, almatianság, szédülés, ideges gyengeségi
állapotok, a gyomor és belek renyhesége, ideges szívban-
talanság stb. — Alkalmazásban levő gyógyszerközk: A tudó-
mányos vizsgyogytómód összes eljárásán kívül, szénsavas
fürők (maheimi eljárás, szivbajosok számára), fony-fürők
(előszobrák és cemoz bántalmaknál), az elektroterozás min-
den fajta (gra.vanidáció, faradizáció, franklinizáció), masszázsz
(orvoslag vagy vibráció alakban, vagy elektro-masszázsz) stb.
Árak mérsékelték. Prospektus kívánatra.

„The Gresham“
életbiztosító-társaság Londonban
Magyarországi fiók:
Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6.
a társaság házában.
A társaság vagyona 1900. decem-
ber 31-én — kor. 184,387.703.—
Évi bevétel biztosítások és kamat-
ból 1900. évi december 31-én — 31,190.563.—
Kifizetések, biztosítási és járadéki
szerződések, valamint visszvá-
sárlások stb. után a társaság
fennállása óta (1848) — 405,300.493.—
Az 1900. évben a társaság 5556
kötvényt állított ki — 50,898.267.42
összeg értékében. — Prospektusokkal és díjtáblá-
zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-
állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgát a
magyarországi- és a kelet főlkja Budapestben, vala-
mint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb váro-
sában.

70401. szám. II. 1902.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtokon hizó-
ban levő 293 drb és a kisbéri ménesbirtokon hizó-
lás alatt álló 65 drb magyar fajta kisorsolt igás ökrör
folyó évi augusztus hó 14-én d. e. 10 órakor,
a vezetésem alatt álló miniszteriumban megtartandó
zárt írásbeli versenytárgyalás utján eladásra bocsát-
tatik.
Venni szándékozók felhivatnak, hogy egy koronás bélyeg-
gel és előírt bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlataikat, a
vezetésem alatt álló miniszterium segédhivatali főigazgatójá-
nál (félelelet 29. sz.) az említett határidőig nyujtsák be, mi-
vel a később érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.
Az eladásra kijelölt hizó ökrök az említett ménesbirtok-
okon megtekinthetők, a részletes eladási feltételeket tartalmazó
ajánlati minták pedig ugy a vezetésem alatt álló miniszterium-
tól (II. em. 81.) mint az említett birtokok igazgatóságaitól
megszerezhetők.
Budapest, 1902. július 29.
M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Magy. kir. Államvasutak. Igazgatóság. 115398. sz. CII—1902.
Hirdetmény.
Osztrák-magyar bajor vasuti kötelék. — Dél-német osztrák magyar vasuti
kötelék. (Tárház-üzem besztüntetése). A München Südbahnhof állomáson levő
városi tárházak üzemé f. 6. szeptember hó 30-ával befejeztetik.
Budapest, 1902. július 28.
A magy. kir. Államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is,
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

